

การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย



นางสาวศรwnีย์ สรรคนุรานุรักษ์

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-715-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

USE OF CLASSIFIERS IN MODERN STANDARD THAI  
BY SPEAKERS OF DIFFERENT AGES



Miss Sarawanee Sunkaburanuruk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

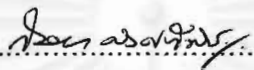
Academic Year 1999

ISBN 974-334-715-1

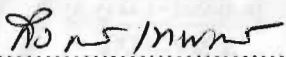
หัวข้อวิทยานิพนธ์    การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย  
โดย                      นางสาว ศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์  
ภาควิชา                      ภาษาศาสตร์  
อาจารย์ที่ปรึกษา    รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

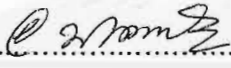
---

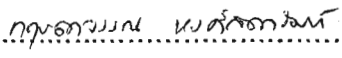
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

  
..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศกัทธิย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

  
..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ นงศ์ดารมภ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ : การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูด  
ต่างวัย (USE OF CLASSIFIERS IN MODERN STANDARD THAI BY SPEAKERS OF  
DIFFERENT AGES) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 106 หน้า.  
ISBN 974-334-715-1

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม และ  
รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาการแปรในการใช้  
คำลักษณนามตามปัจจัยอายุ โดยเก็บข้อมูลจากรายการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรศัพท์ และ การสนทนา  
ของบุคคล 2 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี และรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่าผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันมีการใช้คำลักษณนามกลาง (generic  
classifiers) และ คำลักษณนามซ้ำคำนามแทนคำลักษณนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้เป็นจำนวนมาก  
และใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามหลากหลายกว่าข้อสรุปหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่มีมาในอดีต  
สำหรับการแปรตามอายุผู้วิจัยคาดว่า ผู้พูดที่มีอายุมากจะใช้คำลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด  
โดยราชบัณฑิตยสถานและใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามตรงตามไวยากรณ์มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย

ผลการวิจัยที่ได้ตรงตามสมมุติฐานบางส่วนคือ ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันใช้  
คำลักษณนามกลาง และคำลักษณนามซ้ำคำนามแทนคำลักษณนามตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน  
เป็นจำนวนมาก และ ใช้รูปแบบนามวลีหลากหลายกว่าข้อสรุปหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ส่วนประเด็นที่ขัดแย้ง  
กับสมมุติฐานก็คือ การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามพบว่า ผู้พูดที่มีอายุน้อยใช้คำลักษณนามตรงตาม  
หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้พูดที่มีอายุมาก ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นผลมาจากผู้พูด  
อายุน้อยส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยศึกษา จึงมีความใกล้ชิดกับการใช้คำลักษณนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์  
มากกว่า ส่วนในประเด็นการใช้รูปแบบนามวลีพบว่า ผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุต่างใช้รูปแบบนามวลี หลากหลาย  
ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ภาควิชา ..... ภาษาศาสตร์ ..... ลายมือชื่อนิสิต ..... ศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ .....  
สาขาวิชา ..... ภาษาศาสตร์ ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... อ. อมรา .....  
ปีการศึกษา 2542 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... - .....

##3971789922 MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD : THAI / SOCIOLINGUISTICS / CLASSIFIERS / AGE / LINGUISTIC VARIATION

SARAWANEE SUNKABURANURUK: USE OF CLASSIFIERS IN MODERN STANDARD

THAI BY SPEAKERS OF DIFFERENT AGES. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.

AMARA PRASITHRATHASINT, Ph.D. 106pp. ISBN 974-334-715-1

This thesis attempts to examine the co-occurrence of classifiers and nouns and patterns of noun phrases which contain classifiers used by speakers of modern standard Thai and to study the variation in the use of classifiers according to the age of the speakers. The data was collected from talk shows on television and conversations by two age groups under 25 years old and over 40 years old.

It is hypothesized that the modern standard Thai speakers use a lot of generic classifiers and repeater classifiers instead of specific classifiers suggested by the Royal Institute. They are also expected to use more various patterns of noun phrases containing classifiers than the patterns mentioned in grammar books. Concerning the variation according to age, I expect the older speakers to conform more to the Royal Institute and grammatical rules than the younger speakers.

The result of the study partly support my hypothesis , i.e. , modern standard Thai speakers use a lot of generic classifiers and repeater classifiers instead of classifiers suggested by the Royal Institute and use more various patterns of noun phrases containing classifiers than the patterns in Thai grammar books. However, the point that does not confirm my hypothesis is the co-occurrence of classifiers and nouns. It is found that younger speakers conform more to the Royal Institute than older speakers in their use of classifiers. This is probably results from the fact that younger speakers are mostly students who are still aware of correct classifiers taught in school. In addition, regarding the use of patterns of noun phrases, it is found that the speakers of two different ages use various patterns of noun phrases with almost the same rate of frequency.

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....ศรวนี้อย์.....สิริศตวรรษะสิงห์.....  
สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ปีการศึกษา 2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และ ให้คำแนะนำอันมีค่าเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง อีกทั้งให้กำลังใจ และ รับฟังความคิดเห็นของผู้วิจัยในทุกเรื่อง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ผศ.ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และ ให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคุณพ่อเสริมศักดิ์ - คุณแม่วัฒนา สรรคบุรานุรักษ์ ที่อบรมดูแลผู้วิจัยด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอบคุณเพื่อน ๆ อันได้แก่ จรัลวิไล จริญญาโรจน์ , จารุภัทร สุจินโณ , จิตราวดี สิงหนิยม , พนอเนียง สุทัศน์ ณ อยุธยา , รุจิรา สุวรรณน้อย , วิเชียร สุนิธรรม , วิภาส โพธิแพทย์ , ศุภธิดา เทียมสมบุญ , สาคกร เรือนไกล และ เสาวลักษณ์ เมืองแมน ที่ได้ร่วมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

หากว่างานวิจัยฉบับนี้พอจะมีประโยชน์อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดให้กับคุณยายบุญมา วัฒนสิงห์ ครูคนแรกในชีวิต และคุณพ่อเสริมศักดิ์ สรรคบุรานุรักษ์ ผู้ล่วงลับ

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์.....	3
1.3. สมมุติฐาน.....	3
1.4. ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้.....	4
บทที่ 2 ปรัชศัณวรรณกรรม.....	5
2.1. คำลักษณนามของภาษาในสังคมไทย.....	5
2.1.1. คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐาน.....	5
2.1.1.1. ผลงานที่เป็นตำรา หรือ หนังสือหลักเกณฑ์.....	5
2.1.1.2. ผลงานที่เป็นงานวิจัย.....	9
2.1.2. คำลักษณนามในภาษาไทยถิ่น.....	15
2.1.3. คำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย.....	17
2.1.4. สรุป.....	19
2.2. ความสำคัญของปัจจัยอายุต่อการแปรในภาษา.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
3.1. การเก็บข้อมูล.....	23
3.2. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
3.2.1. การวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม.....	25
3.2.2. การวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม.....	28
3.2.3. การวิเคราะห์การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด.....	29

บทที่ 4	การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน.....	31
	4.1. หลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	31
	4.2. การเปรียบเทียบประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยปัจจุบันกับการใช้ ตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	40
	4.3. การเปรียบเทียบการปรากฏของคำลักษณนามในภาษาไทยปัจจุบันกับการใช้ ตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	42
	4.3.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	44
	4.3.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	49
	4.3.3. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการ คำนามที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	54
บทที่ 5	รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน.....	58
	5.1. ข้อสรุปเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ได้ทำไว้ ในอดีต.....	58
	5.2. ผลการวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทย มาตรฐานปัจจุบัน.....	60
	5.2.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่เหมือนกับข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้.....	60
	5.2.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้.....	63
	5.3. สรุปรูปแบบนามวลีที่ใช้ในปัจจุบัน.....	66
บทที่ 6	การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด.....	68
	6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	68
	6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	74
	6.3. เปรียบเทียบการแปรในการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม ตามรุ่นอายุของผู้พูด.....	80
	6.4. รูปแบบคำลักษณนามที่ใช้โดยผู้พูดต่างวัย.....	83
	6.5. การแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม.....	84
	6.5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	84
	6.5.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	87
	6.5.3. เปรียบเทียบการแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม ตามรุ่นอายุของผู้พูด.....	90



บทที่ 7	สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	95
7.1.	สรุป.....	95
7.1.1.	การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทย มาตรฐานปัจจุบัน.....	95
7.1.2.	รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน.....	95
7.1.3.	การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด.....	96
7.2.	อภิปรายผล.....	96
7.3.	ข้อเสนอแนะ.....	97
รายการอ้างอิง.....		99
ภาคผนวก.....		102
ประวัติผู้เขียน.....		106



## สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	40
ตารางที่ 4.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทย มาตรฐานปัจจุบันจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม.....	41
ตารางที่ 4.3. ภาพรวมการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูด ภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน.....	43
ตารางที่ 4.4. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	46
ตารางที่ 4.5. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	52
ตารางที่ 4.6. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการ คำนามที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม"ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	56
ตารางที่ 5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน.....	64
ตารางที่ 6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	74
ตารางที่ 6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	80
ตารางที่ 6.3. ค่าร้อยละของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูด ทั้งสองรุ่นอายุ.....	81
ตารางที่ 6.4. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ.....	82
ตารางที่ 6.5. ค่าร้อยละของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูด ทั้งสองรุ่นอายุจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม.....	83
ตารางที่ 6.6. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ จำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม.....	84
ตารางที่ 6.7. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	86
ตารางที่ 6.8. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	88
ตารางที่ 6.9. เปรียบเทียบรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ผู้พูดภาษาไทย มาตรฐานปัจจุบันทั้งสองรุ่นอายุใช้.....	90
ตารางที่ 6.10. ค่าร้อยละของการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูด ทั้งสองรุ่นอายุ .....	92

ตารางที่ 6.11. จำนวนการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ..... 92  
ตารางที่ 6.12. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ..... 93



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1. โครงสร้างในการจำแนกค่านามของคำลักษณนาม “ตัว”.....	10
แผนภูมิที่ 4.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามตามหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	41
แผนภูมิที่ 4.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน จำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม.....	42
แผนภูมิที่ 4.3. ภาพรวมการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามของผู้พูดภาษาไทย มาตรฐานปัจจุบัน.....	43
แผนภูมิที่ 4.4. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	49
แผนภูมิที่ 4.5. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน.....	53
แผนภูมิที่ 4.6. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามที่นอกเหนือไปจากรายการค่านาม ที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.....	57
แผนภูมิที่ 5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน.....	66
แผนภูมิที่ 6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	70
แผนภูมิที่ 6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	72
แผนภูมิที่ 6.3. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามที่นอกเหนือไปจากรายการค่านาม ที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุ ต่ำกว่า 25 ปี.....	73
แผนภูมิที่ 6.4. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี.....	74
แผนภูมิที่ 6.5. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	76
แผนภูมิที่ 6.6. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี.....	78

แผนภูมิที่ 6.7. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจาก รายการคำนาม ที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุ มากกว่า 40 ปี.....	79
แผนภูมิที่ 6.8. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี .....	80
แผนภูมิที่ 6.9. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ.....	81
แผนภูมิที่ 6.10 การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ จำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม.....	83
แผนภูมิที่ 6.11. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ.....	93



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1



บทนำ

### 1.1. ความเป็นมาของปัญหา

ลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ให้จำแนกคำนามในภาษาออกเป็นหมวดหมู่ ในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ “ลักษณนาม” (classifiers) เทียบได้กับลิงค์ (grammatical gender) และพจน์ ของภาษาในตระกูลอินโด - ยูโรเปียน

ในภาษาไทยผลงานเกี่ยวกับลักษณนามมีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นหลักเกณฑ์ทางภาษา และ ผลงานที่เป็นงานวิจัย หากแต่ผลงานเหล่านั้นมักใช้ข้อมูลหลักจากเอกสาร มิได้มีผลงานใด ที่ศึกษาข้อมูลจากภาษาพูดโดยตรง ข้อมูลคำลักษณนามที่ปรากฏจึงแสดงการใช้คำลักษณนาม ที่ถูกจำกัดด้วยหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่ ผู้ศึกษายึดถือ ว่าเป็นรูปแบบที่ ถูกต้องตามที มีการกำหนดไว้มิใช่เป็นการใช้จริงในการพูดโดยทั่วไป

จากการสังเกตการใช้คำลักษณนามจากการพูดในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยพบว่าการแปร ในการใช้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การใช้ คำลักษณนามที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน (2538) ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่ผู้ใช้ ภาษาไทยมาตรฐานยึดถือ และ ใช้อ้างอิงความถูกต้อง กล่าวคือผู้พูดมีแนวโน้มที่จะใช้คำ ลักษณนามกลาง เช่น อัน ตัว และคำลักษณนามซ้ำคำนาม แทนคำลักษณนามที่หลักเกณฑ์ กำหนดไว้เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานโดย ใช้ข้อมูลจากภาษาพูดและนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ก็น่าจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของการแปรในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานได้ เป็นอย่างดี

ส่วนในทางวากยสัมพันธ์นั้น ผลงานที่ปรากฏโดยมากมักเป็นการศึกษานามวลีที่มี คำลักษณนามจากข้อมูลทางเอกสารโดยทั่วไป แม้จะมีงานที่กล่าวถึงภาษาพูดอยู่บ้าง เช่น อังคาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1976) แต่ก็ เป็นเพียงข้อสังเกตของผู้เขียนเอง มิได้มีการเก็บข้อมูลจากการพูดในชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานแต่อย่างใด ผู้วิจัยจึง คิดว่าหากมีการเก็บข้อมูลจากภาษาพูดแล้ว ก็น่าจะเห็นรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่มี คำลักษณนามที่ปรากฏใช้อยู่จริงในภาษาได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าหากต้องการศึกษาการแปรในการใช้คำลักษณนามให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก็น่าจะศึกษาโดยใช้ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งปัจจัยทางสังคมที่จัดเป็นปัจจัยที่เด่นมากในการก่อให้เกิดภาษาย่อยในสังคมไทยก็คือ “อายุ” เนื่องจากภาษาของคน ที่ต่างวัยกันสามารถใช้เป็นเครื่องชี้บ่งความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ โดยเฉพาะภาษาของคนรุ่นอายุมากที่สุดกับรุ่นอายุน้อยที่สุด ดังที่ลาบอฟ (Labov, 1972 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2541: 39) ได้เสนอไว้ว่าเราสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษา ได้จากการแปรของภาษาในคนที่ต่างรุ่นอายุกัน โดยภาษาของผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดสามารถเปรียบได้กับภาษาของอดีต ภาษาของผู้พูดรุ่นกลางถือได้ว่าเป็นภาษาปัจจุบัน และภาษาของคนรุ่นอายุน้อยถือได้ว่าเป็นภาษาของอนาคต ความแตกต่างกันของภาษาในลักษณะนี้เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง (change in apparent time) ซึ่งสะท้อนให้เห็น การเปลี่ยนแปลงจริงตามกาลเวลา (change in real time) กล่าวคือเมื่อคนรุ่นอายุมากที่สุดตายไปหมด รูปแบบของภาษาของเขาก็จะถูกเลิกใช้ไปเหลือแต่ภาษาของคนรุ่นอายุน้อย แต่ทั้งนี้กระบวนการเปลี่ยนแปลงก็มีได้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เพราะภาษาของคนรุ่นอายุมาก อาจหมดไปจากวัจนลีลาหนึ่ง เช่น วัจนลีลาแบบเป็นกันเอง แต่อาจถูกเก็บไว้ในอีกวัจนลีลาหนึ่ง เช่น วัจนลีลาแบบเป็นทางการ หรือถูกเก็บไว้ในภาษาเขียน เป็นต้น ซึ่งการศึกษากการแปรของ ภาษาตามรุ่นอายุนี้จะทำให้เราสามารถเห็น การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) ได้เป็นอย่างดี

ที่ผ่านมาผลงานที่ศึกษาการแปรในภาษาที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางอายุ โดยมากมักเป็นงาน เกี่ยวกับการแปรในระดับเสียง ส่วนในระดับคำโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับคำลักษณนามที่พบก็มีเพียง งานของ จิราณัฐ งามพัฒนะกุล (2534) ที่ศึกษาคำลักษณนาม /kaj 55/ ในภาษาจีนแต้จิ๋ว เท่านั้น แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีงานใดที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยกับปัจจัยทางอายุ

ดังนั้นการศึกษากการแปรในการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนาม และรูปแบบนามวลีที่มี คำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางอายุ จึงนับว่าเป็นงานใหม่ที่จะ ทำให้ทราบว่าบุคคลที่อยู่ในรุ่นอายุ ที่แตกต่างกันจะมีการใช้คำลักษณนามแตกต่าง หรือ คล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์ทางภาษาอย่างไร ซึ่งจะทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย มาตรฐานได้เป็นอย่างดี

## 1.2. วัตถุประสงค์

1.2.1. วิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

1.2.2. วิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับข้อสรุปที่มีผู้เสนอไว้

1.2.3. วิเคราะห์การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด

## 1.3. สมมุติฐาน

1.3.1. การใช้คำลักษณนามในการพูดในชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน คือ มีการใช้คำลักษณนามกลาง (generic classifiers) และคำลักษณนามซ้ำคำนามแทนคำลักษณนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้เป็นจำนวนมาก

1.3.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาพูดมีความหลากหลายมากกว่าข้อสรุปที่มีผู้เสนอไว้

1.3.3. ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานที่มีอายุมากใช้คำลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามหลากหลายน้อยกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

## 1.4. ขอบเขตการวิจัย

1.4.1. ศึกษาเฉพาะภาษาพูดที่เป็นภาษาไทยมาตรฐาน

1.4.2. ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ปรากฏใช้กับคำนาม เช่น บ้าน 3 หลัง เท่านั้น จะไม่ศึกษาคำลักษณนามที่ปรากฏใช้กับคำกริยา เช่น ไป 3 ครั้ง เนื่องจากราชบัณฑิตยสถานยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ที่แน่ชัด

1.4.3. ไม่ศึกษาคำลักษณนามที่เกี่ยวข้องกับการชั่ง ตวง วัด ทั้งที่มีหน่วยวัดที่เป็นมาตรฐาน เช่น นาฬิกา และหน่วยวัดที่ไม่เป็นมาตรฐาน เช่น กอบ กำ หรือใช้ภาษาในการบอกปริมาณ เช่น ถัง แก้ว เป็นต้น



### 1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้

- 1.5.1. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย
- 1.5.2. เป็นประโยชน์ในการสร้างบทเรียนการสอนภาษาไทยปัจจุบัน
- 1.5.3. เป็นประโยชน์ในการสร้างพจนานุกรมภาษาไทยปัจจุบัน



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## บทที่ 2

### ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลงานในอดีตที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามของภาษาในสังคมไทย และ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของปัจจัยอายุต่อการแปรของภาษา

#### 2.1. คำลักษณนามของภาษาในสังคมไทย

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามของภาษาในสังคมไทยนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทได้แก่ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐาน ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาไทยถิ่น และ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

##### 2.1.1. คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐาน

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานที่ผ่านมา จำแนกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่ ผลงานที่เป็นตำรา หรือ หนังสือหลักเกณฑ์ และ ผลงานที่เป็นงานวิจัย

##### 2.1.1.1. ผลงานที่เป็นตำรา หรือ หนังสือหลักเกณฑ์

ผลงานที่เป็นตำรา หรือ หนังสือหลักเกณฑ์นี้เป็นการให้คำอธิบายตลอดจนหลักเกณฑ์ในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยโดยทั่วไป อาทิ

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2514: 72-76) ได้ให้คำอธิบายว่า คำลักษณนามเป็นคำนามที่ใช้บอกลักษณะของคำนามที่อยู่ข้างหน้า โดยสามารถจำแนกได้ 6 ประเภทได้แก่

1. ลักษณนามบอกชนิด เช่น ใบ ใ้กับ ภาชนะ ลูกไม้ ใบไม้
2. ลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น ดับ ใ้กับ ของที่ทำให้ติดเรียงกันเป็นพืด เช่น จาก
3. ลักษณนามบอกสัณฐาน เช่น สาย ใ้กับของที่เป็นทางยาว เช่น ถนน ลำน้ำ
4. ลักษณนามบอกจำนวน และ मात्रา เช่น คู่ ใ้สำหรับของที่มีชุดละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า
5. ลักษณนามบอกอาการ เช่น มัด ใ้กับของที่มีมัด เช่น ฟืน
6. ลักษณนามซ้ำชื่อ เช่น ประเทศ 3 ประเทศ เมือง 3 เมือง

กำชัย ทองหล่อ (2525: 263-264) ได้ให้คำจำกัดความของคำลักษณนามไว้ใกล้เคียงกับพระยาอุปกิตศิลปสารว่า คือคำนามที่ทำหน้าที่ประกอบนามอื่นเพื่อแสดงรูป ลักษณะ ขนาด หรือปริมาณของนามนั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้คำลักษณนามจัดเป็นลักษณะพิเศษของ

ภาษาไทย ที่ใช้ประกอบนามเพื่อแสดงความชัดเจนของภาษาให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น โดยคำที่ใช้เป็น คำลักษณนามนั้นอาจเป็นคำที่ซ้ำกับคำนามข้างหน้า หรือ จะใช้คำอื่นที่แสดงรูปลักษณะของ คำนามข้างหน้าโดยเฉพาะก็ได้ และอธิบายเพิ่มเติมว่าในการใช้คำลักษณนามต้องถือความนิยม ของภาษาเป็นสำคัญ เพราะไม่สามารถจะวางเป็นกฎลงไปได้ว่าคำนามชนิดใดต้องใช้ คำลักษณนามอย่างไร เช่น วัตถุที่มีลักษณะแบนๆ จะใช้คำลักษณนาม “ใบ” “แผ่น” หรือ “ปื้น” ก็ได้ เช่น ใบไม้ 1 ใบ กระดาษ 1 แผ่น เลื่อย 1 ปื้น เป็นต้น

บรรจบ พันธุเมธา (2519: 223-234) ได้ให้คำจำกัดความของคำลักษณนามไว้โดยสรุปว่า หมายถึงคำที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ขยายคำนามข้างหน้าบอกรูปลักษณะและชนิด หรือ ประเภท ของคำ และช่วยทำให้คำที่มีหลายความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถจำแนกคำลักษณนาม ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต ได้แก่ คน องค์ ตน ตัว เชือก หรือ พวกที่อยู่เป็นกลุ่มใหญ่ เช่น กอง หมู่ เผ่า ไชยง ผู่ง ครอก เป็นต้น และ คำลักษณนามที่ใช้กับ สิ่งไม่มีชีวิต เช่น ลูก ใบ หัว ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะกลม สาย เส้น ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเล็กยาว เป็นต้น โดยตำแหน่งในการปรากฏนั้นมี 4 ลักษณะได้แก่

1. ใช้คำลักษณนามไว้ท้ายคำจำนวนนับ หรือ คำนอกประมาณ เช่น นอนสักคืน ผู้หญิงหลายคน
2. ใช้คำลักษณนามไว้หน้าคำคุณศัพท์บอกความชี้เฉพาะ เช่น ขนมอันใหญ่ เลือดตัวแดง
3. ใช้คำลักษณนามโดยละคำบอกจำนวนนับ เช่น อยากไปอีกหน (หนึ่ง)
4. ละลักษณนามในกรณีที่ต้องการกล่าวเป็นคำติดปาก หรือเพื่อให้สะดวกและจำง่าย เช่น กาแฟสอง สี่ดาว เก้าชีวิต เป็นต้น

เกี่ยวกับตำแหน่งการปรากฏของคำลักษณนามนี้ ฮาส (Haas, 1964: xx-xxi) อธิบายไว้ โดยสรุปว่าคำลักษณนามสามารถปรากฏในตำแหน่งหลังคำจำนวนนับ (numerals) และตำแหน่ง หน้า นิยมวิเศษณ์ (demonstrative adjectives) อนิยมวิเศษณ์ (interrogative-indefinite adjectives) และอนุประโยค (relative clause)

นอกจากหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำลักษณนามดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ยังมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ คำลักษณนามที่อธิบายในลักษณะอื่นๆอีก เช่น วิจินตัน ภาณุพงศ์ (2532: 67-68) อธิบายคำลักษณนามโดยพิจารณาตำแหน่งของการปรากฏว่า หมวดคำนี้สามารถปรากฏใน กรอบประโยคทดสอบ 6 ตำแหน่งที่กำหนดไว้ดังนี้

นาม	_____	กริยากรรรมย่อ	ย	นี้	กริยากรรรม	แล้ว	เช่น
มีด	เล่ม	เล็ก	นี้	ที่	แล้ว		
บ้าน	หลัง	เก่า	นี้	ซ่อม	แล้ว		

คำลักษณะนามอาจมีรูปเดียวกับคำนาม หรือ อาจมีรูปแตกต่างจากคำนามก็ได้ และคำนามบางคำเมื่อใช้กับคำลักษณะนามที่มีรูปเดียวกันกับคำนามคำนั้น จะมีความหมายแตกต่างจากเมื่อใช้กับคำลักษณะนามที่มีรูปร่างต่างกัน เช่น

บ้าน 2 บ้าน ในประโยค เขามีบ้าน 2 บ้าน

บ้าน 2 หลัง ในประโยค เขามีบ้าน 2 หลัง

ประโยคข้างต้นประโยคแรก คำนาม “บ้าน” หมายถึงตัวบ้าน ภรรยา และลูก ส่วนคำนาม “บ้าน” ในประโยคที่สองจะหมายถึงตัวบ้านอย่างเดียวนั้น การใช้คำนามใน 2 กรณีนี้ กรณีแรกสามารถตัดคำนามออกได้โดยที่ความหมายยังคงเดิม ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำๆ แต่ในการเน้นอาจแตกต่างกันบ้าง เช่น ประโยค “คนเรามีนิ้ว 5 นิ้ว” จะมีความหมายเน้นกว่าประโยค “คนเรามี 5 นิ้ว” อีกทั้งคำลักษณะนามในภาษาไทยอาจจะใช้ในความหมายว่า “หนึ่ง” ด้วยตัวเองใน 2 กรณีคือเมื่อตามหลังคำนามชนิดเดียว เช่น ขอมือเด็กลืมชื และเมื่อมีคำหน้าจำนวนอยู่ระหว่างคำนามกับคำลักษณะนาม เช่น ขอมือเด็กลืมชื

นววรรณ พันธุเมธา (2527: 23-27) ได้กล่าวถึงคำลักษณะนามโดยเรียกว่าคำแยกประเภท และ จัดคำแยกประเภทนี้ไว้ในประเภทคำขยายที่ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา แต่ต่างจากคำขยายอื่นๆคือไม่ใช่ขยายตามลำพังจะต้องมีคำขยายอื่นๆปรากฏร่วมด้วย คำแยกประเภทจะสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยใช้ อะไรเป็นเกณฑ์ ในการรวบรวมบางสิ่งเข้าด้วยกันหรือแยกออกจากกัน ซึ่งแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆได้ดังนี้

1. คน ใช้คำแยกประเภทตามฐานะทางสังคม เช่น พระองค์ รูป คน ท่าน นาย
2. สัตว์ ใช้คำแยกประเภทคำเดียวคือคำว่า ตัว ยกเว้น ช้าง ใช้ เชือก
3. สิ่งไม่มีชีวิตมักใช้คำแยกประเภทตามรูปร่างของสิ่งนั้น
4. อมนุษย์ ได้แก่ เปรต อสุรกาย ยักษ์ ผี ใช้คำแยกประเภทว่า ตน
5. สิ่งที่เป็นนามธรรม ใช้คำแยกประเภทว่า ข้อ ประการ

สำหรับคำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตนั้นจำแนกได้เป็น 2 ประเภทได้แก่

1. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งอยู่ลำพัง

- 1.1. จำแนกตามรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้นๆ เช่น

สาย เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะยาว เช่น ถนน สายสร้อย แม่น้ำ

วง เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่ขดเป็นรูปร่างกลม เช่น แหวน กำไล

ส่วนคำแยกประเภทที่เป็นชื่ออวัยวะมักนำมาใช้แยกประเภทสิ่งที่มีลักษณะเทียบได้กับอวัยวะนั้นๆ เช่น

ตัว ใช้กับสิ่งที่มีแขนหรือขา เช่น เสือ กวาง เก้ง แก้วอี้ โต๊ะ เตี้ยง

ปาก ใช้กับสิ่งที่มีปาก เช่น แห อวน

และคำแยกประเภทบางคำก็ได้มาจากคำกริยาแสดงอาการนำมาใช้เป็นผลของอาการนั้นๆ เช่น

พับ ใช้กับสิ่งที่พับได้ เช่น ผ้า เสื้อ

จับ ใช้กับสิ่งที่จับได้ เช่น พลุ

1.2. จำแนกตามชนิด เช่น

อย่าง ชนิด ประเภท ประการ ข้อ เป็นคำแยกประเภทที่ใช้ทั่วไป

แจ้ง เล่า ปั่น เรือน แปลง เป็นคำแยกประเภทที่ใช้เฉพาะกับสิ่งๆเดียว

กรง กรม กิ่ง แขนง ครอบครวั คณะ คณะแน ค่าย จังหวัด สะพาน หน้าต่าง เสี่ยง ประเทศ ประโยค เพลง ชั้น นิ้ว เป็นคำแยกประเภทที่ซ้ำกับค่านาม

1.3. จำแนกตามมาตราวัด เช่น

บาท ชั่ง เหยียด รั้ว เป็นคำแยกประเภทที่ใช้กับ ราคา เมตร โยชน์ ฟุต ศอก คืบ หลาว  
วา เป็นคำแยกประเภทที่ใช้กับ ความยาว หรือ ความสูง

2. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกัน

2.1. จำแนกตามลักษณะของสิ่งที่อยู่รวมกัน เช่น พวง เครือ หวี ข้อ

2.2. จำแนกตามมาตราวัด เช่น ถึง แกลลอน ห่อ กระสอบ กำมือ

2.3. จำแนกตามชนิด เช่น

โซล่ง เป็นคำแยกประเภทใช้เรียกข้างที่อยู่รวมกันจำนวนหนึ่ง

ครอก เป็นคำแยกประเภทใช้เรียกลูกสัตว์ที่ออกมาคราวหนึ่งๆ

ทะเลาย เป็นคำแยกประเภทใช้เรียกหมากหรือมะพร้าวที่อยู่รวมกัน

นอกจากนี้ยังมีหนังสือหลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามของราชบัณฑิตยสถาน (2538) ที่กำหนดคำลักษณนามที่ใช้กับค่านามประเภทต่างๆจำนวน 3000 คำ โดยพิจารณาจากรูปแบบ ลักษณะ การใช้สอย ขนาด ปริมาณ ประวัติของคำ และท้องถิ่นที่เกิดของคำ เช่น

ค่านาม *ไขควง* ใช้กับคำลักษณนาม อัน , เล่ม , ด้าม

ค่านาม *ครองแครง* ใช้กับคำลักษณนาม ตัว

ค่านาม *จักร* ใช้กับคำลักษณนาม อัน , วง

ค่านาม *ฐานทัพ* ใช้กับคำลักษณนาม ฐาน , แห่ง

ค่านาม *ดาวเทียม* ใช้กับคำลักษณนาม ดวง

ค่านาม *เทียนพรรษา* ใช้กับคำลักษณนาม ต้น

ค่านาม *บันไดเลื่อน* ใช้กับคำลักษณนาม ตัว , แห่ง

ค่านาม *แป็บ(ท่อน้ำ)* ใช้กับคำลักษณนาม ท่อน

ค่านาม *สมอเรือ* ใช้กับคำลักษณนาม ตัว เป็นต้น

หลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานจัดเป็นหลักเกณฑ์สำคัญที่ผู้ใช้ภาษาไทยยึดถือเป็นแบบอย่างที่ต้องใช้ในการใช้ภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะใช้หนังสือเล่มนี้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบกับการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันที่พบในงานวิจัยฉบับนี้ดังกล่าวโดยละเอียดต่อไป

### 2.1.1.2 ผลงานที่เป็นงานวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานที่น่าสนใจมีหลายลักษณะ ได้แก่ งานที่เป็นแนวความหมาย คือให้ความหมายในการจำแนกคำลักษณนาม เช่น วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2519: 261-266) อธิบายว่าคำลักษณนามจัดเป็นคำที่ทำหน้าที่ "ส่วนเกิน" เนื่องจากภาษาที่ไม่มีคำประเภทนี้ก็สามารถสื่อความหมายได้ดีเท่าๆกัน ดังนั้นคำประเภทนี้จึงควรที่จะเกิดหลังคำประเภทสากล เช่น คำนาม คำกริยา ฯลฯ โดยได้อธิบายถึงคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของว่าสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 คือคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามได้กว้างขวางจนไม่อาจจำกัดลักษณะของคำนามได้ คือคำลักษณนาม "อัน" เช่น เชียง 3 อัน ปฏิทิน 3 อัน

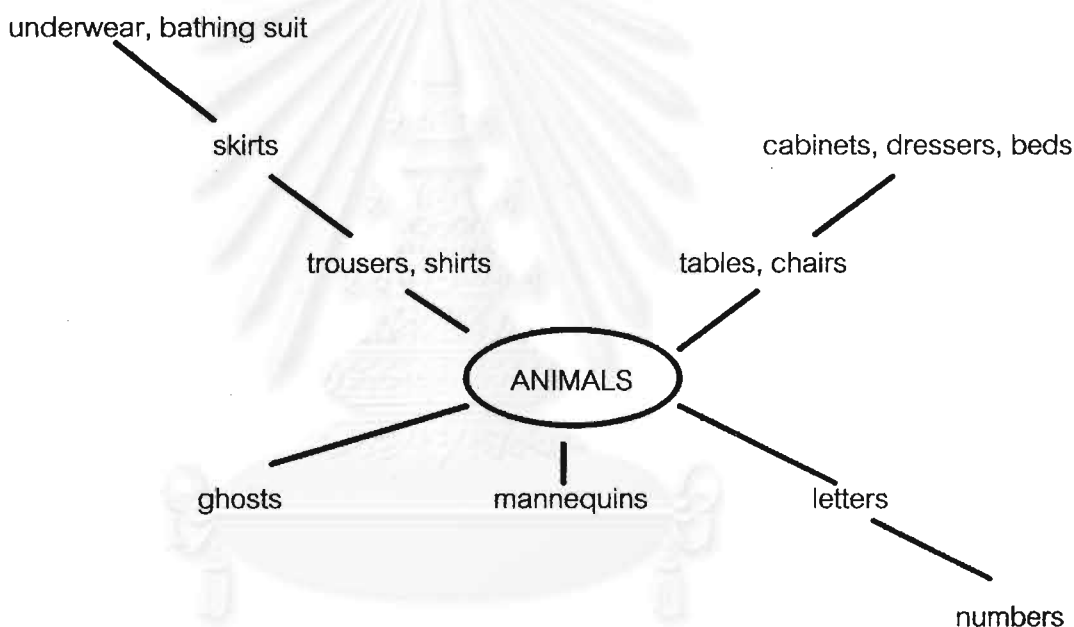
ประเภทที่ 2 คือคำลักษณนามที่ใช้ได้กับคำนามหลายคำ โดยแต่ละคำจะบอกลักษณะเฉพาะบางอย่างของคำนาม ดังนั้นการเลือกใช้จึงต้องให้ตรงกับลักษณะดังกล่าว เช่น เราไม่สามารถพูดว่า "เสื้อ 2 เส้น" ได้ แต่ต้องใช้ "เสื้อ 2 ผืน" เพราะ "เส้น" แสดงลักษณะยาวเล็ก ส่วน "ผืน" แสดงลักษณะแบน บาง และ กว้าง คำลักษณนามในกลุ่มนี้ ได้แก่ ลูก แผ่น เล่ม เส้น เป็นต้น

ประเภทที่ 3 คือคำลักษณนามซ้ำคำนาม ซึ่งแต่ละคำจะใช้กับคำนามได้เพียงคำเดียวเท่านั้น เช่น นิ้ว 3 นิ้ว รูป 3 รูป เป็นต้น

วิไลวรรณกล่าวว่าเราไม่สามารถแยกคำลักษณนามทั้ง 3 ประเภทออกจากกันได้ อย่างเด็ดขาด เนื่องจากคำนามบางคำสามารถใช้กับคำลักษณนามได้มากกว่า 1 ประเภท อีกทั้งหากพิจารณาจากความหมายแล้วคำประเภทที่ 1 และ 3 ไม่น่าจะจัดเป็นคำลักษณนาม เพราะไม่ได้บ่งลักษณะใดๆของคำนาม แต่เราจะใช้คำเหล่านี้เมื่อต้องการนับหรือชี้เฉพาะ ดังนั้นจึงน่าจะเรียกคำประเภทนี้ว่า "คำช่วยนับ" นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับคำลักษณนาม "อัน" ว่ามีหน้าที่ดั้งเดิมคือ ใช้แทนคำนาม เช่น "มีพระพุทธรูปอันใหญ่ มีพระพุทธรูปอันราม" และ ในภาษาไทยบางภาษา "อัน" ยังทำหน้าที่เปลี่ยนคำประเภทอื่นให้เป็นคำนามด้วย เช่น ภาษาไทยในแคว้นอัสสัม ประเทศอินเดีย "อันก้าน" หมายถึง ของหวาน "อันโต" หมายถึง ของเป็นตัว ซึ่งมีลักษณะเดียวกับคำ "ที่" ในภาษาไทยกลาง เช่น ที่+พัก กลายเป็นที่พัก เป็นการเปลี่ยนคำกริยาเป็นคำนามนั่นเอง

เกี่ยวกับคำลักษณนาม “อัน” นั้น ชวนพิศ อิฐรัตน์ (2523: 23-25) เรียกคำลักษณนามคำนี้ว่า “คำลักษณนามครอบจักรวาล” เนื่องจากพบว่านับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ 1-6 ปรากฏการใช้คำลักษณนามคำนี้กับคำนามอย่างแพร่หลายมากที่สุด คือสามารถปรากฏใช้กับคำนามที่เป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต คำนามที่เป็นสิ่งที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ คำนามที่เป็นคน สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนคำนามที่เป็นนามธรรมได้ทั้งสิ้น

นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับคำลักษณนาม “อัน” แล้ว ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับคำลักษณนามที่ใช้กันมากอีกคำหนึ่งคือคำว่า “ตัว” โดย คาร์เพนเตอร์ (Carpenter, 1987: 45 อ้างถึงใน Deepadung, 1997: 49-55) กล่าวว่าโครงสร้างภายในของคำลักษณนามคำนี้คือการผสมผสานของต้นแบบและการเชื่อมโยงในลักษณะดังนี้



แผนภูมิที่ 2.1 โครงสร้างในการจำแนกคำนามของคำลักษณนาม “ตัว”

กล่าวคือแต่เดิมคำลักษณนาม “ตัว” เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ ซึ่งมีลักษณะของการมีสี่ขา รวมอยู่ได้ขยายไปใช้กับคำนามโต๊ะ และเก้าอี้ที่มีสี่ขาหรือมีลักษณะของการมีแขนขาเช่นเดียวกัน ต่อมาก็ขยายการใช้ไปสู่เครื่องเรือนชนิดอื่นๆ เนื่องจากมีลักษณะการใช้สอยเหมือนกันกับโต๊ะและเก้าอี้ ในส่วนของกางเกง และเสื้อก็เช่นกัน คือมีลักษณะของแขนขาแล้วขยายไปใช้กับเสื้อผ้าชนิดอื่นๆ รวมไปถึงการใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับตุ๊กตา ตัวหนังสือ และตัวเลข นั่นก็เป็นเพราะการมีรูปร่างลักษณะร่วมกันนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเราสามารถคำลักษณนาม “ตัว” กับคำนามได้หลากหลายกลุ่ม ด้วยเหตุนี้เองคาร์เพนเตอร์จึงกล่าวว่า คำลักษณนามคำนี้แสดงคุณสมบัติ

เหมือนกับคำลักษณนามทั่วไป (general classifier) และตีความคำลักษณนามคำนี้ว่าเป็นคำลักษณนามที่ถูกกำหนดโดยวัจนลีลาที่ใช้ในวัจนกรรมการสนทนา โดยอ้างหลักฐานจากการใช้ภาษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมของคนหนุ่มสาว (youth culture) เกี่ยวกับเรื่องนี้ สุจริตลักษณ์ ดีผดุง (Deepadung, 1997) กล่าวว่า ในปัจจุบันการใช้คำลักษณนาม"ตัว"ได้ขยายวงกว้างออกไปสู่กลุ่มคนทั่วไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการติดต่อและรับวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศเข้ามา โดยสุจริตลักษณ์ได้ให้ความเห็นว่า การใช้คำลักษณนามในภาษาไทย มีแนวโน้มที่จะใช้คำลักษณนาม"ตัว" เพื่อจำแนกระหว่างคำนามที่เป็นสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิตนั่นเอง

นอกจากงานที่ ให้ความหมายในการกำหนดคำลักษณนามแล้วยังมีงานที่กล่าวถึงรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของลักษณนามด้วย เช่น ฮาส (Haas, 1942: 201-205) กล่าวถึงตำแหน่งการปรากฏของคำลักษณนามว่าสามารถปรากฏได้ในนามวลีดังนี้

1. คำนาม + คำบอกปริมาณ (quantifier)+ คำลักษณนาม เช่น นมาสองตัว นมาหลายตัว นมากี่ตัว

2. คำนาม + คำลักษณนาม + คำบ่งชี้(indicator) หรือ คำคุณศัพท์ เช่น นมาตัวนี้ นมาตัวไหน นมาตัวเล็ก ซึ่งในหน่วยสร้างนี้สามารถละคำลักษณนามได้ เช่น นมานี้ นมาเล็ก แต่จะให้ความหมายที่เฉพาะเจาะจง น้อยกว่าหน่วยสร้างที่ไม่ละคำลักษณนาม

3. คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบ่งชี้ เช่น นมาตัวเล็กตัวนั้น

4. คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำบอกปริมาณ + คำลักษณนาม เช่น นมาตัวเล็กสองตัว

5. คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำบอกปริมาณ + คำลักษณนาม + คำบ่งชี้ เช่น นมาตัวเล็กสองตัวนั้น

6. ในบทสนทนามีการใช้คำลักษณนามในลักษณะของคำสรรพนาม คือ คำลักษณนาม + คำลำดับที่ + คำคุณศัพท์ เช่น เขามีหมาสองตัว ตัวหนึ่งใหญ่ ตัวหนึ่งเล็ก

ฮาส ยังกล่าวถึงคำลักษณนามอิสระ (independent classifiers) เช่น วัน คิน เดือน ปี ซึ่งจะใช้ร่วมกับคำบอกปริมาณ คำบ่งชี้ และ คำคุณศัพท์ โดยไม่ปรากฏคำนามร่วมอยู่ด้วย สำหรับการปรากฏร่วมกับคำบอกปริมาณนั้น หากคำลักษณนามดังกล่าวปรากฏในตำแหน่งหน้าคำบอกปริมาณจะแสดงถึงจุดหนึ่งของเวลา (temporal location) เช่น วันหนึ่งเขากลับมา แต่หากปรากฏหลังคำบอกปริมาณจะแสดงช่วงของเวลา (temporal duration) เช่น เขาอยู่ที่นี้หนึ่งวัน ส่วนคำบ่งชี้ และ คำคุณศัพท์นั้นจะปรากฏในตำแหน่งหลังคำลักษณนามดังกล่าวเท่านั้น เช่น ปีนี้ เป็นต้น



การอธิบายถึงตำแหน่งการปรากฏของคำลักษณนามนั้น กันทิมา วัฒนประเสริฐ (2526: 54) กล่าวไว้ว่าคำลักษณนามไม่ได้ใช้ขยายคำนามเพียงลำพัง หากแต่ต้องปรากฏร่วมกับคำขยายอื่นๆ โดยจะปรากฏในโครงสร้างนามวลีดังนี้

โครงสร้างแบบที่ 1: คำนาม - คำบอกจำนวน - คำลักษณนาม โดยคำบอกจำนวนในโครงสร้างนี้เป็นคำบอกจำนวนทั่วไป ไม่ใช่คำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง” เช่น แมว 3 ตัว

โครงสร้างแบบที่ 2: คำนาม - คำลักษณนาม - คำบอกจำนวน “เดียว” หรือ “หนึ่ง” เช่น เสื้อผืนหนึ่ง

โครงสร้างแบบที่ 3: คำนาม - คำลักษณนาม - คำบอกลำดับ เช่น รถคันสุดท้าย

โครงสร้างแบบที่ 4: คำนาม - คำลักษณนาม - คำชี้เฉพาะ นี้ นั้น โน้น เช่น เสื้อตัวนี้

โครงสร้างแบบที่ 5: คำนาม - คำลักษณนาม - คำคุณศัพท์ เช่น บ้านหลังใหญ่

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของฮันดิอุส และ โคลเวอร์ (Hundius and Kolver, 1983: 165-214) ได้อธิบายเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ว่า หน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ของลักษณนามในภาษาไทยคือใช้ระบุจำนวนของวัตถุ โดยจะเกิดร่วมกันกับจำนวนนับ คำนำหน้านาม (determiners) นิยมวิเศษณ์ หรือคำชี้เฉพาะ ( demonstrative ) และ คำคุณศัพท์ (adjective) เป็นต้น ซึ่งมีลำดับการปรากฏ คือ

1. คำนาม + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + นิยมวิเศษณ์ เช่น ร่มสามคันนี้

2. คำนาม + คำลักษณนาม + นิยมวิเศษณ์/ คุณศัพท์ เช่น ร่มคันนี้ ร่มคันสีน้ำเงิน

และในกรณีที่นามวลีไม่ปรากฏคำจำนวนนับ ลักษณนามสามารถปรากฏตามหลังคำนามได้

3. คำนาม + (  $\emptyset$  + คำลักษณนาม ) + นิยมวิเศษณ์ เช่น ร่ม(คัน)นี้

นอกจากนี้ลักษณนามอาจวางหน้าคำลำดับที่ ( ordinal number ) เช่น ผู้ชายคนที่สาม หรือ วางหลังคำบอกปริมาณบางคำ เช่น บาง หลาย ทุก ก็ได้เช่นกัน

นอกจากการศึกษาคำลักษณนามในลักษณะของการพิจารณาความหมาย และ ตำแหน่งการปรากฏของคำลักษณนามแล้ว ยังมีการศึกษาคำลักษณนามในลักษณะอื่นๆ คือการศึกษาการแปรในการใช้ซึ่งเป็นการศึกษาคำลักษณนามในแนวสังคม เช่น อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul , 1976: 186-197) อธิบายถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่าเป็นคำนามที่เกิดกับคำจำนวนนับ คำคุณศัพท์ และ นิยมวิเศษณ์ หรือ คำชี้เฉพาะโดยมีโครงสร้างทางไวยากรณ์คือ

นามวลี  $\longrightarrow$  คำนาม + คำลักษณนาม  $\left[ \begin{array}{l} + \text{ คำจำนวนนับ (รวมทั้งคำบอกปริมาณต่างๆ)} \\ + \text{ คำคุณศัพท์} \\ + \text{ นิยมวิเศษณ์ หรือ คำชี้เฉพาะ} \end{array} \right.$

คำลักษณนามที่ปรากฏกับคำจำนวนนับ (numeral classifiers) มี 4 ประเภท ได้แก่

1. คำลักษณนามที่บอกลักษณะของคำนามรูปธรรม เช่น วง เส้น เม็ด
2. คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะกับคำนามบางคำ แบ่งเป็น
  - 2.1. ใช้คำนามเป็นคำลักษณนาม เช่น คน ตา
  - 2.2. ใช้คำหลักของคำประสมเป็นคำลักษณนาม เช่น
    - งาน ใช้กับคำนาม งานเลี้ยง
    - ลูก ใช้กับคำนาม ลูกไม้
  - 2.3. ใช้คำลักษณนามเจาะจงกับคำนามเฉพาะคำ เช่น
    - ซอง ใช้กับคำนาม บุหรี่
    - นัด ใช้กับคำนาม ลูกปืน
    - ปาก ใช้กับคำนาม แห
3. คำลักษณนามแสดงมาตราซึ่ง ตวง วัด แบ่งเป็น
  - 3.1. ใช้ภาชนะบรรจุเป็นคำลักษณนาม เช่น ถุง ถัง กล่อง
  - 3.2. ใช้มาตราซึ่ง ตวง วัด เป็นคำลักษณนาม เช่น ลิตร นาที่ กิโล
4. คำลักษณนามทั่วไป (general classifiers) คือคำลักษณนามที่มีขอบเขตการใช้กับ

คำนามกว้างมาก เช่น อัน คู่ พวก อย่าง ชนิด

อังกฤษได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการแปรในการใช้คำลักษณนามในกรณีนี้ที่คำนามคำเดียวสามารถปรากฏใช้กับคำลักษณนามได้หลายคำว่าเกิดจาก

1. เจ้าของภาษามองเห็นลักษณะภายนอกของสิ่งของแตกต่างกัน เช่น คำนาม "สร้อย" ใช้กับคำลักษณนามได้ 2 คำคือ "เส้น" ซึ่งใช้กับของที่มีลักษณะเล็กเป็นเส้นยาว และ "สาย" ใช้กับของเป็นเส้นยาวเช่นกัน ผู้พูดจึงใช้คำลักษณนามทั้งสองสลับกันเสมอ
2. การเรียกชื่อสิ่งของที่เกิดขึ้นใหม่มากกว่า 1 ชื่อ เช่น เรียกพาหนะทางอากาศว่า เครื่องบิน และ เรือบิน จึงมีการใช้คำลักษณนามทั้ง "เครื่อง" และ "ลำ"
3. การใช้ชื่อใหม่กับคำที่มีอยู่แล้ว เช่น เดิมในภาษาไทยใช้คำ "ลูกไม้" ต่อมามีการใช้คำ "ผลไม้" จึงมีการใช้คำลักษณนามทั้ง "ลูก" และ "ผล"
4. การใช้คำลักษณนามที่กำหนดขึ้นเฉพาะคำนามบางคำ เช่น ช้าง มีคำลักษณนามเฉพาะคือ "เชือก" แต่ในการพูดทั่วไปผู้พูดมักจะใช้คำลักษณนาม "ตัว" ซึ่งใช้กับสัตว์ทั่วไป
5. คำลักษณนามบางคำหายไปเพราะมีคนใช้น้อย และมีการใช้คำลักษณนามคำใหม่เข้ามาแทนที่จึงเกิดการแปรในการใช้ เช่น

กล่องไม้ขีด	เดิมใช้ "กลัก"	เปลี่ยนเป็น "กล่อง"
เลื่อย	เดิมใช้ "ปิ่น"	เปลี่ยนเป็น "อัน"

หนังสือโบราณ เดิมใช้ “ผูก” เปลี่ยนเป็น “เล่ม”

ขนมจีน เดิมใช้ “จับ” เปลี่ยนเป็น “หิว”

6. การเรียงลำดับคำเปลี่ยนไปจาก คำนาม - คำบอกจำนวน - คำลักษณนาม เป็น คำบอกจำนวน - คำนาม เช่น อาจารย์สามคน เป็น สามอาจารย์ คำ “อาจารย์” จึงถูกใช้เป็น คำลักษณนาม ซึ่งในกรณีเช่นนี้โดยมากมักปรากฏในงานเขียนประเภทหนังสือพิมพ์

7. การใช้คำลักษณนาม “อัน” กับคำนามอย่างกว้างขวาง ทำให้คำลักษณนามคำนี้ มีการแปรกับคำลักษณนามคำอื่นๆ เช่น หิว ใช้กับคำลักษณนาม “ด้าม” หรือ ดินสอ ใช้กับ คำลักษณนาม “แท่ง” ก็สามารถใช้กับคำลักษณนาม “อัน” ได้

อังกาบได้ให้ข้อสรุปว่าการใช้คำลักษณนามที่ปรากฏกับคำจำนวนนับภาษาไทยอยู่ใน กระบวนการเปลี่ยนแปลง คำลักษณนาม “อัน” จะกลายเป็นรูปแปรของคำลักษณนามคำอื่นๆ เป็น จำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีงานที่ศึกษาคำลักษณนามในแนวใหม่คือแนวปริชาน (cognitive) ซึ่งใช้ ทฤษฎี ต้นแบบ (prototype) ในการวิเคราะห์ คำลักษณนามในแง่ที่เกี่ยวกับกระบวนการ ทางโมโนทัศน์ของผู้พูด เช่น เกศกานดา จตุรงค์โชค (Jaturongkachoke, 1995) ได้ศึกษาคำลักษณนาม 18 คำ ได้แก่ ก้อน คัน ดวง ดอก ด้าม ต้น ตัว แท่ง ใบ เม็ด ลูก เล่ม ลำ ผืน แผ่น เส้น หลัง อัน พบว่าการใช้คำลักษณนามเป็นการใช้คำเพื่อจำแนกคำนาม ออกจากกัน ตามระบบปริชานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ทางวัฒนธรรมของมนุษย์ ไม่ใช่ การจำแนกคำนามตามรูปลักษณะของวัตถุ กล่าวคือระบบคำลักษณนามในภาษาไทย จะประกอบด้วยกลุ่มคำนามที่มาจากกระบวนการทางโมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา ดังนั้นเมื่อกล่าวถึง คำลักษณนาม “ตัว” ผู้ใช้ภาษาหลายคนอาจนึกถึงสัตว์ หลายคนอาจนึกถึงโต๊ะ นั่นก็หมายถึง การมีโมโนทัศน์ในการจำแนกคำนามที่ต่างกัน แต่การจำแนกคำนามด้วยคำลักษณนามนั้นก็มิได้ เป็นการแยกประเภทของคำนามออกจากกันอย่างเด็ดขาด เนื่องจากคำนามบางคำสามารถใช้ กับคำลักษณนามได้มากกว่าหนึ่งคำนั่นเอง สำหรับคำนามที่ใช้คำลักษณนามร่วมกันนั้นพบว่า คำนามดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน โดยอาจเชื่อมโยงกันในทางกายภาพ หรือ มีส่วนประกอบ เช่นเดียวกัน ฯลฯ อาทิ คำนาม สัตว์ และโต๊ะ ใช้กับลักษณนาม “ตัว” คำนามสองคำนี้ มีคุณสมบัติที่เหมือนกันคือ การมีสี่ขา ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติทางกายภาพที่มีอยู่ร่วมกัน หรือ คำนาม ปากกา และเสียม ที่ใช้กับลักษณนาม “ด้าม” นั้น ก็มีคุณสมบัติร่วมคือการมีที่จับ และมีส่วนที่เป็นปลายเป็นส่วนประกอบที่เหมือนกันของคำนามทั้งสอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้การจำแนก คำนามในลักษณะดังกล่าวก็มิได้เป็นเรื่องที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล หากแต่ผู้ใช้ภาษาทุกคน จะมีโมโนทัศน์ร่วมกันในเรื่องของการอุปมา (metaphor) การเรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้อีกสิ่งหนึ่ง แทน หรือ นามนัย (metonymy) โครงสร้างทางจินตภาพ (image schemata) และ

ความ (proposition) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนฝังอยู่ในวัฒนธรรมไทย โดยเจ้าของภาษาทุกคนจะเข้าใจไปในทางเดียวกัน อาทิ คำนาม "ลูก" หมายถึง บุตรของสิ่งมีชีวิต หรือวัตถุที่มีรูปร่างกลม ต่อมาเมื่อคำ "ลูก" ถูกนำมาใช้เป็นคำลักษณนาม ก็หมายถึงเกิดการขยายขอบเขตของคำจากเดิมที่หมายถึงบุตร และวัตถุทรงกลม มาเป็นคำที่ใช้ในการจำแนกคำนาม "ผลไม้" ออกจากคำนามอื่นได้อีกด้วย เจ้าของภาษาซึ่งมีมโนทัศน์ในการขยายขอบเขตในการใช้คำดังกล่าวก็ จะไม่ใช่คำที่ไม่มีรูปลักษณ์หรือความหมายเกี่ยวข้อง เช่น ดินสอ กับคำลักษณนาม "ลูก" เป็นต้น ดังนั้นการใช้คำลักษณนามนอกจากจะเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับระบบปริชานส่วนบุคคลแล้วยังมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เจ้าของภาษามีร่วมกันอีกด้วย

### 2.1.2. คำลักษณนามในภาษาไทยถิ่น

ผลงานที่เกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยถิ่น เช่น นฤมล จันทรสกุลวงศ์ (2528) ศึกษา คำลักษณนามภาษาไทยโคราชที่บ้านบึงทับปร่างค์ ตำบลกระโทก อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อดูว่าความต่างในการใช้คำลักษณนามมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมทางด้านอายุ และอาชีพของผู้พูดหรือไม่ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 3 ช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 12-19 ปี 30-39 ปี และ 50-59 ปี ที่มีอาชีพเกษตรกร และอาชีพค้าขาย ในการวิเคราะห์หาความหมายของคำลักษณนามนั้น นฤมลใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) คือกำหนดความหมายของคำลักษณนามแต่ละคำด้วยการพิจารณาจากคำนามที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนามนั้นๆ ผลการวิจัยของนฤมลสรุปได้ว่าผู้พูดที่มีอายุ และอาชีพต่างกันมีการใช้คำลักษณนามต่างกัน โดยพบว่ากลุ่มอายุ 30-39 ปี มีการแปรในการใช้คำลักษณนามมากกว่ากลุ่มอายุ 12-19 ปี และ 50-59 ปี ส่วนตัวแปรอาชีพนั้นพบว่าอาชีพ มีผลต่อการแปรในการใช้คำลักษณนามน้อยมากในกลุ่มอายุ 30-39 ปี ขณะที่กลุ่มอายุ 12-19 ปี อาชีพทำให้มีความแตกต่างในการใช้คำลักษณนามมากที่สุด นฤมลให้เหตุผลเกี่ยวกับการแปรในการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยโคราชว่าเกิดขึ้นเพราะ การมองมิติของสิ่งของต่างกันของผู้บอกภาษา การนำคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีลักษณะต่างๆไปมาใช้กับคำนามที่มีลักษณะเฉพาะ และ การนำคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาไทยกลางเข้ามาใช้

นอกจากนี้ยังมีผลงานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นในลักษณะเปรียบเทียบ เช่น อະรุณี รัตนกุล (2529) ศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และ สุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าเมื่อนำความหมายและรูปของคำลักษณนาม 4 ภาษา มาเปรียบเทียบกันจะสามารถจำแนกความเหมือนและความต่างในการใช้คำลักษณนาม ออกได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่ การใช้คำลักษณนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน การใช้คำลักษณนามที่มีความหมายเหมือนแต่รูปต่างกัน การใช้คำลักษณนามที่มีความหมายต่างแต่มีรูป

เหมือนกัน และการใช้คำลักษณนามที่มีความหมายและรูปร่างต่างจากภาษาอื่นๆ ภาษาทั้งสี่โดยมากจะมีการใช้คำลักษณนามที่มีความหมายและรูปร่างเหมือนกัน โดยภาษาที่ใช้คำลักษณนามที่มีความหมายและรูปร่างต่างจากภาษาอื่นๆ หรือมีคำลักษณนามเฉพาะถิ่นมากที่สุดคือ ภาษาเชียงใหม่ ส่วนภาษาที่ไม่ปรากฏคำลักษณนามเฉพาะถิ่นเลยคือภาษาสระบุรี ทั้งนี้ อະรุณีให้ความเห็นว่า อาจเนื่องมาจากภาษาสระบุรี เป็นภาษาไทยถิ่นกลางซึ่งจัดเป็นภาษาไทยมาตรฐานที่มีการใช้ทั่วไป เป็นเหตุให้มีอิทธิพลต่อภาษาไทยถิ่นอื่นๆ กล่าวคือภาษาไทยถิ่นอื่นๆมีการนำความหมายและ/หรือรูปของคำลักษณนามในภาษาไทยถิ่นกลางไปใช้ ซึ่งความแตกต่างในการใช้คำลักษณนามนี้ สามารถสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของผู้พูดภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ภาษาโดยจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. การมีโลกทัศน์ที่แตกต่างจากถิ่นอื่น เช่น โลกทัศน์ต่อของใช้ที่เป็นของมีคม ภาษาเชียงใหม่ให้ความสำคัญกับลักษณะการใช้งานของของมีคม เห็นได้จากการใช้คำลักษณนาม “เล่ม” กับของมีคมที่ใช้ในแนวตั้ง หรือทำให้สิ่งอื่นเป็นรู ได้แก่ จอบ เสียม และใช้คำลักษณนาม “เถียน” กับของมีคมอื่นๆที่ไม่มีลักษณะดังกล่าว ส่วนภาษาถิ่นอื่นจะจำแนกของมีคมโดยสนใจสัณฐานของของมีคม โดยภาษาขอนแก่นใช้คำลักษณนาม “คัน” ภาษาสระบุรี และ สุราษฎร์ธานีใช้คำลักษณนาม “ปิ่น” กับของมีคมที่ใหญ่และตรงส่วนที่คมมีลักษณะเป็นหยัก เช่น เลื่อย ส่วนของมีคมลักษณะอื่นๆ เช่น มีด จอบ เสียม กรรไกร ภาษาขอนแก่นใช้คำลักษณนาม “ดวง” ภาษาสระบุรี และ ภาษาสุราษฎร์ธานีใช้คำลักษณนาม “เล่ม”

2. การมีโลกทัศน์กว้างกว่าภาษาอื่น หมายถึงมีการแบ่งกลุ่มสิ่งของไม่ละเอียดเท่ากับภาษาในถิ่นอื่นๆทำให้มีสิ่งของในกลุ่มนั้นมากกว่าภาษาอื่น เช่น ภาษาขอนแก่นมีคำลักษณนามที่ใช้กับค่านามที่เป็นผลไม้กลุ่มเพียงคำเดียวคือ “แขง” แต่ภาษาอื่นๆมีใช้หลายคำ ได้แก่ ทะลาย พวง ชุก เป็นต้น

3. การมีทัศนคติต่างจากภาษาอื่น เช่น ภาษาเชียงใหม่ คำนาม ‘ชี้’ จะใช้คำลักษณนาม ‘ตน’ แตกต่างจากค่านามพระ เณร ที่ใช้คำลักษณนาม ‘องค์’ และบุคคลธรรมดาที่ใช้คำลักษณนาม ‘คน’ เพราะมีทัศนคติว่า ‘ชี้’ ต่างจากบุคคลธรรมดาแต่ก็ไม่ได้ให้ความเคารพนับถือเท่ากับพระ และเณร ซึ่งแตกต่างจากภาษาขอนแก่นที่ถือว่า ‘ชี้’ เป็นบุคคลธรรมดา จึงใช้ค่านามคำนี้กับคำลักษณนาม ‘คน’ ส่วนในภาษาสระบุรี และสุราษฎร์ธานีถือว่า ‘ชี้’ เป็นนักบวช เช่นเดียวกับพระ เณร จึงใช้กับคำลักษณนาม ‘องค์’ เป็นต้น

### 2.1.3. คำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

ผลงานที่เกี่ยวกับคำลักษณนามที่ผ่านมาสามารถจำแนกออกได้เป็น งานที่เป็นการรวบรวมคำลักษณนามในภาษาชนกลุ่มน้อยเพื่อหาหลักเกณฑ์ในการใช้คำลักษณนามในภาษาเหล่านั้น และงานที่ศึกษาโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อย

ผลงานที่เป็นการรวบรวมคำลักษณนามเพื่อหาหลักเกณฑ์ในการใช้คำลักษณนามในภาษาชนกลุ่มน้อย เช่น ศรีนทิพย์ สตรีศิลป์ (2529) ศึกษาภาษาล่าหู่ละ (มุเซอตา) ที่บ้านห้วยตาดอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคำลักษณนามแต่ละคำล้วนมีความหมายที่เอื้อให้คำลักษณนามนั้นเกิดร่วมกับคำนามได้ โดยมีเงื่อนไขคือความหมายของคำนามและคำลักษณนามต้องสอดคล้องกัน การที่เจ้าของภาษารู้ความหมายของคำลักษณนามก็หมายถึงการรู้ว่าคำลักษณนามแต่ละคำจะใช้กับคำนามใดได้บ้าง และเมื่อมีคำนามใหม่เข้ามาในภาษาก็จะสามารถกำหนดคำลักษณนามสำหรับคำนามนั้นได้ โดยอาจใช้วิธีการซ้ำคำนาม ใช้ลักษณนามกลาง หรือใช้วิธีเปรียบเทียบความเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่มีอยู่เดิม ดังตัวอย่างการใช้คำลักษณนามสำหรับคำนาม ca7 po2 'เครื่องบิน' มีการใช้คำลักษณนามดังนี้

ใช้คำลักษณนามซ้ำรูป : ca7 po2 3 ca7 po2 'เครื่องบิน 3 เครื่อง'

ใช้คำลักษณนามกลาง : ca7 po2 3 ma2 'เครื่องบิน 3 อัน'

ใช้วิธีเปรียบเทียบกับสัตว์ : ca7 po2 3 khɛ5 'เครื่องบิน 3 ตัว' เป็นต้น

ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวใกล้เคียงกับงานของนันทา กลิ่นมณี (2533) ที่ศึกษาคำลักษณนามภาษาเมี่ยนโดยเก็บข้อมูลจากเอกสาร และ จากการสอบถามผู้บอกภาษาโดยตรงและกล่าวถึงคำลักษณนามภาษาเมี่ยนว่าคำลักษณนามมีกฎเกณฑ์ หรือ เงื่อนไขของการเกิดร่วมกัน หมายถึงคำลักษณนามคำหนึ่งไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้ทุกคำแต่จะเกิดได้กับคำนามคำใดคำหนึ่ง หรือ กลุ่มคำนามที่มีลักษณะเด่นอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันเท่านั้น โดยคำนามคำหนึ่งอาจปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้มากกว่า 1 คำ นอกจากนี้ยังตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำลักษณนามในภาษาเมี่ยนว่ามีการแปรไปตามวัยของผู้พูด กล่าวคือผู้พูดวัยเด็กมักใช้คำลักษณนามกลาง kw:m1 หรือใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มใหญ่ขณะที่ผู้บอกภาษาวัยชรามักใช้คำลักษณนามเฉพาะมากกว่า

ส่วนงานที่ศึกษาโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย เช่น ปิยวลี ยิ่งสวัสดิ์ (2533) ศึกษาเปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาชาวเขา 6 ภาษาในประเทศไทย ได้แก่ ภาษาม้งดำ เมี่ยน-เย้า ล่าหู่ติ อะซ๋า ลีซุ และ กะเหรี่ยงสะกอ โดยพิจารณาจากคำลักษณนามของคำนามเรียกสิ่งมีชีวิตด้วยวิธีวิเคราะห์ความหมายของคำนามตามแนววรรณศาสตร์พบว่าความมากน้อยของจำนวนคำลักษณนามในภาษาชาวเขาแต่ละภาษาสะท้อนให้เห็นถึงความหยาบ-ละเอียดในการจำแนกสิ่งมีชีวิตและเกณฑ์ หรือ

อรรถลักษณะที่ผู้พูดภาษาชาวเขาใช้ในการแบ่งกลุ่มสิ่งมีชีวิตนั้นสะท้อนให้เห็นการมองสิ่งมีชีวิตในด้านที่ต่างกัน ทั้งการมองสิ่งมีชีวิตเดี่ยวและสิ่งมีชีวิตกลุ่ม สำหรับโลกทัศน์เรื่องสิ่งมีชีวิตเดี่ยวนั้นบียวลีพบว่าผู้พูดภาษาชาวเขาทุกภาษาแยกโลกของมนุษย์และโลกของสัตว์ออกจากกัน และมองว่าสัตว์บางชนิดเป็นสิ่งของ โดยผู้พูดภาษาม้งดำ ล่าหู่ซึ และอาข่ามองจากเปลือกของสัตว์ ภาษาเมี่ยน-เย้า และภาษากะเหรี่ยงสะกอมองจากรูปทรงของสัตว์ ส่วนลีซูลองสัตว์ทุกประเภทเป็นกลุ่มเดียวกับสิ่งของ ในเรื่องการรวมกลุ่มของสิ่งมีชีวิตพบว่าชาวเขามองการจับกลุ่มเป็นหลายมิติ ซึ่งลักษณะการจับกลุ่มที่พบทุกภาษาคือการจับกลุ่มที่เป็นเผ่าเดียวกันหรือพันธุ์เดียวกัน ส่วนการจับกลุ่มที่พบในบางภาษาได้แก่ การรวมเป็นคู่ปรากฏในภาษาเมี่ยน-เย้า ม้งดำ ล่าหู่ซึ อะข่า และลีซูลอง การจับกลุ่มโดยพิจารณาเรื่องระยะห่างของสมาชิกในกลุ่ม ปรากฏในภาษาเมี่ยน-เย้า และม้งดำ การจับกลุ่มโดยพิจารณาการเป็นลูกห้องเดียวกันหรือครอบครัวเดียวกันปรากฏในภาษาม้งดำ ล่าหู่ซึ อะข่า ลีซูลอง และกะเหรี่ยงสะกอ การจับกลุ่มโดยพิจารณาการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียงเป็นแถว หรือกองสุมกันปรากฏในภาษาล่าหู่ซึ อะข่า และกะเหรี่ยงสะกอ การจับกลุ่มโดยพิจารณาจากความมากมายของจำนวนสิ่งมีชีวิตปรากฏเฉพาะในภาษาล่าหู่ซึ ซึ่งบียวลีได้ให้ข้อสรุปจากความคล้ายคลึง และความแตกต่างของเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งมีชีวิตนี้ว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความใกล้ชิดทางโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาชาวเขาบางภาษาคือ ภาษาเมี่ยน-เย้า กับ ภาษาม้งดำ และล่าหู่ซึ อะข่า ลีซูลอง กับกะเหรี่ยงสะกอ โดยใน 4 ภาษานี้ล่าหู่ซึ กับ อะข่าคล้ายกันมากที่สุด

สำหรับการศึกษาในลักษณะเช่นนี้ยังปรากฏในงานของจิราภัสร์ ลิ้มปิชาติ (2534) ที่ศึกษาโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำลักษณนามสำหรับสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนของชาวเขา 6 เผ่าในประเทศไทย จิราภัสร์พบว่าภาษาชาวเขาทุกภาษามีการแบ่งประเภทของคำลักษณนามออกเป็น 3 ประเภทคือ คำลักษณนามกลาง คำลักษณนามสำหรับกลุ่มนาม และคำลักษณนามซ้ำรูปคำนาม โดยอรรถลักษณะที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการจับกลุ่มคำนามที่ใช้คำลักษณนามเดียวกัน ในแต่ละภาษามีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน กล่าวคือทุกภาษามีการแบ่งกลุ่มคำนามเรียกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนออกเป็นคำนามเดี่ยว และคำนามกลุ่ม และมองเครื่องใช้ในครัวเรือนเป็น 3 ลักษณะคือ การมีรูปทรงพื้นฐานต่างกัน การมีวัตถุประสงค์การใช้งานเหมือนกัน และการมีส่วนที่มีลักษณะเฉพาะเหมือนกัน โดยแต่ละส่วนจะมีลักษณะย่อยที่แสดงถึงความแตกต่างในการมองสิ่งของเครื่องใช้ของแต่ละภาษา เช่น ภาษาเมี่ยน-เย้ามีความละเอียดในการมองสิ่งที่มีลักษณะตรงถึง 3 ลักษณะคือ ตรงและมีหลายชั้น ตรงและมีความยาว และ ตรงไม่มีความยาว เป็นต้น ซึ่งความเหมือนและความต่างนี้อาจแสดงให้เห็นการจับกลุ่มกันของภาษาเหล่านี้ตามโลกทัศน์ได้ว่า แต่ละภาษามีความละเอียด

ต่างกันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ภาษากะเหรี่ยงสะกอ เมียน-เย้า ล่าหู่ธิ ม้งดำ อาข่า และลีซู

#### 2.1.4. สรุป

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าคำลักษณนามเป็นชนิดของคำที่มีความสำคัญมากสำหรับภาษาในสังคมไทย แต่ทั้งนี้ในภาษาไทยมาตรฐานผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ายังไม่ปรากฏผลงานใดที่ศึกษาการแปรในการใช้คำลักษณนามที่เกิดจากปัจจัยทางสังคม กล่าวคือแม้ว่าคำลักษณนามจะเป็นชนิดของคำที่มีการกล่าวถึงในตำราไวยากรณ์ทุกเล่ม แต่ก็ยังเป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้คำลักษณนาม โดยมีได้ศึกษาว่าแท้จริงแล้วการใช้คำลักษณนามในชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษาไทยนั้นเป็นอย่างไร ส่วนผลงานที่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานนั้น โดยมากมักจะเป็นงานที่อธิบายการใช้คำลักษณนามโดยใช้เกณฑ์ทางความหมายในการจัดกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามคำหนึ่งๆ แม้ว่าจะมีงานที่กล่าวถึงการแปรในการใช้คำลักษณนามอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงข้อสังเกตและมีได้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมแต่อย่างใด

สำหรับผลงานเกี่ยวกับคำลักษณนามภาษาไทยถิ่น ผู้วิจัยพบว่างานที่ปรากฏแม้จะเป็นการศึกษาในด้านการแปรของคำลักษณนามโดยพิจารณาจากปัจจัยทางสังคม หากแต่งานเหล่านั้นก็เป็นการอธิบายทางความหมาย โดยมุ่งศึกษาเฉพาะตัวคำลักษณนามแต่ไม่ได้ศึกษารูปแบบทางวากสัมพันธ์ของนามวลีที่มีคำลักษณนามปรากฏ

ส่วนผลงานที่เกี่ยวกับคำลักษณนามของภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยนั้นมักเป็นการศึกษาโดยเกณฑ์ทางความหมาย หรือ การระบุอรรถลักษณะเพื่ออธิบายการใช้คำลักษณนามในภาษานั้นอย่างกว้างๆ และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นงานที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำลักษณนามของผู้ที่พูดภาษาต่างกัน

สรุปสั้นๆก็คือผลงานที่เกี่ยวกับคำลักษณนามที่แล้วมาศึกษาคำลักษณนามโดยถือว่าเป็นลักษณะที่อยู่นิ่งไม่มีความเป็นพลวัต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานทางด้านการแปรตามปัจจัยอายุ ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง จึงน่าจะเป็นงานวิจัยที่ทำให้เห็นความเคลื่อนไหวของคำลักษณนามในภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

#### 2.2. ผลงานที่เกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยอายุต่อการแปรในภาษา

การศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยอายุต่อการแปรในภาษานั้น ผู้วิจัยพบว่า มีงานเหล่านี้อยู่บ้างแต่โดยมากมักเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปรในระดับเสียง เช่น



ลาบอฟ (Labov, 1972: 43-69) ศึกษาการออกเสียง [r] ของคนที่ทำงานในห้างสรรพสินค้า 3 แห่ง ในกรุงนิวยอร์กเป็นตัวแทนของกลุ่มคนชั้นสูง กลาง และต่ำ และจำแนกตามอายุออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มอายุ 15-30 ปี 35-50 ปี และ 55-70 ปี โดยในงานวิจัยนี้ลาบอฟ ได้ตั้งสมมุติฐานที่เกี่ยวกับปัจจัยทางอายุไว้ว่าผู้พูดที่มีอายุมากจะออกเสียง [r] น้อยกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย ผลการวิเคราะห์ที่ได้พบว่าในกลุ่มคนชั้นสูง และ ต่ำการออกเสียง [r] เป็นไปตามสมมุติฐานแต่ในกลุ่มคนชั้นกลางการออกเสียง [r] กลับมากขึ้นตามอายุ ลาบอฟอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ว่ากลุ่มคนชั้นกลางมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงการออกเสียงตามวัยรุ่น ซึ่งถือเป็นสำเนียงที่มีศักดิ์ศรีในสังคม

สำหรับในภาษาไทยนั้น งานวิจัยทางภาษาศาสตร์สังคมที่ศึกษาการแปรที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางอายุในระดับเสียง ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยของ เพ็ญพร ดันวัฒนานันท์ (2525) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปรของเสียงพยัญชนะต้นกักสิลิล (unaspirated stop) [p, t, c, k] ในภาษาไทยเชียงใหม่ โดยศึกษาจากผู้พูดกลุ่มอายุ 15-17 ปี และกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปพบว่า กลุ่มอายุ 15-17 ปีมีแนวโน้มที่จะใช้เสียงกักกรนิต (aspirated stop) [ph, th, ch, kh] ซึ่งเป็นเสียงที่รับมาจากภาษาไทยกรุงเทพฯเข้ามาแทนมากกว่ากลุ่มอายุ 45 ปี ขึ้นไป โดยเพ็ญพรให้ความเห็นว่าคุณลักษณะเช่นนี้อาจชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการออกเสียงในอนาคต

งานวิจัยเกี่ยวกับการแปรของเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลาของ ปาสีรัฐ ทรัพย์ปรง(2537) ศึกษาผู้พูดในกลุ่มอายุ 11-20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไปพบว่ากลุ่มอายุน้อยมักใช้รูปแปรใหม่ที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐานคือ [ŋ] ในขณะที่กลุ่มคนอายุมากมักใช้รูปแปรท้องถิ่นคือ [ ɦ ] ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ในภาษาถิ่นสงขลามีแนวโน้มจะเคลื่อนเข้าหาเสียงที่มีศักดิ์ศรีจากภาษามาตรฐาน

นอกจากนี้ยังมีงานที่ศึกษาการแปรของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย เช่น งานวิจัยเรื่องการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯตามระดับอายุของผู้พูดของอรุณี อรุณเรือง(2533) ที่สังเกตเห็นว่าการพูดของเด็กรุ่นใหม่ในปัจจุบันมักพูดเสียงลอยๆ คล้ายเสียงวรรณยุกต์ตรี จึงเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างระดับอายุ 15-20 ปี 35-40 ปี และ 55-60 ปี จำนวน 30 คน ใช้การสัมภาษณ์และการอ่านบทความพบว่าปรากฏรูปแปรวรรณยุกต์โท 5 รูปแปรได้แก่ รูปแปรวรรณยุกต์โทกลาง-ตก, สูง-ตก, กลาง-ขึ้น-กลาง, กลาง-ขึ้น-ตก และกลางระดับ-ตกข้างท้าย โดยการใช้รูปแปรเหล่านี้แตกต่างกันตามอายุของผู้พูดคือ กลุ่มอายุ 55-60 ปีใช้รูปแปรวรรณยุกต์โท กลาง-ตก มากที่สุด กลุ่มอายุ 35-40 ปีใช้รูปแปรวรรณยุกต์โท กลาง-ตกมากที่สุดเช่นกัน และยังพบว่ากลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรวรรณยุกต์โท สูง-ตก มากจนเป็นที่น่าสังเกต ในขณะที่กลุ่มอายุ 15-20 ปีใช้รูปแปรวรรณยุกต์โท กลาง-ขึ้น-กลาง ซึ่งเป็นรูปแปรแบบใหม่มากที่สุด อรุณีกล่าวว่าการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับเสียงวรรณยุกต์

ไทในภาษาไทยกรุงเทพฯ กล่าวคือสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์โทจากเสียงที่ตกมากในตอนท้าย มีแนวโน้มลดน้อยลง และเสียงที่ตกในตอนท้ายทันทีก็กลายเป็นเสียงลอย จึงคาดว่าในอนาคต การใช้รูปแปรวรรณยุกต์โทกลาง-ขึ้น-กลาง อาจกลายเป็นรูปแปรวรรณยุกต์โทที่นิยมใช้มากที่สุด ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ก็เป็นไปได้

นอกจากนี้ยังมีงานของรตญา กอบศิริกาญจน์ (2535) ที่ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ สูง-ตกในภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีกลุ่มอายุ 15-35 ปี และ 45-65 ปีพบว่ากลุ่มอายุมาก ยังคงลักษณะ “เหนอดั้งเดิม” คือใช้รูปแปร “ตก” มากอย่างชัดเจน ในขณะที่กลุ่มอายุน้อยใช้ ทั้งรูปแปรขึ้น (ไม่เหนอ) รูปแปรตก-ขึ้น (เหนอแบบใหม่) และ รูปแปรตก (เหนอ) ในอัตรา ที่ไม่แตกต่างกันนัก รตญาให้ข้อสังเกตว่าการใช้รูปแปรตก-ขึ้น ที่ปรากฏมากขึ้นในกลุ่มผู้พูด ที่มีอายุ 15-35 ปี อาจเป็นผลมาจากแรงผลักดันที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกที่ต้องการพูดแบบไม่เหนอ กับความรู้สึกที่ไม่ต้องการทิ้งความเหนอ ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มว่าสำเนียงสุพรรณ อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ส่วนการศึกษาการแปรตามอายุในระดับค่านันผู้วิจัยพบงานวิจัยของ ศิริกุล กิติธรากุล (2539) ซึ่งศึกษาการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้ง ที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลหนองหลวง อำเภอ ดอนตูม จังหวัดนครปฐม ของผู้พูดกลุ่มอายุ 15-25 ปี 30-40 ปี และ 45-55 ปีพบว่าผู้พูด ที่มีอายุมากมีแนวโน้มเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมาก ในขณะที่ผู้พูดอายุน้อยมักเลือกใช้คำศัพท์ที่ยืมมา จากภาษาไทยมาตรฐาน ศิริกุลให้ความเห็นว่าลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการเลือกใช้คำศัพท์ ของชุมชนนี้อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง และอาจทำนายได้ว่าในอนาคตชุมชนนี้อาจเลือกใช้ แต่คำศัพท์ที่ยืมจากภาษาไทยมาตรฐานก็เป็นได้

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับคำลักษณนามที่สัมพันธ์กับตัวแปรอายุ นั้น ผู้วิจัยพบว่า มีงานของ จิราณัฐ งามพัฒนกุล (2534) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำลักษณนาม / kaj 55/ ของชาวจีนแต้จิ๋ว ในประเทศไทย โดยพบว่าความแตกต่างในการแปรทางภาษาตามอายุของผู้พูดเป็นเครื่องบ่งชี้ ถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำลักษณนามในภาษาจีนแต้จิ๋ว กล่าวคือการใช้ลักษณนาม / kaj 55/ กับค่านามที่ไม่เคยปรากฏร่วมกับคำลักษณนามค่านี เช่น /huaj21 sia21/ ‘พระสงฆ์’ /tshin55/ ‘โต๊ะ’ ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้คำลักษณนาม / kaj 55/ กับ ค่านามเหล่านี้ มากกว่าผู้พูดที่อายุมาก ทั้งนี้จิราณัฐให้ความเห็นว่าผู้พูดอายุน้อยกว่าอาจห่างเหินกับภาษา จีนแต้จิ๋วมากกว่าผู้พูดที่มีอายุมาก จึงเกิดการแปรในการใช้มากกว่า และการใช้คำลักษณนาม ดังกล่าวอาจกระจายสู่รุ่นลูกหลานต่อไปจนอาจเป็นที่นิยมกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษา ก็เป็นไปได้

จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแปรของภาษาตามอายุ ของผู้พูดนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงของ

ภาษาหนึ่งๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย ปัจจัยด้านอายุนี้จัดเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดที่สัมพันธ์กับการแปรของภาษา ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์สังคมที่ศึกษาการแปรของลักษณะใดลักษณะหนึ่งในภาษาไทยที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม ล้วนให้ข้อสรุปในทำนองเดียวกันว่าในจำนวนปัจจัยทางสังคมของผู้พูดซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ชั้นทางสังคม ชาติพันธุ์ ถิ่นที่อยู่ ฯลฯ อายุนับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาในสังคมไทย ดังนั้นการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการแปรในการใช้คำลักษณะนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานที่มีวัยต่างกันจึงน่าจะเป็นอีกหลักฐานหนึ่งที่แสดงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยได้เป็นอย่างดี



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่องการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล และ วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับในแต่ละขั้นตอนดังมีรายละเอียดต่อไป

#### 3.1. การเก็บข้อมูล

การศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยเกี่ยวกับการแปรในการใช้ ทั้งในด้านการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม และ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม ผู้วิจัยจำแนกการเก็บข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลหลักเกณฑ์ การเกิด ร่วมของคำ ลักษณนามกับ คำนามที่ กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์จากหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538) โดยนำมาเรียบเรียงตามหมวดของคำลักษณนามว่าปรากฏคำลักษณนามคำใด และคำลักษณนามแต่ละคำเกิดร่วมกับคำนามใดบ้าง

2. ข้อมูลที่เป็นข้อสรุปรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามตามหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โดยรวบรวมรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามทั้งหมดที่ปรากฏในตำรา หรือ หนังสือหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ไทย

ข้อมูล 2 ส่วนแรก ผู้วิจัยจะใช้เป็นหลักเกณฑ์เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในส่วนของที่ 3 เพื่อให้ทราบว่าการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยปัจจุบันมีการแปรในการใช้เป็นอย่างไร

3. ข้อมูลการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยใช้แถบบันทึกเสียงบันทึกเสียงเป็นเวลาทั้งสิ้น 50 ชั่วโมงจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่ รายการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรทัศน์ และการสนทนาของบุคคลโดยทั่วไป

สำหรับรายการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกเสียงโดยไม่จำกัดประเภทของรายการและหัวข้อในการสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลคำนาม และ คำลักษณนามที่หลากหลายเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน แต่จะเลือกใช้เฉพาะข้อมูลที่พูดโดยผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่มีการอ่านบทในการตอบคำถามเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่ใกล้เคียงกับภาษาพูดในชีวิตประจำวันมากที่สุด

ส่วนการสนทนาของบุคคลโดยทั่วไปนั้น เป็นการสนทนาในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ไม่จำกัดหัวข้อในการสนทนา โดยผู้ร่วมสนทนาทราบว่ามีการบันทึกเสียงขณะสนทนา

แต่จะไม่ทราบวัตถุประสงค์ ว่าผู้วิจัยต้องการข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับคำลักษณะนาม เนื่องจากผู้วิจัยบอกว่าต้องการนำเสียงการสนทนาดังกล่าวไปใช้เป็นแบบทดสอบการจับใจความสำคัญที่ได้จากบทสนทนา เพื่อเป็นการพรางวัตถุประสงค์ที่แท้จริงที่ต้องการเก็บข้อมูลคำลักษณะนาม เนื่องจากผู้พูดจะมุ่งความสนใจไปที่หัวข้อ หรือ ประเด็นในการสนทนามากกว่า

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มบุคคลที่อยู่ในรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี หมายถึงผู้พูดที่อยู่ในวัยตั้งแต่ 5 ปี ถึง 25 ปี และรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ซึ่งหมายถึงผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไปเท่านั้น เพราะเป็นรุ่นอายุที่ห่างกันมากพอที่จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ในการพิจารณาอายุของผู้พูดนั้น ผู้วิจัยสามารถจำแนกกลุ่มผู้พูดตามอายุได้อย่างชัดเจน เนื่องจากรายการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรศัพท์ บุคคลที่มาร่วมรายการมักเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในสังคม ส่วนการสนทนาของบุคคลโดยทั่วไปก็เป็นบุคคลที่ผู้วิจัยรู้จักเป็นการส่วนตัวทำให้สามารถตรวจสอบอายุของผู้พูดได้ สำหรับเนื้อหาและวัจนลีลาในการสนทนาของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุต่างก็มีความหลากหลายพอๆกัน มิได้แตกต่างกันมากพอที่จะทำให้โอกาสในการใช้คำลักษณะนามแตกต่างกัน กล่าวคือเนื้อหาของการสนทนาจะเกี่ยวกับข่าวสารที่พบในชีวิตประจำวัน หรือ เรื่องราวรอบๆตัวทั่วไปโดยใช้วัจนลีลาแบบกันเอง จากนั้นผู้วิจัยได้ฟังแถบบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลคำลักษณะนามที่ปรากฏกับคำนาม โดยพิจารณาว่าคำลักษณะนามแต่ละคำปรากฏร่วมกับคำนามคำใด รวมทั้งจดบันทึกหน่วยสร้างนามวลีที่ปรากฏ คำลักษณะนามและหน่วยสร้างนามวลีที่น่าจะปรากฏคำลักษณะนาม ซึ่งได้แก่หน่วยสร้างนามวลีที่ประกอบด้วยคำสำคัญดังนี้

1. คำจำนวนนับ เช่น หนึ่ง เจ็ด สิบสาม หลาย ทุก ก็
2. คำลำดับที่ เช่น ที่สาม หนึ่ง แรก เดียว สุดท้าย หน้า
3. คำขยายนาม เช่น เล็ก ใหญ่
4. คำบอกกำหนด เช่น นี่ นั่น อื่น ไต ต่างๆ

เช่น เมื่อผู้วิจัยได้ยินว่า “เรื่องนี้ผมว่ามันมีเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ซ้อนกันนะ เหตุการณ์อันหนึ่งเป็นเหตุการณ์ของหน่วยงานที่เขาบริหาร คือผู้บริหารของเรือโททานิคอยากจะเบรคดาร์วินอะไรบางอย่าง” ผู้วิจัยก็จะจดข้อมูลออกมาคือ คำนาม เหตุการณ์ ใช้ร่วมกับคำลักษณะนาม “เหตุการณ์” และคำนาม “เหตุการณ์” ใช้ร่วมกับคำลักษณะนาม “อัน” ส่วนหน่วยสร้างนามวลีที่ปรากฏก็คือ “เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์” “เหตุการณ์อันหนึ่ง” เป็นต้น

---

\* ใช้คำเรียกหมวดคำตามวจินตน์ (2532) โดยในที่นี้คือคำในกลุ่มเดียวกันกับคำนิยามวิเศษณ์ คำบ่งชี้ หรือ คำชี้เฉพาะ ที่ได้กล่าวไว้ในบทปริทัศน์วรรณกรรม

### 3.2. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 3.2.1. การวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม

การดำเนินการวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม ผู้วิจัยจำแนกออกเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลหลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมาพิจารณาคัดเลือกเฉพาะรายการคำนามที่ตรงกับข้อมูลภาษาพูด จากนั้นจึงนำข้อมูลหลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามมาจำแนกตามกลุ่มของคำลักษณนามออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มของคำลักษณนามกลาง แม้ว่าคำลักษณนามกลางจะมีอยู่หลายคำ เช่น อัน คู่ พวก อย่าง ชนิด (Palakornkul, 1976: 186-197) แต่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะหมายถึงเฉพาะคำลักษณนาม "อัน" และ "ตัว" เท่านั้น เนื่องจากคำลักษณนามสองคำนี้มีความหมายครอบคลุมและไม่ใช้เฉพาะเจาะจงกับสิ่งของที่มีรูปร่างใดโดยเฉพาะ และ มีความถี่ในการปรากฏร่วมกับคำนามมากกว่าคำลักษณนามกลางคำอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด (2) กลุ่มของคำลักษณนามซ้ำคำนาม (3) กลุ่มของคำลักษณนามเฉพาะ ซึ่งหมายถึงคำลักษณนามที่แสดงรูปทรงเฉพาะของคำนาม เช่น ใบ ลูก ผืน ดวง เป็นต้น จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือค่าร้อยละในการปรากฏของการเกิดร่วมของกลุ่มคำลักษณนามนั้นๆ กับคำนามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

S คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำลักษณนามนั้นๆ กับคำนามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

T คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำลักษณนามทั้งหมดกับคำนามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้ผลการวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน มาพิจารณาจำแนกตามกลุ่มของคำลักษณนาม 3กลุ่ม แล้วนำไปคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือค่าร้อยละในการปรากฏของการเกิดร่วมของกลุ่มคำลักษณนามนั้นๆ กับคำนามในข้อมูลการใช้ปัจจุบัน

S คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำลักษณะนามนั้นๆกับคำนาม  
ในข้อมูลการใช้ปัจจุบัน

T คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำลักษณะนามทั้งหมดกับคำนาม  
ในข้อมูลการใช้ปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทย  
มาตรฐานปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน โดยพิจารณา  
ว่าคำนามที่ปรากฏในข้อมูลเกิดร่วมกับคำลักษณะนามคำใด และ ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้  
กับคำลักษณะนามอะไร หากพบว่าคำลักษณะนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำนาม  
ดังกล่าวเป็นคำเดียวกับคำลักษณะนามที่ปรากฏในข้อมูล ก็จะได้ว่าเป็นการเกิดร่วมของ  
คำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เช่น ในข้อมูลพบ  
การเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “แห่ง” กับคำนาม ดินสอ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่  
กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานพบว่า คำนาม ดินสอ ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับ  
คำลักษณะนาม “แห่ง” ก็ถือว่าการเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “แห่ง” กับคำนาม ดินสอ  
เป็นการเกิดร่วมของคำ ลั กษณ นาม กั บ คำนามตรงตามหลัก เกณฑ์ ที่ ก าหนดโดย  
ราชบัณฑิตยสถาน

หากคำลักษณะนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำนามนั้นๆ มิได้เป็นคำเดียวกัน  
กับคำลักษณะนามที่ปรากฏในข้อมูล ผู้วิจัยก็จะถือว่าการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับ  
คำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เช่น ในข้อมูลพบการเกิดร่วมของ  
คำลักษณะนาม “ฉบับ” กับคำนาม พระราชหัตถเลขา เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์  
ที่กำหนดโดยราชบั ณฑิ ตยส ถานแล้วพบว่า ราชบั ณฑิ ตยส ถานก าหนดให้ ใช้ คำนาม  
พระราชหัตถเลขา กับคำลักษณะนาม “องค์” การเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “ฉบับ” กับคำนาม  
พระราชหัตถเลขา ก็จะได้เป็นการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์  
ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

ส่วนในกรณีที่พบข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามที่ไม่ปรากฏอยู่ในรายการ  
คำนามที่ราชบัณฑิตยสถานกล่าวถึง ผู้วิจัยก็จะถือว่าการเกิดร่วมดังกล่าวเป็นการเกิดร่วมของ  
คำลักษณะนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ”ลักษณะนาม”ฉบับ  
ราชบัณฑิตยสถาน เช่น พบการเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “แผ่น” กับคำนาม ซีดี เมื่อนำไป  
เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานแล้วไม่พบคำนาม ซีดี ในรายการ  
คำนามที่ราชบัณฑิตยสถานกล่าวถึง การเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “แผ่น” กับคำนาม ซีดี ก็จะได้  
ถือเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดย  
ราชบัณฑิตยสถาน

ในการนับผู้วิจักำหนดให้การเกิดร่วมระหว่างคำลักษณนาม 1 คำ กับคำนาม 1 คำ จำนวน 1 ครั้ง นับเป็น 1 หน่วย เช่น ข้อมูลที่ได้คือ “กางเกงอีกตัวใส่ทับตัวนี้” ผู้วิจัจะนับว่าเป็นการเกิดร่วมระหว่างคำนาม *กางเกง* กับคำลักษณนาม “ตัว” จำนวน 2 ครั้ง เนื่องจากปรากฏการเกิดร่วมของคำลักษณนาม “ตัว” กับคำนาม *กางเกง* ในวลี “กางเกงอีกตัว” และในวลี “ตัวนี้” ซึ่งคำลักษณนาม “ตัว” ทำหน้าที่เป็นคำสรรพนามแทนคำนาม *กางเกง*

ในกรณี คำนามที่ปรากฏเป็นคำนามลูกกลุ่ม (subordinate) ของคำนามจ่ากลุ่ม (superordinate) เช่น พี่ชาย ภรรยา ผู้ป่วย รัฐมนตรี จัดเป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจ่ากลุ่ม “คน” หรือ มะม่วง ขนุน เป็นคำนามลูกกลุ่มของ คำนามจ่ากลุ่ม “ผลไม้” เป็นต้น ผู้วิจัจะถือว่าราชบัณฑิตยสถานกำหนดหลักเกณฑ์ให้คำนามจ่ากลุ่มนั้นๆ ใช้กับคำลักษณนามคำใด คำนามลูกกลุ่มย่อมใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน เนื่องจากคำนามจ่ากลุ่มจะมีความหมายครอบคลุมคำนามลูกกลุ่มอยู่ เช่น คำนาม “พี่ชาย” “ภรรยา” ต่างก็มีความหมายที่แสดงถึงความเป็นคน ดังนั้นเมื่อคำนาม “คน” เกิดร่วมกับคำลักษณนาม “คน” แล้ว คำนาม “พี่ชาย” “ภรรยา” จึงควรที่จะเกิดร่วมกับคำลักษณนาม “คน” เช่นเดียวกัน และหากใช้คำลักษณนามที่แตกต่างออกไปก็จะถือว่าเป็นการใช้คำลักษณนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เช่น การใช้คำนาม “ผู้บาดเจ็บ” กับคำลักษณนาม “ราย” คำนามคำนี้ผู้วิจัจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนาม “คน” ซึ่งหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “คน” ดังนั้น ผู้วิจัจึงจัดให้การเกิดร่วมของคำนาม “ผู้บาดเจ็บ” กับคำลักษณนาม “ราย” ว่าเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามมีคำลูกกลุ่มบางคำที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามพิเศษที่ต่างไปจากคำจ่ากลุ่ม ผู้วิจัก็จะพิจารณาคำลูกกลุ่มนั้นแยกต่างหากจากคำจ่ากลุ่ม เช่น คำนาม “ข้าง” ที่หมายถึงข้างบ้าน ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “เชือก” แม้จะจัดเป็นคำลูกกลุ่มของคำนาม “สัตว์” ดังนั้นหากผู้วิจัพบการเกิดร่วมของคำนาม “ข้าง” ที่หมายถึงข้างบ้าน กับ คำลักษณนาม “ตัว” ซึ่งใช้กับสัตว์โดยทั่วไป ผู้วิจัจะถือว่าเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ส่วนในกรณีที่ คำนามคำหนึ่งมีความหมายได้หลายความหมาย และ แต่ละความหมาย ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามที่แตกต่างกัน เช่น คำนาม “จรวด” ที่หมายถึง ยาน กำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ลำ” คำนาม “จรวด” ที่หมายถึง “อาวุธ” กำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ลูก” ผู้วิจัจะพิจารณาคำนามนั้นตามบริบทแวดล้อมว่าควรมีความหมายเช่นใด แล้วจึงตัดสินว่าเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์หรือไม่



เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นับจำนวนรวมของการใช้คำลักษณนามร่วมกับ คำนามในแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือค่าร้อยละในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามในกลุ่มนั้น

S คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามในกลุ่มนั้น

T คือจำนวนครั้งในการปรากฏของข้อมูลการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามทั้งหมด

จากนั้นจึงนำข้อมูลการเกิดร่วมในแต่ละกลุ่มคือ การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับ คำนามที่นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน มาจำแนกตามกลุ่มของ คำลักษณนาม 3 กลุ่ม เช่นเดียวกับการวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามใน ขั้นตอนที่ 1 แล้วนำไปคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือค่าร้อยละในการปรากฏของการเกิดร่วมของกลุ่มคำลักษณนามนั้นๆกับคำนาม ในแต่ละกลุ่มการใช้

S คือจำนวนครั้งในการปรากฏของการเกิดร่วมของกลุ่มคำลักษณนามนั้นๆกับคำนาม ในแต่ละกลุ่มการใช้

T คือจำนวนครั้งในการปรากฏของข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามทั้งหมดกับ คำนามในแต่ละกลุ่มการใช้

แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ มาหาข้อสรุปในการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม ของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

### 3.2.2. การวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม

การวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามนั้น ในขั้นต้นผู้วิจัยจัดกลุ่มนามวลีที่มี คำลักษณนามที่ปรากฏในหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ เพื่อหาข้อสรุปว่า รูปแบบนามวลีที่มี คำลักษณนามมีรูปแบบใดบ้าง จากนั้นนำข้อมูลหน่วยสร้างนามวลีในการใช้ปัจจุบันที่จัดบันทึก ได้มาพิจารณานามวลีที่พบมีโครงสร้างของวลีเป็นอย่างไร โดยใช้คำเรียกหมวดคำต่างๆตาม วิจิตร (2532) เช่น แก้ว 3 ตัว มีโครงสร้างของวลีเป็น คำนาม + คำจำนวนนับ +

คำลักษณะนาม เป็นต้น แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับข้อสรุป หากวลีดังกล่าวมีโครงสร้าง เช่นเดียวกับรูปแบบนามวลีตามข้อสรุป ก็จะถือเป็นรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามที่เหมือนกับข้อสรุปตามหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ แต่หากมีโครงสร้างที่ไม่เหมือนกับข้อสรุป ก็จะถือเป็นรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามที่ต่างจากข้อสรุปตามหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์

ในการนับผู้วิจัยกำหนดให้การปรากฏของหน่วยสร้างนามวลี 1 นามวลีจำนวน 1 ครั้ง นับเป็น 1 หน่วย เช่น หากผู้วิจัยพบหน่วยสร้างนามวลี “เด็กคนนี้” จำนวน 3 ครั้งก็จะนับเป็น 3 หน่วย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นับจำนวนรวมของรูปแบบนามวลีที่ปรากฏในแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$N = \frac{S \times 100}{T}$$

โดยให้ N คือค่าร้อยละในการปรากฏของรูปแบบนามวลีในกลุ่มนั้น

S คือจำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแบบนามวลีในกลุ่มนั้น

T คือจำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแบบนามวลีทั้งหมด

แล้วนำมาหาข้อสรุปของรูปแบบนามวลีที่ใช้พูดในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

### 3.2.3. การวิเคราะห์การแปรในการใช้คำลักษณะนามตามอายุของผู้พูด

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่จัดบันทึกจากแถบบันทึกเสียงมาจำแนกตามกลุ่มอายุของผู้พูดเป็น 2 กลุ่มคือ ข้อมูลของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี และ ข้อมูลของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี โดยเปรียบเทียบการแปรในการใช้คำลักษณะนาม ได้แก่

#### 1. การแปรในการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนาม

การศึกษาการแปรในการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามนี้ ผู้วิจัยดำเนินการกับข้อมูลในลักษณะเดียวกันกับการวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนาม ดังที่กล่าวไว้ในข้อ 3.2.1 แต่จะจำแนกการคำนวณตามรุ่นอายุ เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละรุ่นอายุมีการใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน แล้วนำมาคำนวณหาค่าไคสแควร์ (chi - square) เพื่อพิจารณาว่าความแตกต่างในการใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

#### 2. การแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนาม

การศึกษาการแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามผู้วิจัยดำเนินการกับข้อมูลในลักษณะเดียวกันกับการวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามดังที่กล่าวไว้ในข้อ 3.2.2.

แต่จะจำแนกการคำนวณตามรุ่นอายุ เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละรุ่นอายุมีการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามเหมือนหรือแตกต่างไปจากข้อสรุปที่มีผู้ศึกษาไว้อย่างไร แล้วนำมาคำนวณหาค่าไคสแควร์ (chi-square) เพื่อพิจารณาว่าความแตกต่างในการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติหรือไม่



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## บทที่ 4

### การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน (2538) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### 4.1. หลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถานกำหนดหลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามจำนวนทั้งสิ้น 3000 คำ แต่เนื่องจากคำนามบางคำสามารถเกิดร่วมกับคำลักษณนามได้มากกว่า 1 คำ ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยมีความเป็นระบบและสะดวกในการนับข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การเกิดร่วมของคำลักษณนาม 1 คำ กับ คำนาม 1 คำ นับเป็น 1 หน่วย เมื่อนำมารวบรวมแล้วพบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามจำนวนทั้งสิ้น 3857 หน่วยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

คำลักษณนามซ้ำคำนาม ในที่นี้ผู้วิจัยหมายรวมทั้งคำลักษณนามที่เป็นคำคำเดียวกับคำนาม เช่น คำลักษณนาม “แพลต” ที่ปรากฏกับคำนาม แพลต และคำลักษณนามที่เกิดจากการซ้ำคำนามบางส่วน เช่น คำลักษณนาม “ตัว” ที่เกิดร่วมกับคำนาม ตัวหนังสือ คำลักษณนาม “ใบ” ที่เกิดร่วมกับคำนาม ใบปลิว ใบพัดสีมา เป็นต้น คำลักษณนามในกลุ่มนี้ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 770 หน่วย

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คราด รูปปั้น แวนตา เสมอ ไล่ตะเกียง หน้ากาก อินทรรู เป็นต้น ปรากฏจำนวน 375 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คันทวย ตั้ง ธรณีประตู นกหวีด ปีกกา รุ่งกินน้ำ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 332 หน่วย

คำลักษณนาม “ลูก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระสอบ ครก เตารีด โถ แท็งก์น้ำ ประคำ ทีบ ไห โอง เป็นต้น ปรากฏจำนวน 221 หน่วย

คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระตัก กะลา ตลับ ธนบัตร พาน หม้อเหยือก เป็นต้น ปรากฏจำนวน 197 หน่วย

คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจก กระดานดำ ปฏิทิน ปาร์เกต์ ผ้าใบ พิล์ม เป็นต้น ปรากฏจำนวน 140 หน่วย

คำลักษณนาม “เล่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กรรไกร เข็ม ไขควง ไม้ตะพด ไม้คาน ลูกศร วารสาร สมุด เสียม หอก เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 130 หน่วย

คำลักษณนาม “องค์” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *เทพารักษ์ พระสาทิสลักษณ์ พระบรมสารีริกธาตุ พระมหาปราสาท พระราโชวาท พระโสมมวน อัครชายา อุปราศ เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 121 หน่วย

คำลักษณนาม “หลัง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กระโถม ประกาศาร กุฎี ตึก กระจ่าง เปียโน ศาลา อัฒจันทร์ ออร์แกน อาศรม เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 79 หน่วย

คำลักษณนาม “ฉบับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กรรมธรรม์ โฉนด ฎีกา พินัยกรรม เพลงยาว สัญญา หนังสือเดินทาง จดหมายเวียน เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 78 หน่วย

คำลักษณนาม “เส้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *เข็มขัด เข็อก ตรวน ทาง ลวด หนังสือตึก เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 73 หน่วย

คำลักษณนาม “ชุด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กระดานลื่น เกียร์ ชั้นหมาก เครื่องยศ ไทยทาน ร่มชูชีพ หมากรูก อัฐบริวาร เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 70 หน่วย

คำลักษณนาม “ข้าง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *เกือก ขมับ เข่า จอน ดิ่งหู ถุงเท้า ปีกกา สกี ไหล่ทาง เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 69 หน่วย

คำลักษณนาม “คัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กงธนู คานหาม จักร ซอ ท้าพี เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 66 หน่วย

คำลักษณนาม “จีน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *ขนม ชากรรไกร เครื่องราง ธาตุ วิภม ผักกอก ฟองน้ำ เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 66 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *คลินิก เขิงอรรถ ป่าช้า ป่าน หุบเขา อุทยาน เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 63 หน่วย

คำลักษณนาม “ผืน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *ตาข่าย ฉาก ที่ดิน พรหม สบง ไส้รัง อาสนะ เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 58 หน่วย

คำลักษณนาม “คู่” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กุญแจมือ ฉาบ ตุ่มหู ปาท่องโก๋ รักยม อัญประกาศ เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 56 หน่วย

คำลักษณนาม “เม็ด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *กรวด กระดุม แคปซูล ลูกกลอน ลูกบิด สิว เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 50 หน่วย

คำลักษณนาม “สาย” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *บันไดลิง ไซ่ ถนน ปีนโต แม่น้ำ สร้อย เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 48 หน่วย

คำลักษณนาม “ก้อน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *ข้าวตุก ถ่าน ทองพลุ แม่เหล็ก อัฐ เป็นต้น* ปรากฏจำนวน 40 หน่วย

คำลักษณนาม “ตน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระสือ กิณี คนธรรพ์ ดาบส วิทยากร ฤๅษี ยมบาล เป็นต้น ปรากฏจำนวน 39 หน่วย

คำลักษณนาม “วง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กงเวเวียน กงจักร กำไล แשר มอญซ่อนผ้า ร่องเงืง แหวน เป็นต้น ปรากฏจำนวน 37 หน่วย

คำลักษณนาม “ดอก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ตะกรุด กุญแจ ข้าวดอก ตะปู รูป พลุ เห็ด เป็นต้น ปรากฏจำนวน 33 หน่วย

คำลักษณนาม “ท่อน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระดุก โกลน ชุง ถ่าน ไม้ รางรถไฟ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 30 หน่วย

คำลักษณนาม “ต้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กัลป์งหา กัลป์พฤษ ไม้ตัด เสา หยวก ผ้าป่า เป็นต้น ปรากฏจำนวน 23 หน่วย

คำลักษณนาม “แผง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ฉากแข็ง ลวดเย็บกระดาน ลูกกรง หน้าजू อินทรธนู เป็นต้น ปรากฏจำนวน 23 หน่วย

คำลักษณนาม “เครื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กว๊าน กี่ ตาชั่ง ไทรทัศน์ พัดลม วิทยุ ออร์แกน เกล็ดคอปเตอร์ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 22 หน่วย

คำลักษณนาม “สำหรับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ชั้นหมาก เครื่องยศ เขียนหมาก บายศรี ไฟ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 22 หน่วย

คำลักษณนาม “หัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระชาย ขิง ขนมหจีน ผี มงกุฏ ลอมพอก สมุดไทย เป็นต้น ปรากฏจำนวน 22 หน่วย

คำลักษณนาม “บท” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กลอน คติพจน์ เพลงยาว อาเศียรวาท เป็นต้น ปรากฏจำนวน 19 หน่วย

คำลักษณนาม “ดวง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น จิต หัวใจ แดงมปี วิญญาน ตรา ตะวัน เป็นต้น ปรากฏจำนวน 18 หน่วย

คำลักษณนาม “ปาก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ตาข่าย เปลญวน เป้ะ ยอ สวิง สี้ว แห อวน เป็นต้น ปรากฏจำนวน 17 หน่วย

คำลักษณนาม “ม้วน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น แถบบันทึกภาพ ผ้าพันแผล ภาพยนตร์ ธิบับัน ลวดหนาม ลูกไม้ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 17 หน่วย

คำลักษณนาม “เรื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ชั่ว ความ ตำนาน นิยาย นิราศ บทความ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 17 หน่วย

คำลักษณนาม “รูป” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กราฟ เณร นักบวช สมภาร ภิกษุ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 17 หน่วย

คำลักษณนาม “คน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คอมมานโด สตรี ซี พราหมณ์ เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 14 หน่วย

คำลักษณนาม “พวง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ดอกไม้ ประคำ ผลไม้ มาลัย หรีด  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 14 หน่วย

คำลักษณนาม “แท่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ซอเล็ก ทอฟฟี่ แม่เหล็ก ยางลบ ลิปสติค  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 13 หน่วย

คำลักษณนาม “ลำ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เครื่องบิน จรวด ใต้ ไม้ง่าม เรือ  
เฮลิคอปเตอร์ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 13 หน่วย

คำลักษณนาม “ข้อ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กติกา คติ คำทนาย เงื่อนไข ปริศนา  
สัญญา เป็นต้น ปรากฏจำนวน 12 หน่วย

คำลักษณนาม “ที่” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กรวยอุષษฌาย์ เครื่องเล่น ไทยทาน อาสนะ  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 11 หน่วย

คำลักษณนาม “โรง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น โกดัง คานเรือ จิว มโนราห์ ละคร  
หนังตะลุง เป็นต้น ปรากฏจำนวน 11 หน่วย

คำลักษณนาม “กระบอก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ข้าวหลาม พลุ ไฟฉาย เป๊ป เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 10 หน่วย

คำลักษณนาม “ด้าน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กั้นสาด ทับเกษตร ระเบียบ อัฒจันทร์  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 9 หน่วย

คำลักษณนาม “แถว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจิง ตาริว ปีกกา ฟัน เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 8 หน่วย

คำลักษณนาม “ห่อ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ทอฟฟี่ ไม้ขีด สัมผัส เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 8 หน่วย

คำลักษณนาม “ชุด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ลวดสปริง ลวดหนาม ไล่ ไล่ตะเกียง  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 7 หน่วย

คำลักษณนาม “ตับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น จาก ประทัด พลุ อังกะลุง เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 7 หน่วย

คำลักษณนาม “กระดาน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ดวด สะกา หมากรุก หมากรอส  
เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “กลีบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระเทียม ตับ ปอด ระกำ เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “ทอง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คาราวาน ทัพ ไทยธรรม ผ้าป่า ฟาง เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “กึ่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กัลบังหา งาช้าง นพศูล เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “ชี้” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจุก ฟัน เขี้ยว ลูกทรง เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “ด้าม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ไขควง ปากกา พู่กัน แฉ่ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “พับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจาด ทองม้วน ใบตอง ผ้า เป็นต้น ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “คณะ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ในรา มโนราห์ ละคร ลำตัด สงฆ์ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ตา” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เสือข้ามห้วย หมากเก็บ อีตัก เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “เต้า” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ค้อน แคน นม เไร สามตา เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “เถา” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ตลับ โถเครื่องแป้ง ปิ่นโต โอ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “บาน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจกเงา หน้าต่าง บังตา เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ฝา” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจบรงรถ ขนมครก น้ำตาลปึก เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ราง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น พิณพาทย์ ปี่พาทย์ ระนาด ลูกคิด เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ศิระชะ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ชฎา มงกุฏ ลอมพอก เทร็ด เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “อย่าง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กับข้าว คำนิยาม สัญลักษณ์ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ขอน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กำไล พาทูร์ดี ทองวัดตันแขน สังข์ เป็นต้น ปรากฏจำนวน 4 หน่วย



คำลักษณนาม “คำ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กลอน ขานหมาก ราชศัพท์ เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “แงง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจาย ขมื่น ข่า ขิง เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ช่อ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ดอกไม้ ดอกไม้จันทน์ อินทรรู เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ช่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ไทรทัศน์ หน้าต่าง เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
4 หน่วย

คำลักษณนาม “นัด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ลูกกระสุน ลูกปืน เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
4 หน่วย

คำลักษณนาม “ฝึก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจับ ข้าวโหด ไข่ปลา เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “หน่วย” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คอมมานโด แพลต อาคารชุด เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “กลุ่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เชือก เมฆ เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “ชนิด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สาร สิ้นค้า เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “ชั้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ลังถึง วงล้อม เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “ตลับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น แถบบันทึกเสียง แถบวิดีโอ เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ตอน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เนื้อความ บทพากย์ เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “สูง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผ้าขึ้น ดี เป็นต้น ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ท่า” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น แม่บท แม่ไม้ เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “ประการ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ข้อคิดเห็น คติธรรม เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “แปลง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ที่ดิน สวน เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “พระองค์” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กษัตริย์ มกุฎราชกุมาร เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “แพ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ข้าวเม่าทอด ผอยทอง เป็นต้น  
ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “แม่” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กุญแจ สูตรคูณ เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “ราย” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เจ้าหนี้ นิติบุคคล เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “เรือน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นาฬิกา ระทาก เป็นต้น ปรากฏจำนวน  
3 หน่วย

คำลักษณนาม “กระบวน” เกิดร่วมกับคำนาม แม่ไม้ ลูกไม้ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “กัณฑ์” เกิดร่วมกับคำนาม เทศน์ เทศนา ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เกล็ด” เกิดร่วมกับคำนาม พิมเสน เลือด ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เข็ด” เกิดร่วมกับคำนาม ด้าย ไหม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “จุด” เกิดร่วมกับคำนาม ชีแมลงวัน ฟินทุ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ใจ” เกิดร่วมกับคำนาม ด้าย ไหม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ดุ้น” เกิดร่วมกับคำนาม ฟืน ไม้ฟืน ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “แท่น” เกิดร่วมกับคำนาม เบญจา แม่หินบด ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “นาง” เกิดร่วมกับคำนาม สตรี อัปสร ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “นาย” เกิดร่วมกับคำนาม บุรุษ มหาเด็ก ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “แบบ” เกิดร่วมกับคำนาม กระสวน คำนิยาม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ประเด็น” เกิดร่วมกับคำนาม ข้อคิด ข้อคิดเห็น ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ปลอก” เกิดร่วมกับคำนาม แขนทุกข์ สนับนิ้วมือ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ปั้น” เกิดร่วมกับคำนาม มะขามเปียก ส้มมะขาม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ปั้น” เกิดร่วมกับคำนาม เลื่อย เลื่อยลันดา ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ปุ่ม” เกิดร่วมกับคำนาม ตาตุ่ม ตานกแก้ว ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “มวน” เกิดร่วมกับคำนาม ชิการ์ บุหรี่ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “รอย” เกิดร่วมกับคำนาม พระพุทธรบาท พรายยั่ว ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เลา” เกิดร่วมกับคำนาม ขลุ่ย ปี ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “สิ่ง” เกิดร่วมกับคำนาม กีบข้าว เครื่องเซ่น ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “หมู่” เกิดร่วมกับคำนาม สงฆ์ พระราชมณเฑียร ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “หยุด” เกิดร่วมกับคำนาม น้ำ น้ำตา ปรากฏจำนวน 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “หลุด” เกิดร่วมกับคำนาม ด้าย ไหม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ห้วง” เกิดร่วมกับคำนาม กระจวิน ลูกโซ่ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กรง” เกิดร่วมกับคำนาม จันทับ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กรอบ” เกิดร่วมกับคำนาม กระบังหน้า ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กระจุก” เกิดร่วมกับคำนาม ผม ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กระทง” เกิดร่วมกับคำนาม ซ้อหา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กระทะ” เกิดร่วมกับคำนาม ข้าวตั้ง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กระปุก” เกิดร่วมกับคำนาม ระกำ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กลัก” เกิดร่วมกับคำนาม ไม้ขีดไฟ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “กล่อง” เกิดร่วมกับคำนาม ไม้ขีดไฟ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ก้าน” เกิดร่วมกับคำนาม ไม้ขีดไฟ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ชนิด” เกิดร่วมกับคำนาม สวน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขนาน” เกิดร่วมกับคำนาม ยา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขบวน” เกิดร่วมกับคำนาม รถไฟ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ชอบ” เกิดร่วมกับคำนาม สะติง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขา” เกิดร่วมกับคำนาม เส้า ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขุม” เกิดร่วมกับคำนาม นรก ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “คดี” เกิดร่วมกับคำนาม ความ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “คอก” เกิดร่วมกับคำนาม แมวี่ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “คูหา” เกิดร่วมกับคำนาม ตึกแถว ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “จับ” เกิดร่วมกับคำนาม ขนมหั้น ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “จำนวน” เกิดร่วมกับคำนาม เศษส่วน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “จุก” เกิดร่วมกับคำนาม กระเทียม ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “เขือก” เกิดร่วมกับคำนาม ช้าง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ซีก” เกิดร่วมกับคำนาม กะลา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ซุ่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เกี้ยวประทีป ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ฐาน” เกิดร่วมกับคำนาม ซุกชี ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ต่อม” เกิดร่วมกับคำนาม ทอนซิด ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ไตร” เกิดร่วมกับคำนาม ผ่ากรู้น ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “แถบ” เกิดร่วมกับคำนาม ธิบับัน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ทาง” เกิดร่วมกับคำนาม *ใบตอง* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ท่าน” เกิดร่วมกับคำนาม *ศาสตรา* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ประเภท” เกิดร่วมกับคำนาม *ฉันทลักษณ์* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ปอย” เกิดร่วมกับคำนาม *ผม* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ปีก” เกิดร่วมกับคำนาม *กระดาศ* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ผูก” เกิดร่วมกับคำนาม *คัมภีร์ใบลาน* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ฟอง” เกิดร่วมกับคำนาม *ไข่* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ฟอน” เกิดร่วมกับคำนาม *ฟาง* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “มัด” เกิดร่วมกับคำนาม *กลั้วเนื้อ* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “มือ” เกิดร่วมกับคำนาม *แซร์* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “เมล็ด” เกิดร่วมกับคำนาม *ข้าว* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ไม้” เกิดร่วมกับคำนาม *สะเต๊ะ* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “รู” เกิดร่วมกับคำนาม *ตามด* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ลิ้ม” เกิดร่วมกับคำนาม *ทองแท่ง* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “วรรณ” เกิดร่วมกับคำนาม *ร้าย* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ศพ” เกิดร่วมกับคำนาม *มัมมี่* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “สถานี” เกิดร่วมกับคำนาม *โทรทัศน์* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “หม้อ” เกิดร่วมกับคำนาม *แบดเตอร์* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “หลัก” เกิดร่วมกับคำนาม *อินทขีล* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ห้อง” เกิดร่วมกับคำนาม *ถาน* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ห้า” เกิดร่วมกับคำนาม *ฝน* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “หาง” เกิดร่วมกับคำนาม *เบียร์* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “หอบ” เกิดร่วมกับคำนาม *โพล* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “แหวน” เกิดร่วมกับคำนาม *ใบตอง* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “อ่าง” เกิดร่วมกับคำนาม *น้ำพุ* ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อได้ข้อมูลหลักเกณฑ์ การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่กำหนดโดย  
 ราชบัณฑิตยสถานแล้ว ผู้วิจัยจึงนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับข้อมูลการเกิดร่วม  
 ของคำลักษณนามกับคำนามที่ผู้พูดภาษาไทยปัจจุบันใช้

#### 4.2. การเปรียบเทียบประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยปัจจุบันกับการใช้ตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

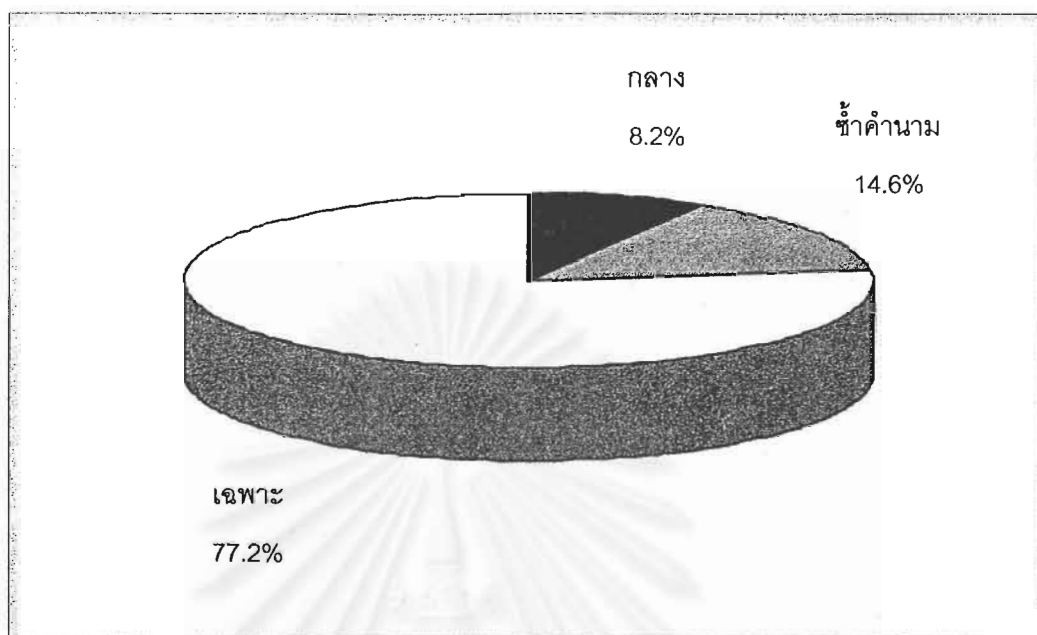
เพื่อให้เห็นภาพการใช้คำลักษณนามชัดเจน ผู้วิจัยจึงจะเปรียบเทียบการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่ใช้ในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กับการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่พบในข้อมูลภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน โดยในการเปรียบเทียบนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องควบคุมคำนามให้เป็นคำในกลุ่มเดียวกัน จึงจะตัดคำนามในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานที่ไม่ปรากฏในรายการคำนามในข้อมูลภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันออก พบว่าปรากฏคำนามทั้งสิ้น 271 คำ คิดเป็นร้อยละ 7 ของคำนามทั้งหมดที่ปรากฏในหนังสือ "ลักษณนาม" (3857 คำ) และเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงจำแนกคำลักษณนามออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำลักษณนามกลาง แม้ว่าคำลักษณนามประเภทนี้จะมีหลายคำ แต่ในงานวิจัยนี้คำลักษณนามกลางจะหมายถึงเฉพาะคำลักษณนาม "อัน" และคำลักษณนาม "ตัว" เท่านั้น เนื่องจากคำลักษณนามดังกล่าวเป็นคำลักษณนามที่มีความหมายครอบคลุม และไม่ใช้เฉพาะเจาะจงกับสิ่งของที่มีรูปทรงใดโดยเฉพาะ อีกทั้งยังมีความถี่สูงในการปรากฏร่วมกับคำนามจำนวนมากอย่างชัดเจน 2) คำลักษณนามซ้ำคำนาม 3) คำลักษณนามเฉพาะ ซึ่งหมายถึงคำลักษณนามที่แสดงรูปทรงหรือลักษณะเฉพาะของคำนาม เช่น "ใบ , แห่ง , แผ่น"

จากการวิเคราะห์ความถี่ในการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามทั้ง 3 ประเภท ในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานพบว่าคำลักษณนามที่มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดคือคำลักษณนามเฉพาะ (ร้อยละ 77.2) รองลงมาคือคำลักษณนามซ้ำคำนาม (ร้อยละ 14.6) และคำลักษณนามที่มีความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดคือคำลักษณนามกลาง (ร้อยละ 8.2) ดังตารางและแผนภูมิที่ 4.1.

ตารางที่ 4.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณนาม	จำนวน	ร้อยละ
คำลักษณนามเฉพาะ	253	77.2
คำลักษณนามซ้ำคำนาม	48	14.6
คำลักษณนามกลาง	27	8.2
รวม	328	100

แผนภูมิที่ 4.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

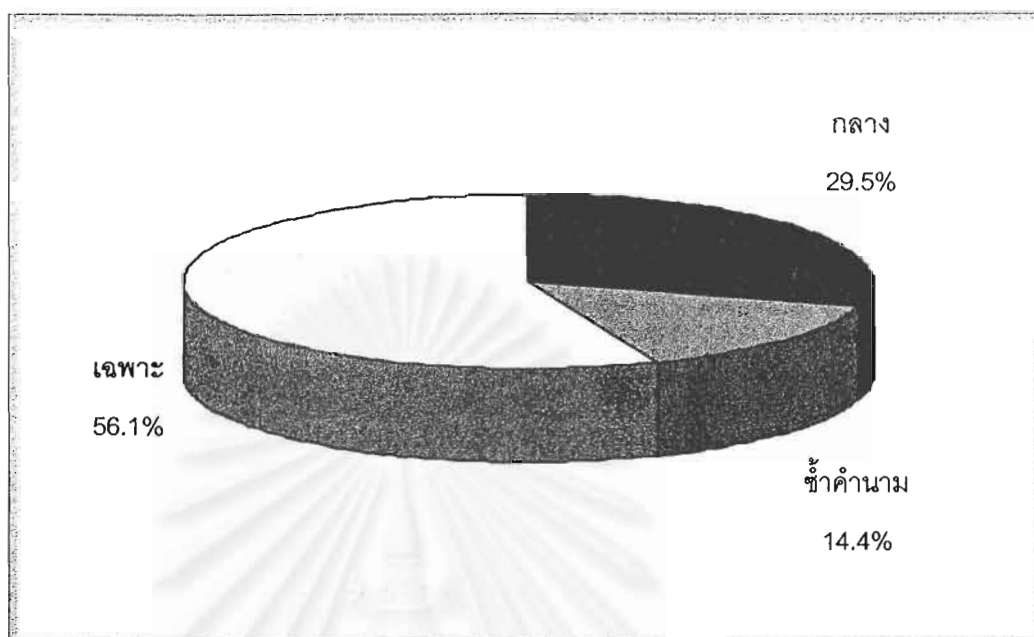


ส่วนความถี่ในการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามในข้อมูลภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันนั้นพบว่าคำลักษณนามที่มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดคือ คำลักษณนามเฉพาะ (ร้อยละ 56.1) รองลงมาคือคำลักษณนามกลาง (ร้อยละ 29.5) และคำลักษณนามที่มีความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดคือ คำลักษณนามทั่วคำนาม (ร้อยละ 14.4) ดังตารางและแผนภูมิที่ 4.2.

ตารางที่ 4.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม

คำลักษณนาม	จำนวน	ร้อยละ
คำลักษณนามเฉพาะ	336	56.1
คำลักษณนามทั่วคำนาม	177	29.5
คำลักษณนามกลาง	86	14.4
รวม	599	100

#### แผนภูมิที่ 4.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน ปัจจุบันจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม



เมื่อเปรียบเทียบความถี่ในการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่ปรากฏในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กับข้อมูลในภาษาพูดแล้ว พบว่าลักษณะที่เกิดขึ้นสามารถแสดงให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำลักษณนามในภาษาไทย กล่าวคือ การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดนั้น ปรากฏการใช้คำลักษณนามเฉพาะมากกว่าคำลักษณนามประเภทอื่นอย่างชัดเจน ส่วนการเกิดร่วมที่ปรากฏในข้อมูลภาษาพูดนั้นพบว่าอัตราการใช้คำลักษณนามกลางมีเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ใช้คำลักษณนามเฉพาะลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันอาจมีความซับซ้อนน้อยลงหากลักษณะดังกล่าวยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องต่อไป

#### 4.3. การเปรียบเทียบการปรากฏของคำลักษณนามในภาษาไทยปัจจุบันกับการใช้ตามหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

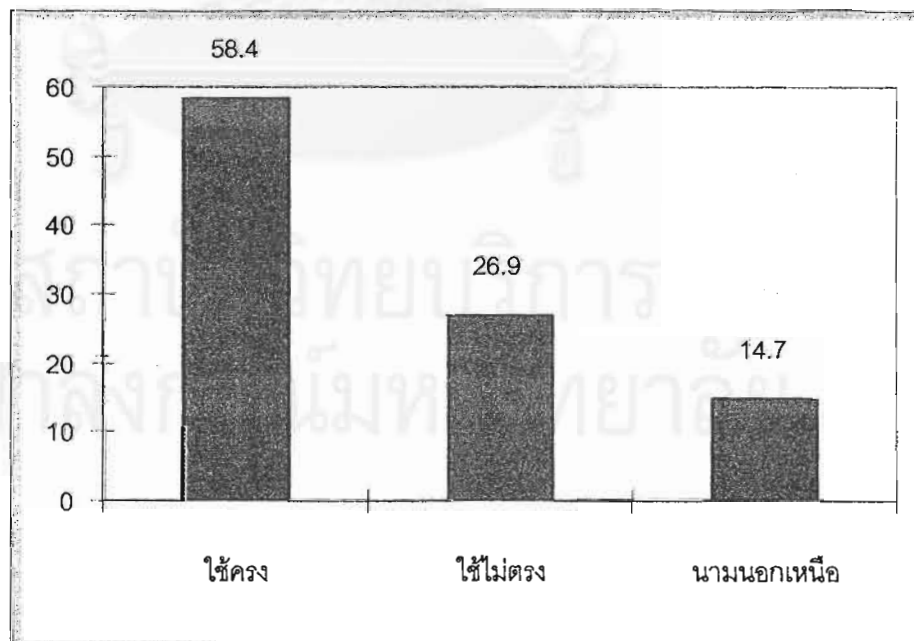
เมื่อนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันมาพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งยังเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่มีการกำหนดไว้ในภาษา กล่าวคือปรากฏการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์มากถึง 410 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 58.4 การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ปรากฏ 189 หน่วย (ร้อยละ 26.9) และการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่

นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณะนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานปรากฏ 103 หน่วย (ร้อยละ 14.7) ดังในตาราง และ แผนภูมิที่ 4.3.

ตารางที่ 4.3. ภาพรวมการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทย  
มาตรฐานปัจจุบัน

การใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนาม	จำนวน	ร้อยละ
การใช้ตรงหลักเกณฑ์	410	58.4
การใช้ไม่ตรงหลักเกณฑ์	189	26.9
การใช้กับคำนามนอกเหนือจากรายการคำนาม ที่พบในหนังสือ “ลักษณะนาม”	103	14.7

แผนภูมิที่ 4.3. ภาพรวมการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทย  
มาตรฐานปัจจุบัน





การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามในภาษาไทยปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานสามารถอธิบายได้โดยละเอียดดังนี้

#### 4.3.1. การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามก็นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้ ถ้าคำนามหรือคำนามลูกกลุ่มที่ปรากฏนั้นใช้คำลักษณะนามคำเดียวกันกับหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานก็ถือว่าเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1.) เช่น เมื่อผู้วิจัยพบนามวลีที่ผู้พูดใช้คำลักษณะนาม “ใบ” ร่วมกับคำนาม *ชั้น* ก็จะนำมาเปรียบเทียบกับ หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานพบว่าคำนาม *ชั้น* กำหนดให้ใช้กับกับคำลักษณะนาม “ใบ , ลูก” ผู้วิจัยก็จะถือว่าการใช้คำลักษณะนาม “ใบ” ร่วมกับคำนาม *ชั้น* เป็นการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน หรือหากพบนามวลีที่ใช้คำลักษณะนาม “เชือก” กับคำนาม *ข้าง* ที่หมายถึงข้างบ้าน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานแล้ว พบว่าคำนามดังกล่าวแม้จะเป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนาม *สัตว์* แต่ราชบัณฑิตยสถานก็กำหนดให้ใช้คำลักษณะนามต่างออกไป คือกำหนดให้ใช้กับกับคำลักษณะนาม “เชือก” ดังนั้นการเกิดร่วมของคำลักษณะนาม “เชือก” กับคำนาม *ข้าง(บ้าน)* จึงถือเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยพบว่า การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานนั้น ปรากฏอยู่มากที่สุดกล่าวคือพบถึง 410 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 58.4 ของข้อมูลทั้งหมด (702 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณะนามจำนวน 62 คำ เรียงตามลำดับจำนวนที่ปรากฏจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

คำลักษณะนาม “คน” เป็นคำลักษณะนามที่ปรากฏการใช้มากที่สุดถึง 74 หน่วย เกิดร่วมกับคำนามที่เป็นมนุษย์ เช่น *ข้าราชการ พระเอก ผู้สังเกตการณ์ หมอ เมท* เป็นต้น

คำลักษณะนามซ้ำคำนาม ทั้งคำลักษณะนามที่เป็นคำคำเดียวกับคำนาม เช่น คำลักษณะนาม “เหรียญ” ที่เกิดร่วมกับคำนาม *เหรียญ* คำลักษณะนาม “ฉาก” เกิดร่วมกับคำนาม *ฉาก* และคำลักษณะนามที่เกิดจากการซ้ำคำนามบางส่วน เช่น คำลักษณะนาม “ห้อง” ที่เกิดร่วมกับคำนาม *ห้องรับแขก* คำลักษณะนาม “ตุ้” ที่เกิดร่วมกับคำนาม *ตุ้เสื่อผ้า* คำลักษณะนาม “พรรค” ที่เกิดร่วมกับคำนาม *พรรคการเมือง* เป็นต้น คำลักษณะนามในกลุ่มนี้ปรากฏการใช้ 72 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนามที่เป็นสิ่งมีชีวิต หรือ เหมือนมีชีวิตที่นอกเหนือจากมนุษย์ เช่น หมา ที่เร็กซ์ ช้าง(ป่า) สัตว์คอมพิวเตอร์ สิ่งของเครื่องใช้ เช่น เสื้อ กางเกง เบ็ด บุหรี ไม้ต ลำโพง โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น ปรากฏการใช้ 54 หน่วย

คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หมอน กระเป๋ จาน เหยือก โอ่ง เป็นต้น โดยพบว่าปรากฏการใช้ 40 หน่วย

คำลักษณนาม “เล่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หนังสือ ดิกชันนารี เทียน เป็นต้น ปรากฏการใช้ 34 หน่วย

คำลักษณนาม “หลัง” เกิดร่วมกับคำนาม บ้าน ปรากฏทั้งสิ้น 19 หน่วย

คำลักษณนาม “เครื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม โทรทัศน์ โทรศัพท์ พัดลม คอมพิวเตอร์ ปรากฏการใช้ 16 หน่วย

คำลักษณนาม “ฉบับ” เกิดร่วมกับคำนาม หนังสือพิมพ์ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ ลือตเตอรี่ ปรากฏการใช้ 14 หน่วย

คำลักษณนาม “คัน” เกิดร่วมกับคำนาม รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ ปรากฏการใช้ 11 หน่วย

คำลักษณนาม “เส้น” เกิดร่วมกับคำนาม เชือก สร้อย ปรากฏการใช้ 9 หน่วย

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม ชิงช้า กรอบรูป ตะกร้อ(สอยผลไม้) เชิงเทียน แปรงสีฟัน ปรากฏการใช้ 8 หน่วย

คำลักษณนาม “เรื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ปัญหา นิยาย ข่าว ภาพยนตร์ ปรากฏการใช้ 7 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม ลิปสติก ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ผืน” เกิดร่วมกับคำนามที่เกี่ยวข้องกับผ้าชนิดต่างๆ เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าแพร ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม “เรือน” เกิดร่วมกับคำนาม นาฬิกา ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ลูก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผลไม้ กระดาษ ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ดวง” เกิดร่วมกับคำนาม โคมระย้า ดาว ดวงอาทิตย์ ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ดอก” เกิดร่วมกับคำนาม กุบ กุญแจ ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม “บาน” เกิดร่วมกับคำนาม กระจกเงา หน้าต่าง ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม ไม้กระดาน สลาท ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม “กระบอ ก” เกิดร่วมกับคำนาม ปืน ปรากฏการใช้ 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ก้อน” เกิดร่วมกับคำนาม สนู ปรากฏการใช้ 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ขึ้น” เกิดร่วมกับคำนาม ผ้าอ้อม ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ต้น” เกิดร่วมกับคำนาม เสา ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “เมียด” เกิดร่วมกับคำนาม กระดุม ลูกอม ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “วง” เกิดร่วมกับคำนาม แหวน ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “สาย” เกิดร่วมกับคำนาม ถนน ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “องค์” เกิดร่วมกับคำนาม พระพุทธรูป ปรากฏการใช้ 2 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขนาน” เกิดร่วมกับคำนาม ยา ปรากฏการใช้ 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ขบวน” เกิดร่วมกับคำนาม รถไฟ ปรากฏการใช้ 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ข้อ” เกิดร่วมกับคำนาม ปัญหา ปรากฏการใช้ 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ตน” เกิดร่วมกับคำนาม นางไม้ ปรากฏการใช้ 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “บท” เกิดร่วมกับคำนาม โคลง ปรากฏการใช้ 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ม้วน” เกิดร่วมกับคำนาม เทปเพลง(แถบบันทึกเสียง) ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “หยด” เกิดร่วมกับคำนาม น้ำ ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม คลินิก ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานดังที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.4.

ตารางที่ 4.4. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณนาม	จำนวนที่ปรากฏ
คน	74
คำลักษณนามซ้ำคำนาม	72
ตัว	54
ใบ	40
เล่ม	34
หลัง	19

ตารางที่ 4.4. (ต่อ) จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณนาม	จำนวนที่ปรากฏ
เครื่อง	16
ฉบับ	14
คัน	11
เส้น	9
อัน	8
เรื่อง	7
แห่ง	4
ผืน	4
เรือน	4
ลูก	4
ดวง	3
ดอก	3
บาน	3
แผ่น	3
กระบอกล	2
ก้อน	2
ชิ้น	2
ต้น	2
เม็ด	2
วง	2
สาย	2
องค์	2
ขนาน	1

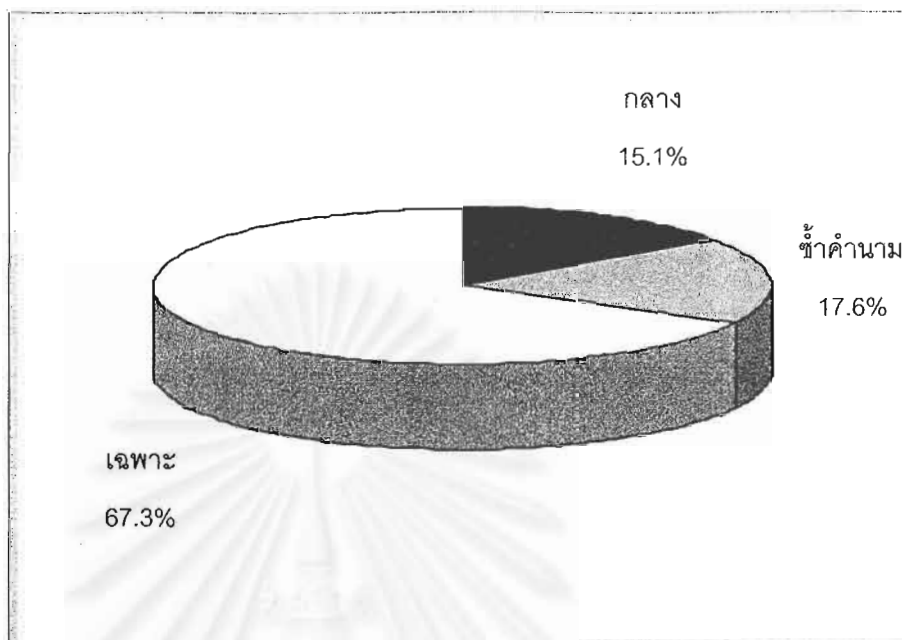
ตารางที่ 4.4. (ต่อ) จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณนาม	จำนวนที่ปรากฏ
ขบวน	1
ข้อ	1
ตน	1
บท	1
ม้วน	1
หยด	1
แห่ง	1

เมื่อนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมาจำแนกตามกลุ่มของคำลักษณนามออกเป็น 3 ประเภท (ดังที่กล่าวมาในหัวข้อ 4.2.) พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะจำนวน 276 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 67.3 ของข้อมูลการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ (410 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน 72 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 17.6 และการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลางจำนวน 62 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.1 (แผนภูมิที่ 4.4.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

#### แผนภูมิที่ 4.4. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยราชบัณฑิตยสถาน



#### 4.3.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยราชบัณฑิตยสถาน

การพิจารณาการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ผู้วิจัยดำเนินการกับข้อมูลเช่นเดียวกับข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์กล่าวคือ เมื่อได้ข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามก็จะนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้ว่า คำนามที่ปรากฏนั้นราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามคำใด หากคำลักษณนามที่ผู้พูดใช้กับคำนามคำนั้นมีได้เป็นคำลักษณนามคำเดียวกันกับที่หลักเกณฑ์กำหนดก็จะถือว่าเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น เมื่อผู้วิจัยพบนามวลีที่ผู้พูดใช้คำลักษณนาม “อัน” ร่วมกับคำนาม แคน ก็จะนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานพบว่าคำนาม แคน กำหนดให้ใช้กับกับคำลักษณนาม “เต้า” ผู้วิจัยก็จะถือว่าการเกิดร่วมของคำลักษณนาม “อัน” กับคำนาม แคน เป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 189 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 26.9 ของข้อมูลทั้งหมด (702 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามจำนวนทั้งสิ้น 29 คำดังนี้

คำลักษณนาม "อัน" เกิดร่วมกับคำนามหลากหลาย เช่น *กรรไกร มีด* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "เล่ม") *ข้อน ส้อม* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "คัน") *แสดมณี* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ดวง") *นวม* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ข้าง, คู่") *เหยือก แจกัน* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ใบ") *กีตาร์ โต๊ะ ลำโพง* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว") *รางวัล ประตู โถส้วม เหยียน* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) คำลักษณนามคำนี้ปรากฏการใช้มากที่สุดเป็นจำนวนถึง 90 หน่วย

คำลักษณนาม "ตัว" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *วิทยุ คอมพิวเตอร์* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "เครื่อง") *เปียโน* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "หลัง") *ยา* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ขนาน") *วิชา กล้อง หุ่น* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ปรากฏการใช้ 25 หน่วย

คำลักษณนาม "ราย" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *ผู้ป่วย คนป่วย คนไข้ ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ* เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจัดให้คำนามเหล่านี้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม *คน* ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "คน" ดังนั้นการเกิดร่วมของคำลักษณนาม "ราย" กับคำนามดังกล่าว ผู้วิจัยจึงถือเป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ คำลักษณนามคำนี้ปรากฏการใช้ 15 หน่วย

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *ธง* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ผืน") *เบ็ด คาน โต๊ะ* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว") *เบาะ ถ้วย กระถาง* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ใบ, ลูก") ปรากฏการใช้ 14 หน่วย

คำลักษณนาม "ท่าน" เกิดร่วมกับคำนาม *พระ* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "รูป") และคำนามที่ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนาม *คน* เช่น *สี่มวลดชน คณะกรรมการ รัฐมนตรี สสร. เยาวชน ผู้แทน* คำลักษณนามคำนี้ปรากฏการใช้ 9 หน่วย

คำลักษณนาม "บาน" เกิดร่วมกับคำนาม *ตู้โชว์* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตู้, ใบ, ลูก, หลัง") *กระจก* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "แผ่น") *ประตู* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม "เรื่อง" เกิดร่วมกับคำนาม *ละคร* (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว, โอง, คณะ") ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม "แห่ง" เกิดร่วมกับคำนาม พระตำหนัก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "องค์") มหาวิทยาลัย ธนาคาร (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ปรากฏการใช้ 4 หน่วย

คำลักษณนาม "ฉบับ" เกิดร่วมกับคำนาม สลาภ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ใบ,แผ่น") ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม "แห่ง" เกิดร่วมกับคำนาม เส้าอากาศ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ต้น") ปากกา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ด้าม") คอนโด (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตึก,หลัง") ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม "ใบ" เกิดร่วมกับคำนาม พิษณุ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "แผ่น") ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม "สาย" เกิดร่วมกับคำนาม น้ำตก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "แห่ง") ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม "เส้น" เกิดร่วมกับคำนาม ถนน แม่น้ำ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "สาย") ปรากฏการใช้ 3 หน่วย

คำลักษณนาม "ข้อ" เกิดร่วมกับคำนาม กระดูก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ท่อน,ชิ้น,ซี่") ปรากฏการใช้ 2 หน่วย

คำลักษณนาม "คน" เกิดร่วมกับคำนาม ผีเจ้าใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตน,ตัว") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "เจ้า" เกิดร่วมกับคำนาม ร้านก๋วยเตี๋ยว (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ร้าน") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "เชือก" เกิดร่วมกับคำนาม ข้างป่า (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "ทาง" เกิดร่วมกับคำนาม วิธีเล็ก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "วิธี") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "นาย" เกิดร่วมกับคำนาม ตำรวจ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "คน") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "ภาพ" เกิดร่วมกับคำนาม พระบรมฉายาลักษณ์ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "องค์") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม "องค์" เกิดร่วมกับคำนาม พระฤๅษี (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตน") ปรากฏการใช้ 1 หน่วย



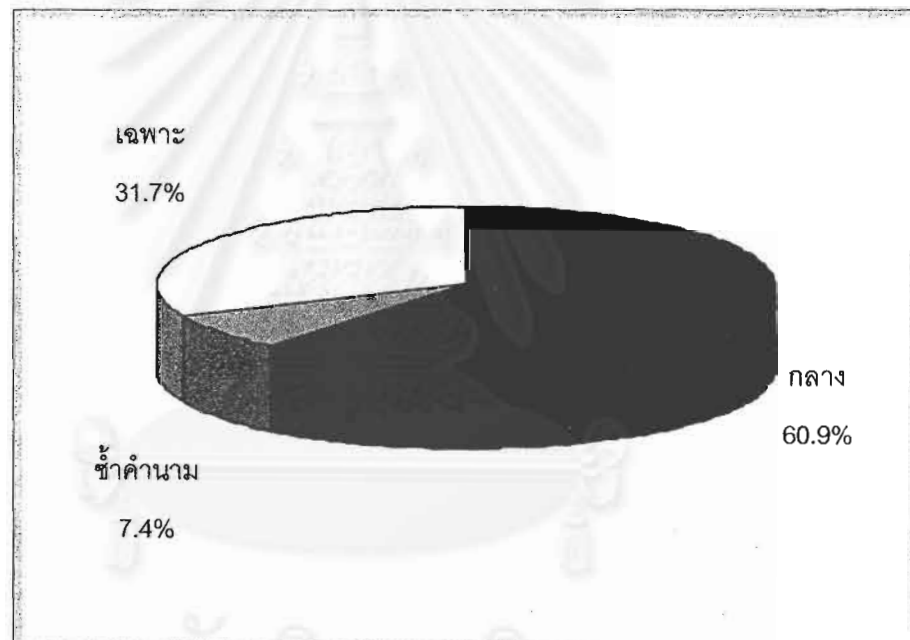
การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานดังที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.5.

ตารางที่ 4.5. จำนวนการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณะนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณะนาม	จำนวนที่ปรากฏ
อัน	90
ตัว	25
ราย	15
คำลักษณะนามซ้ำคำนาม	14
ท่าน	9
บาน	4
เรื่อง	4
แห่ง	4
ฉบับ	3
แห่ง	3
ใบ	3
สาย	3
เส้น	3
ข้อ	2
คน	1
เจ้า	1
เชือก	1
ทาง	1
นาย	1
ภาพ	1
องค์	1

เมื่อนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยราชบัณฑิตยสถานมาจำแนกตามประเภทของคำลักษณนามออกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลางจำนวน 115 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 60.9 ของข้อมูลการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ (189 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะจำนวน 60 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 31.7 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน 14 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 7.4 (แผนภูมิที่ 4.5.)

แผนภูมิที่ 4.5. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน



จากข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการใช้คำลักษณนามที่เกิดขึ้นว่า เหตุที่ผู้พูดใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์น่าจะมีผลมาจากปัจจัยดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงทางมโนทัศน์ของผู้พูดต่อคำนามที่กล่าวถึง ทำให้เกิดการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ เช่น คำนาม *ละคร* เดิมมักจะเป็นละครที่แสดงในโรงละคร จึงปรากฏใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ตัว , โรง , คณะ” แต่ปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงคำนามดังกล่าวผู้พูดมักจะนึกถึงละครที่มีการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ ทำให้เมื่อต้องการใช้คำ

ลักษณะนามร่วมกับคำนามดังกล่าว ผู้พูดจึงเลือกที่จะใช้คำลักษณะนาม “เรื่อง” ที่แสดงถึงเนื้อหาของละคร แทนการใช้ร่วมกับคำลักษณะนาม “ตัว , โอง , คณะ” หรือคำนาม พระบรมฉายาลักษณ์ และ พระตำหนัก ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณะนาม “องค์” นั้น ก็แสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์ของผู้พูดที่เกี่ยวกับชั้นวรรณะทางสังคมมีความสำคัญลดลงไป ทำให้ผู้พูดเลือกที่จะใช้คำลักษณะนามที่เกิดร่วมกับคำนามสามัญแทน จึงเกิดการใช้คำลักษณะนาม “ภาพ” กับคำนาม พระบรมฉายาลักษณ์ และใช้คำลักษณะนาม “แห่ง” กับคำนาม พระตำหนัก เป็นต้น

2) คำลักษณะนามหลายคำแสดงลักษณะของคำนามที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้พูดเลือกใช้คำลักษณะนามคลาดเคลื่อนไปจากหลักเกณฑ์ เช่น คำลักษณะนาม “สาย” และคำลักษณะนาม “เส้น” ต่างก็แสดงถึงลักษณะเป็นแนวยาว หรือคำลักษณะนาม “ใบ” ต่างก็แสดงลักษณะแบนและบาง เมื่อผู้พูดต้องการใช้คำลักษณะนามกับคำนามที่มีลักษณะดังกล่าว ก็อาจเลือกใช้คำลักษณะนามที่ไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ได้ อาทิ การใช้คำลักษณะนาม “เส้น” (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำนาม เชือก สร้อย) ร่วมกับคำนาม ถนน แม่น้ำ ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณะนาม “สาย” เป็นต้น

3) การเลือกใช้คำลักษณะนามที่แสดงลักษณะโดยทั่วไปของคำนามนั้นๆ แทนคำลักษณะนามที่เฉพาะเจาะจง แสดงให้เห็นแนวโน้มในการจัดกลุ่มคำนามคำนามที่ซับซ้อนน้อยลง เช่น คำนาม ธนาคาร มหาวิทยาลัย ราชบัณฑิตยสถาน กำหนดให้ใช้กับคำลักษณะนาม “ธนาคาร” และ “มหาวิทยาลัย” ตามลำดับ แต่ผู้พูดเลือกที่จะใช้คำลักษณะนาม “แห่ง” ซึ่งเป็นคำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามที่เกี่ยวข้องกับสถานที่โดยทั่วไปแทนคำลักษณะนามเฉพาะของคำนามเหล่านั้น เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีข้อสังเกตว่าคำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามที่หมายถึงมนุษย์แทนที่จะเป็นคำลักษณะนาม “คน” คำเดียว กลับพบว่าปรากฏอยู่หลายคำ อาทิ คำลักษณะนาม “ท่าน” จะใช้กับบุคคลที่ผู้พูดต้องการยกย่องหรือแสดงความนับถือ เช่น รัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือการใช้คำลักษณะนามคำนี้กับคำนาม เยาวชน สื่อมวลชน ผู้พูดก็ใช้ในกรณีที่ต้องการให้เกียรติบุคคลนั้นๆ คำลักษณะนาม “ราย” มักใช้กับคำนามที่มุ่งแสดงถึงสภาพของบุคคลที่เป็นอยู่ในขณะที่พูดมากกว่าความเป็นตัวตน เช่น ผู้ป่วย ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ คำลักษณะนาม “นาย” จะใช้กับคำนามที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในเครื่องแบบ เช่น ตำรวจ เป็นต้น

#### 4.3.3. การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณะนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณะนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามที่ไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดไว้ ในหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน เช่น เมื่อผู้วิจัยพบนามวลีที่

ผู้พูดใช้คำลักษณนาม “อัน” กับคำนาม *คอนเสิร์ต* และนำไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานแล้วพบว่า คำนามดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ในรายการคำนาม และไม่สามารถจัดเป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจากกลุ่มใดๆ ในรายการคำนาม ที่ราชบัณฑิตยสถานกล่าวถึงในหลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนาม ผู้วิจัยก็จะถือว่าการเกิดร่วมของคำนาม *คอนเสิร์ต* กับคำลักษณนาม “อัน” เป็นการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานกำหนด

การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานปรากฏข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 103 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.7 ของข้อมูลทั้งหมด (702 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามจำนวน 32 คำเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนามหลากหลาย เช่น *ปลัดขิก* *ไม้หนึบ* *คำถามที่เขียนหรี* *กฤษทุ* *โลโก้* *โมเดม* คำลักษณนามคำนี้ปรากฏการใช้มากที่สุดถึง 47 หน่วย

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เช่น คำลักษณนาม “เหตุการณ์” เกิดร่วมกับคำนาม *เหตุการณ์* คำลักษณนาม “รายการ” เกิดร่วมกับคำนาม *รายการ* คำลักษณนาม “ที่” เกิดร่วมกับคำนาม *ที่ขายของ* คำลักษณนาม “เส้นทาง” เกิดร่วมกับคำนาม *เส้นทางท่องเที่ยว* เป็นต้น ปรากฏการใช้ 27 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น *มิวสิควิดีโอ* *โซล็ค* *ฮอริโมน* *แอนติบอดี* *สมุนไพ* *เครื่องปรับอากาศ* ปรากฏการใช้ 19 หน่วย

คำลักษณนาม “ชิ้น” เกิดร่วมกับคำนาม *โฆษณา* *เครื่องดนตรี* *ของเล่น* ปรากฏการใช้ 5 หน่วย

คำลักษณนาม “ก้อน” เกิดร่วมกับคำนาม *เงิน* ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ด้าม” เกิดร่วมกับคำนาม *ที่ทาตา* ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “บท” เกิดร่วมกับคำนาม *คำทำนาย* ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม *ซีดีเกม* ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม *สถานที่* ปรากฏการใช้ 1 หน่วย

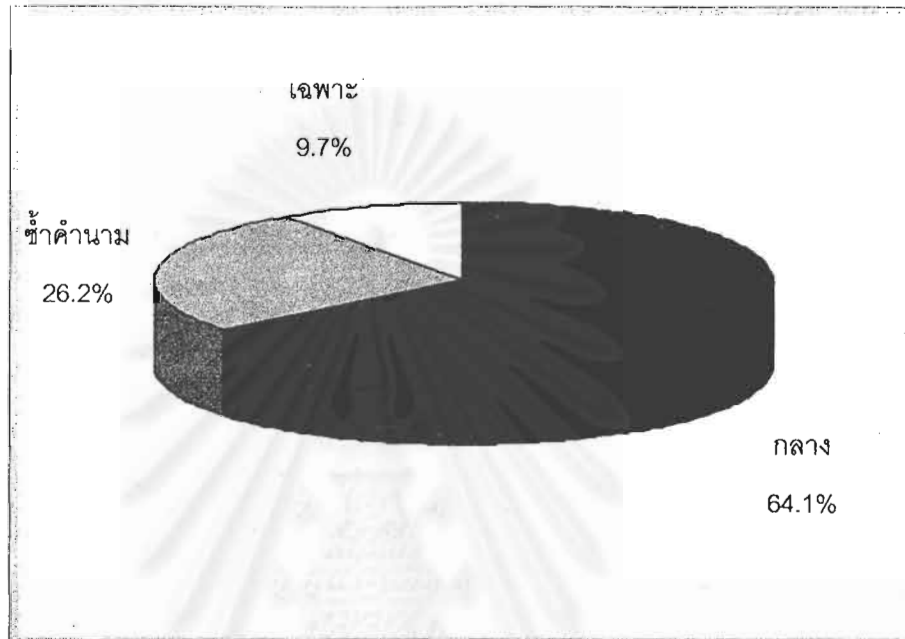
การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานดังที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.6.

ตารางที่ 4.6. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คำลักษณนาม	จำนวนที่ปรากฏ
อัน	47
คำลักษณนามซ้ำคำนาม	27
ตัว	19
ขึ้น	5
ก้อน	1
ด้าม	1
บท	1
แผ่น	1
แห่ง	1

เมื่อนำข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานมาจำแนกตามประเภทของคำลักษณนามออกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลางจำนวน 66 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 64.1 ของข้อมูลการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (103 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน 27 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 26.2 และการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะจำนวน 10 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 9.7 (แผนภูมิที่ 4.6.)

แผนภูมิที่ 4.6. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการ  
คำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน



จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน คือ มีการใช้คำลักษณนามกลาง และ คำลักษณนามซ้ำคำนามแทนคำลักษณนามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ และ การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม"ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้คำลักษณนามกลาง และ คำลักษณนามซ้ำคำนามเป็นจำนวนมากอย่างเห็นได้ชัดนั้น แสดงให้เห็นว่าการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน อาจเป็นไปในลักษณะของการใช้เพียงเพื่อช่วยในการนับ มากกว่าการใช้คำลักษณนามเพื่อแสดงลักษณะหรือรูปทรงของคำนามดังที่ผ่านมา และ หากการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามในลักษณะดังกล่าวยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าระบบการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานก็น่าจะมีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนน้อยลง

## บทที่ 5

### รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

การที่จะศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาควรจะทราบถึงรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเหล่านั้นปรากฏอยู่ ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันใช้ แต่เนื่องจากคำลักษณนามปรากฏในนามวลีโดยมีรูปแบบได้หลายรูปแบบ ในขั้นต้นผู้วิจัยจึงจะกล่าวถึงข้อสรุปเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ได้ทำไว้ในอดีต แล้วนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ว่ารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม ที่ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันใช้นั้นมีรูปแบบที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

#### 5.1. ข้อสรุปเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ได้ทำไว้ในอดีต

เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก และปรากฏการใช้คำเรียกหมวดคำต่างๆที่เป็นส่วนประกอบของวลีแตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อให้เป็นระบบและมีความชัดเจนยิ่งขึ้นในการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยจึงจะใช้คำเรียกหมวดคำต่างๆในหน่วยสร้างนามวลีตามที่วิจิตร (2532) ได้กำหนดไว้ดังนี้

คำจำนวนนับ หมายถึง คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำหน้าจำนวน (อีก, สัก, ทั้ง, เกือบ ฯลฯ) ซึ่งปรากฏในตำแหน่ง

นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม นาม \_\_\_\_\_ ลักษณนาม  
เพื่อน จะ ชื่อ หนังสือ 2 เล่ม

คำที่จัดอยู่ในหมวดคำจำนวนนับ นอกจากจะเป็นจำนวนนับ เช่น หนึ่ง สอง สาม ฯลฯ แล้ว ยังรวมคำอีก 5 คำ คือ บาง ทุก หลาย ก็ ครึ่ง

คำลำดับที่ หมายถึง คำใดก็ตามที่ไม่ใช่กริยากรรมย่อย (เก่า, ผอม, เย็น ฯลฯ) หรือคำบอกกำหนดเสียงตรีและจตุร (นี้, นั้น, ไหน ฯลฯ) ซึ่งปรากฏในตำแหน่ง

นาม คำช่วยกริยา กริยากรรม นาม ลักษณนาม \_\_\_\_\_  
นายก จะ นั่ง รถ คัน ที่สอง  
พ่อ เพิ่ง ปลูก บ้าน หลัง หนึ่ง

คำที่จัดอยู่ในหมวดคำลำดับที่นอกจากจะเป็นคำลำดับที่ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ฯลฯ แล้ว ยังรวมคำ หนึ่ง (มักออกเสียงเป็นไน้) เดียว แรก สุดท้าย หน้า กลาง หลัง

**คำคุณศัพท์** หมายถึง คำที่ปรากฏหลังคำนาม แล้วร่วมกันทำหน้าที่เดียวกับคำนาม หรือขยายนาม โดยอาจมีหรือไม่มีคำลักษณนามมาช่วยก็ได้ เช่น ส่วนตัว เปล่า ง่อย ไม้ หัวปี และ คำที่เกี่ยวกับสีบางสี เช่น น้ำตาล ม่วง เทา เช่น

แดงเป็นลูกคนหัวปี

ลูกคนหัวปีเรียนเก่ง

เสื้อตัวเก่ายังใช้ได้

**คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา** หมายถึง คำที่อาจปรากฏหลังคำนามทันที เช่น รถนี้ บ้านนั้น หรือ ตามหลังคำนามโดยมีคำลักษณนามคั่นอยู่ เช่น รถคันนี้ คำในหมวดนี้ได้แก่ นี้ นั้น โน้น นู่น ไหน อื่น อื่นๆ ไต ต่างๆ

**คำหน้าจำนวน** หมายถึง คำที่ปรากฏหน้าคำจำนวนนับ คือระหว่างคำนามกับจำนวนนับ ได้แก่ อีกร สัก ทั้ง ตั้ง เพียง ประมาณ เกือบ เกือบๆ ราว ราวๆ เช่น

เพื่อนจะซื้อหนังสืออีก 2 เล่ม

กรณีไม่มีคำจำนวนนับอาจปรากฏหน้าคำลักษณนาม โดยคำลักษณนามจะมีความหมายว่า “หนึ่ง” เช่น สั่งข้าวอีกจานนะ หมายถึง สั่งข้าวอีกหนึ่งจาน

เมื่อรวบรวมรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ผู้วิจัยพบว่าสามารถสรุปเป็นรูปแบบใหญ่ๆ ได้ 5 รูปแบบดังนี้

**รูปแบบ ก** รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ คือ นามวลีที่มุ่งบอกจำนวนของคำนาม ได้แก่

คำนาม + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น บ้าน 3 หลัง นักเรียนก็คนกระดาดครึ่งแผ่น เป็นต้น

**รูปแบบ ข** รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ คือ นามวลีที่มุ่งบอกลำดับของคำนาม ได้แก่

คำนาม + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น สุนัขตัวที่หนึ่ง หนังสือเล่มแรก เป็นต้น

**รูปแบบ ค** รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย คือ นามวลีที่มุ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับคำนาม ได้แก่

ค1 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ เช่น เสื้อตัวสีน้ำเงิน รถคันใหญ่

ค2 คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น ร่มคันนี้ผ้าฝ้ายไหม

ค3 คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค เช่น หนังสือเล่มที่เขาอ่าน แมวตัวที่ยืนอยู่ข้างรถยนต์



ค4 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น แมวตัวเล็กตัวนั้น

ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น ดินสอแท่งสีแดงเจ็ดแท่ง

ค6 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น หนังสือเล่มเล็กห้าเล่มนั้น

**รูปแบบ ง** รูปแบบนามวลีที่ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม นามวลีรูปแบบนี้เหมือนกับละคำ "หนึ่ง" เอาไว้ จัดเป็นการใช้คำลักษณนามในความหมายว่าหนึ่ง ได้แก่

คำนาม + คำลักษณนาม เช่น เสื้อผืนหมอนใบ มาจาก เสื้อหนึ่งผืน หมอนหนึ่งใบ

**รูปแบบ จ** รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ ได้แก่

จ1 คำนาม + คำจำนวนนับ เช่น ปากกา3 ดินสอ1

จ2 คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น สีสถาบัน สองนักกีฬา

เหตุที่ผู้วิจัยจัดนามวลี"รูปแบบ จ" เป็นรูปแบบนามวลีของคำลักษณนามทั้งๆที่ไม่ปรากฏคำลักษณนามในวลีดังกล่าวก็เนื่องมาจาก ตามปกติคำลักษณนามในภาษาไทยจะปรากฏในหน่วยสร้างนามวลีที่มีคำจำนวนนับเป็นส่วนประกอบ และนามวลีรูปแบบนี้ก็มีความจำนวนนับเป็นส่วนประกอบของวลี ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่ารูปแบบนามวลีนี้น่าจะจัดเป็นรูปแบบนามวลีของคำลักษณนามที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์หรือมีการละคำลักษณนามนั่นเอง

## 5.2. ผลการวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

เมื่อได้ข้อมูลนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ได้ทำไว้ในอดีตแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับข้อมูลนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันจำนวนทั้งสิ้น 809 หน่วย พบว่าปรากฏทั้ง รูปแบบนามวลีที่เหมือน และ แตกต่างกับข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

### 5.2.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่เหมือนกับข้อมูลที่มีการศึกษาไว้

จากข้อมูลพบว่ารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่เหมือนกับข้อมูลที่มีการศึกษาไว้ นั้นปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 766 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 94.7 ของรูปแบบนามวลีทั้งหมด (809 หน่วย) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น  
คณะกรรมการทุกท่าน ในปริบท “ขอขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านที่มาให้รายละเอียด  
กับเราในวันนี้”

เทียน 2 เล่ม ในปริบท “บูชาพระใช้เทียน 2 เล่ม”

วัด 21 วัด ในปริบท “ต้องไปทำบุญที่วัด 21 วัด”

สมุนไพรมางั่ว ในปริบท “สมุนไพรมางั่วที่สามารถนำมาใช้แก้อาการนี้ก็คือ....”

ผู้บาดเจ็บเกือบ 10 ราย ในปริบท “เท่าที่ทราบก็มีผู้บาดเจ็บเกือบ 10 ราย”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ก ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 284 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 35.1

2. คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น

รายการรายการหนึ่ง\* ในปริบท “รายการรายการหนึ่งที่ชอบมากคือ.....”

นาฬิกาเรือนแรก ในปริบท “นาฬิกาเรือนแรกได้มาจากร้านแถวๆบ้าน”

ตุ๊กตาอีกตัวหนึ่ง ในปริบท “น้องเลยหยิบตุ๊กตาอีกตัวหนึ่งไป”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ข ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 135 หน่วย คิดเป็น ร้อยละ 16.7

3. คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น

กุญแจอันนั้น ในปริบท “พอจะเข้าห้องก็เลยต้องไปขอกุญแจอันนั้นจากพี่มา”

เพลงเพลงนี้ ในปริบท “เพลงเพลงนี้แต่งทำนองโดย.....”

โฝมล้างหน้าตัวนี้ ในปริบท “เริ่มมาใช้โฝมตัวนี้แล้วดีนะคะ หน้าหายมันไปเลย”

รัฐมนตรีคนไหน ในปริบท “ขอรัฐมนตรีคนไหนเป็นพิเศษไหม้”

ตะกร้าอันนี้ ในปริบท “หยิบมาแล้วเอามาใส่ตะกร้าอันนี้นะ”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ค2 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 142 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 17.6

4. (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น

ทุกๆเทศกาล ในปริบท “ที่บ้านจะต้องเจอกันทุกๆเทศกาล”

2 บทบาท ในปริบท “2 บทบาทที่ได้รับในครั้งนี้ก็พยายามเต็มที่”

4 ห้องนอน ในปริบท “อยากได้บ้านที่มี 4 ห้องนอน”

25 วิธีประหยัด ในปริบท “มาฟังนี้เลย 25 วิธีประหยัด เงินจะได้พอใช้ถึงสิ้นเดือนชะที่”

13 มหาวิทยาลัย ในปริบท “13 มหาวิทยาลัยที่จะเข้าร่วมงานครั้งนี้คือ.....”

---

\* คำ “หนึ่ง” “เดียว” ในวลีเหล่านี้แม้ตามความหมายจะไม่แสดงลำดับที่ของคำนาม แต่ที่ผู้วิจัยจัดให้อยู่ในหมวดคำลำดับที่ก็เนื่องจาก คำดังกล่าวปรากฏในตำแหน่งทางไวยากรณ์ตำแหน่งเดียวกันกับคำในหมวดลำดับที่ตามที่วจินดร์ (2532) ได้กำหนดไว้

เกือบ 3 เดือน ในปริบท “พีเค้าไปเที่ยวเกือบ 3 เดือนเนาะ”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ จ2 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 123 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.2

5. *คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา)* เช่น  
 แก้อีตัวเล็กๆ ในปริบท “ในห้องเห็นมีแต่แก้อีตัวเล็กๆ”

เสอากาศแห่งสี่เงิน ในปริบท “แล้วพอกก็เลยใช้เสอากาศแห่งสี่เงินเนี่ยแทนของเก่า”

ผู้ประกอบการรายใหม่ ในปริบท “เราอยากได้ผู้ประกอบการรายใหม่มาเพิ่ม”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ค1 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 34 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 4.2

6. *คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ* เช่น

ผ้าห่ม 1 ในปริบท “บนเตียงมีผ้าห่ม 1”

ไม้บรรทัด 1 ในปริบท “ปากก้า 3 นะ”

ภรรยา 2 ในปริบท “มีภรรยา 2 ครับ”

มีดสัก 5 , ซ้อนสัก 10 ในปริบท “คิดว่าที่บ้านน่าจะจะมีมีดสัก 5 ซ้อนสัก 10 ค่ะ”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ จ1 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 26 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.2

7. *คำนาม + คำหน้าจำนวน + คำลักษณนาม* เช่น

ปืนสักกระบอก ในปริบท “ถ้าคิดจะซื้อปืนสักกระบอก ต้องแน่ใจว่าตัวเองรู้วิธีใช้ที่ปลอดภัยจริงๆ”

พระพุทธรูปอีกองค์ ในปริบท “พระพุทธรูปอีกองค์ที่เช่ามาก็เอามาวางไว้ที่ร้าน”

ถนนทั้งสาย ในปริบท “พอขับๆไปนะจะเห็นเลยถนนทั้งสายมีต้นไม้ใหญ่ๆเยอะมาก”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ง ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 16 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 2

8. *คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค* เช่น

หุ่นตัวที่มีมูลค่าต่ำกว่า 10 บาท ในปริบท “จะเลือกซื้อเฉพาะหุ่นตัวที่มีมูลค่าต่ำกว่า 10 บาท”

วิทยุตัวที่วางนอนอยู่ ในปริบท “วิทยุตัวที่วางนอนอยู่ตรงนั้นนะเพิ่งซื้อมาเมื่อวาน”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ค3 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 4 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.5

9. *คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม* เช่น

หนังสือเล่มเล็กๆ 9 เล่ม ในปริบท “วันนั้นก็เลยซื้อหนังสือเล่มเล็กๆ 9 เล่มมาลองอ่านดูก่อน”

เหยือกใบเล็กๆอีก 2 ใบ ในปริบท “ก็ลองจัดชั้นดู เอาจานมาวางข้างบนแล้วเอาเหยือกใบเล็กๆอีก 2 ใบวางข้างล่างแทนแจกันเก่า”

นามวลีรูปแบบนี้ตรงกับรูปแบบ ค5 ในข้อสรุป ปรากฏจำนวน 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.2

### 5.2.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้

รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้ในที่นี้ หมายถึงรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ไม่มีการกล่าวถึงในตำราหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ตามที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา จากข้อมูลพบว่ารูปแบบนามวลีเช่นนี้ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 43 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.3 ของรูปแบบนามวลีทั้งหมด (809 หน่วย) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

#### 1. (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น

อีกผลงานเพลงหนึ่ง ในปริบท “อีกผลงานเพลงหนึ่งที่ผมนำมาฝากในวันนี้คือ.....”

กลยุทธ์ที่หนึ่ง ในปริบท “กลยุทธ์ที่หนึ่งที่จะใช้ในการโปรโมทปีการ์ท่องเที่ยวไทยก็คือ.....”

บทบาทแรก ในปริบท “บทบาทแรกที่ได้รับเป็นบทง่ายๆใกล้เคียงกับตัวเอง”

บ้านเดี่ยว ในปริบท “ไปทะเลคราวนี้ที่บ้านเดี่ยวก็พอมีง”

นามวลีรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ ผู้วิจัยจึงจะจัดให้อยู่ในรูปแบบ จ ปรากฏจำนวน 41 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.1 คำที่ปรากฏนำหมวดคำลำดับที่นั้น หากมีคำนามนำมาข้างหน้า ผู้วิจัยจะตัดสินให้คำนั้นเป็นคำลักษณนาม เช่น คนคนเดียว (คำนาม + คำลักษณนาม + คำลำดับที่) ซึ่งตรงกับนามวลีรูปแบบ ข แต่เมื่อไม่ปรากฏว่ามีคำนามนำหน้า ผู้วิจัยก็จะตัดสินให้คำนั้นเป็นคำนาม เช่น คนเดี่ยว (คำนาม + คำลำดับที่) ซึ่งจะจัดเป็นรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ หรือ นามวลีรูปแบบ จ

#### 2. คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ / คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น

ถ้วยใบเล็กๆใบหนึ่ง ในปริบท “ตอนทดสอบต้องเทน้ำยาใส่ในถ้วยใบเล็กๆใบนี้ก่อน”

กระบวนการอันนี้อันหนึ่ง ในปริบท “การอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นเรื่องจำเป็น กระบวนการอันนี้อันหนึ่งถ้าดีแล้วเนี่ยจะสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวให้เข้ามาเมืองไทยได้มาก”

นามวลีรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย ผู้วิจัยจึงจะจัดให้อยู่ในรูปแบบ ค ปรากฏจำนวน 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.2

รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน เมื่อนำมาจัดเป็นกลุ่มตามข้อสรุปที่ทำไว้ในอดีตสามารถแสดงได้ดังตาราง และแผนภูมิที่ 5.1.

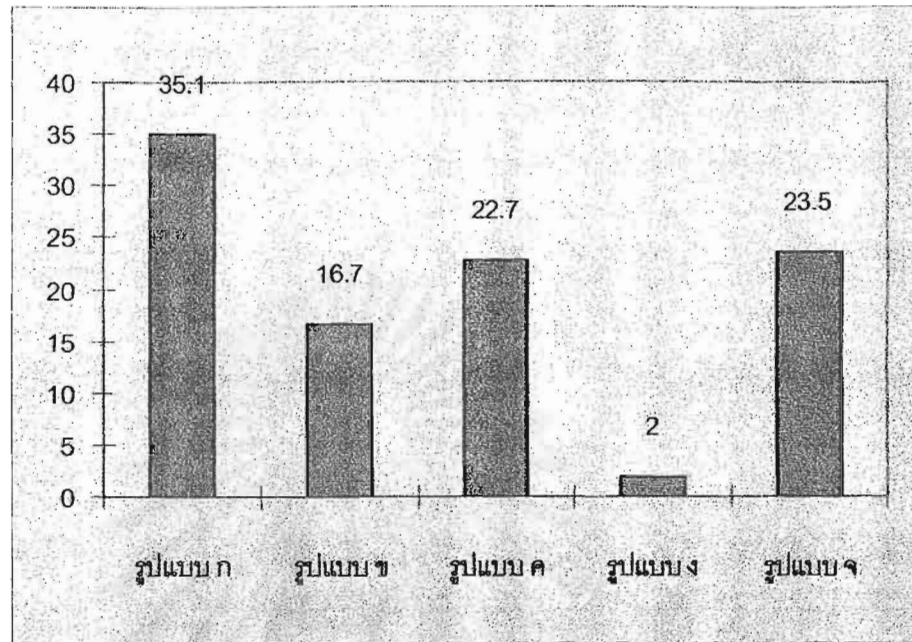
ตารางที่ 5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	พบในข้อมูลปัจจุบัน	
		จำนวน	ร้อยละ
<p><u>รูปแบบ ก</u> ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ</p> <p>คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น เทียน 2 เล่ม</p>	พบ	284	35.1
<p><u>รูปแบบ ข</u> ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่</p> <p>คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ตุ๊กตา(อีก)ตัวหนึ่ง</p>	พบ	135	16.7
<p><u>รูปแบบ ค</u> ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย</p> <p>ค1 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา)</p> <p>เช่น แก้วที่ตัวเล็กๆ</p>	พบ	34	4.2
<p>ค2 คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น เพลงเพลงนี้</p>	พบ	142	17.6
<p>ค3 คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค</p> <p>เช่น วิญญาณที่วางนอนอยู่</p>	พบ	4	0.5
<p>ค4 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา</p> <p>เช่น แมวตัวเล็กตัวนั้น</p>	พบ	0	0
<p>ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม</p> <p>เช่น เขียวก็ใบเล็กๆ(อีก) 2 ใบ</p>	พบ	2	0.2

ตารางที่ 5.1. (ต่อ) รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	พบในข้อมูลปัจจุบัน	
		จำนวน	ร้อยละ
ค6 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น หนังสือเล่มเล็ก 5 เล่มนั้น	พบ	0	0
ค7 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ / คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น กระบวนการอันนี้อันนี้	ไม่พบ	2	0.2
รูปแบบ ง ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม เช่น ถนนทั้งสาย	พบ	16	2
รูปแบบ จ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์			
จ1 คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ดินสองหนึ่ง	พบ	26	3.2
จ2 (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น สามกระทรวง	พบ	123	15.2
จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น อีกรัฐหนึ่ง	ไม่พบ	41	5.1

### แผนภูมิที่ 5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน



### 5.3. สรุปรูปแบบนามวลีที่ใช้ในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันใช้นั้น พบว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาพูด มีความหลากหลายมากกว่าข้อสรุปที่มีผู้เสนอไว้ โดยแม้ว่าจะมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อสรุป รูปแบบนามวลีที่ทำไว้ในอดีต แต่ก็ปรากฏรูปแบบที่นอกเหนือไปจากข้อสรุปเดิม ได้แก่

รูปแบบ ค7 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ / คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ถ้วยใบเล็ก ๆ ใบหนึ่ง

รูปแบบ จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น อีกหน้าที่หนึ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบข้อสังเกตที่น่าสนใจบางประการกล่าวคือ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ ได้แก่

รูปแบบ จ1 คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ภรรยา 2 , มีดสัก 5

รูปแบบ จ2 (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น ทุกเครื่องดนตรี , 4 กลยุทธ์ , 3 ประเทศ , อีก 1 เมนู

รูปแบบ จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น อีกสูตรหนึ่ง , อีกหน้าที่หนึ่ง

ในอดีตรูปแบบนามวลีเช่นนี้มักปรากฏในงานเขียนประเภทหนังสือพิมพ์ หรือใช้เพื่อให้สะดุดหูและจดจำได้ง่ายเท่านั้น แต่ในปัจจุบันผู้วิจัยกลับพบว่านามวลีรูปแบบดังกล่าวมีแนวโน้ม

ที่จะขยายขอบเขตการใช้เพิ่มมากขึ้น โดยนำมาใช้ในการพูดทั่วไปที่มีได้เป็นการเน้น หรือ ต้องการให้สะดุดหูแต่อย่างใด ซึ่งจะเห็นได้จากผู้พูดใช้นามวลีรูปแบบนี้เป็นจำนวนมาก ร่องลงมาจาก รูปแบบ ก คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม ที่ถือเป็น รูปแบบพื้นฐานของนามวลีที่มีคำลักษณนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “รูปแบบ จ2” ซึ่งพบถึงร้อยละ 15.2 ของข้อมูลทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวอาจเป็นรูปแบบที่เกิดจากการใช้โดย ผู้พูดเทียบแบบจากภาษาอังกฤษ ที่นามวลีที่ปรากฏคำจำนวนนับมีรูปแบบคือ คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น three cats , two hats เป็นต้น



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





## บทที่ 6

### การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด

ปัจจัยทางสังคมที่จัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดประการหนึ่ง ที่สัมพันธ์กับการแปรของภาษาในสังคมไทยก็คือปัจจัยทางด้านอายุ ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการแปรในการใช้คำลักษณนามของผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะแบ่งผู้พูดตามรุ่นอายุออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี และ ผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.1.) เพื่อศึกษาการแปรในการใช้คำลักษณนาม 2 ประเด็นคือ (1) ต้องการทราบว่าระหว่างผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ รุ่นอายุใดจะใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามแปรไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมากกว่ากัน (2) ต้องการทราบว่าระหว่างผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ รุ่นอายุใดจะใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามแปรไปจากข้อสรุปหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์มากกว่ากัน ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

#### 6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี

ข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีพบจำนวนทั้งสิ้น 449 หน่วย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน (2538) แล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ปรากฏเป็นจำนวน 287 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 63.9 ของข้อมูลทั้งหมด (449 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เช่น คำลักษณนาม “เหรียญ” ที่เกิดร่วมกับคำนาม เหรียญ คำลักษณนาม “เครื่อง” ที่เกิดร่วมกับคำนาม เครื่องปรับอากาศ คำลักษณนามในกลุ่มนี้ปรากฏจำนวน 53 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นอต เบ็ด เส้น ปรากฏจำนวน 45 หน่วย  
คำลักษณนาม “คน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผู้ใหญ่ น้อง หมด ปรากฏจำนวน 40 หน่วย  
คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หมอน ถ้วย ตะกร้า ปรากฏจำนวน 31 หน่วย

คำลักษณนาม “เล่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หนังสือ สมุด เทียน ปรากฏจำนวน 25 หน่วย

คำลักษณนาม “หลัง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น บ้าน ปรากฏจำนวน 17 หน่วย

คำลักษณนาม “เครื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น พัดลม คอมพิวเตอร์ ปรากฏจำนวน 14 หน่วย

คำลักษณนาม “เส้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สร้อย เชือก ปรากฏจำนวน 9 หน่วย

คำลักษณนาม “คัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รถยนต์ มอเตอร์ไซด์ ปรากฏจำนวน 7 หน่วย

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ไม้กอล์ฟ เชิงเทียน แปรงสีฟัน ปรากฏจำนวน 7 หน่วย

คำลักษณนาม “แท่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ลิปสติก ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “ผืน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าแพร ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “เรื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ภาพยนตร์ ข่าว ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “บาน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระจก หน้าต่าง ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ก้อน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สนุ่ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ไม้กระดาน ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เม็ด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระดุม ลูกอม ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เรือน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นาฬิกา ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ลูก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผลไม้ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “สาย” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ถนน ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “กระบอ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ปืน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ขบวน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รถไฟ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ฉบับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หนังสือพิมพ์ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ชิ้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หมากฝรั่ง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ดวง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น โคมระย้า ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ดอก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รูป ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ตน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นางไม้ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ต้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เสา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ม้วน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เทปเพลง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “วง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น แหวน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

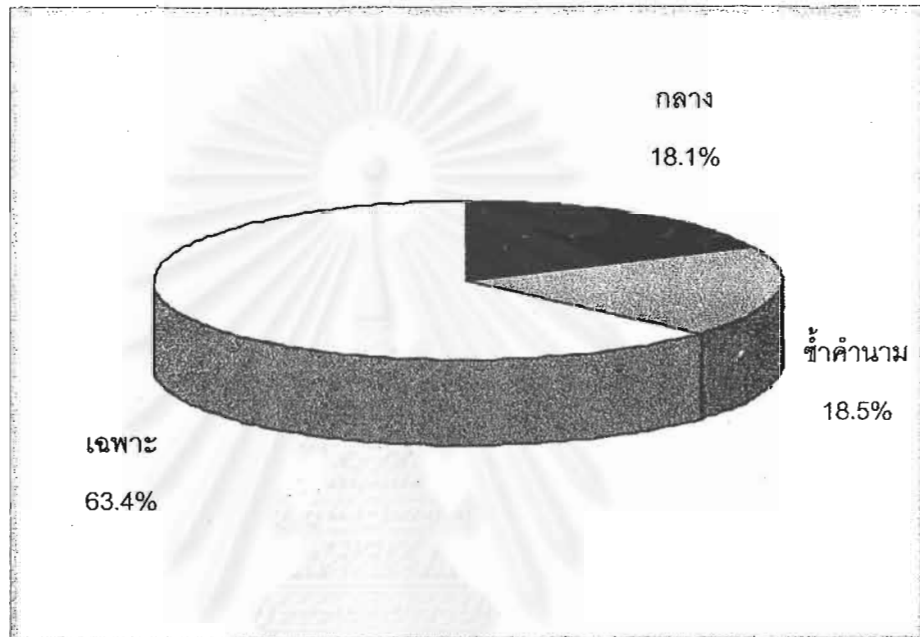
คำลักษณนาม “หยด” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น น้ำ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “องค์” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น พระพุทธรูป ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อนำคำลักษณนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท (ดังที่กล่าวมาในหัวข้อ 4.2.) พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะ 182 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 63.4 ของข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน

ของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี (287 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนาม จำนวน 53 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลาง จำนวน 52 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 18.1 (แผนภูมิที่ 6.1.)

แผนภูมิที่ 6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี



2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยราชบัณฑิตยสถาน ปรากฏเป็นจำนวน 112 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 24.9 ของข้อมูลทั้งหมด (449 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เบาะ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ใบ , ลูก”) ปืนโต (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ใบ , ลูก , เถา , สาย”) กรรไกร (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “เล่ม”) แสตมป์ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ดวง”) ปรากฏจำนวน 61 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นาฬิกา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “เรือน”) คอมพิวเตอร์ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “เครื่อง”) วิชา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ปรากฏจำนวน 19 หน่วย

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เบ็ด (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตัว”) กระถาง (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ใบ , ลูก”) ปรากฏจำนวน 11 หน่วย

คำลักษณนาม “บาน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ประตู (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ตู้โชว์ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตู้ , ใบ , ลูก , หลัง”) ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “เรื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ละคร (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตัว , โรง , คณะ”) ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “สาย” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น น้ำตก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “แห่ง”) ข่าว (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม และคำลักษณนาม “เรื่อง”) ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ท่าน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สื่อมวลชน คณะกรรมการ (ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจากกลุ่ม คน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “คน”) ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เสอากาศ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ต้น”) ปากกา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ด้าม”) ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เส้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ถนน แม่น้ำ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “สาย”) ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “คน” เกิดร่วมกับคำนาม ผีเจ้าใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตน , ตัว”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “เจ้า” เกิดร่วมกับคำนาม ร้านก๋วยเตี๋ยว (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ร้าน”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

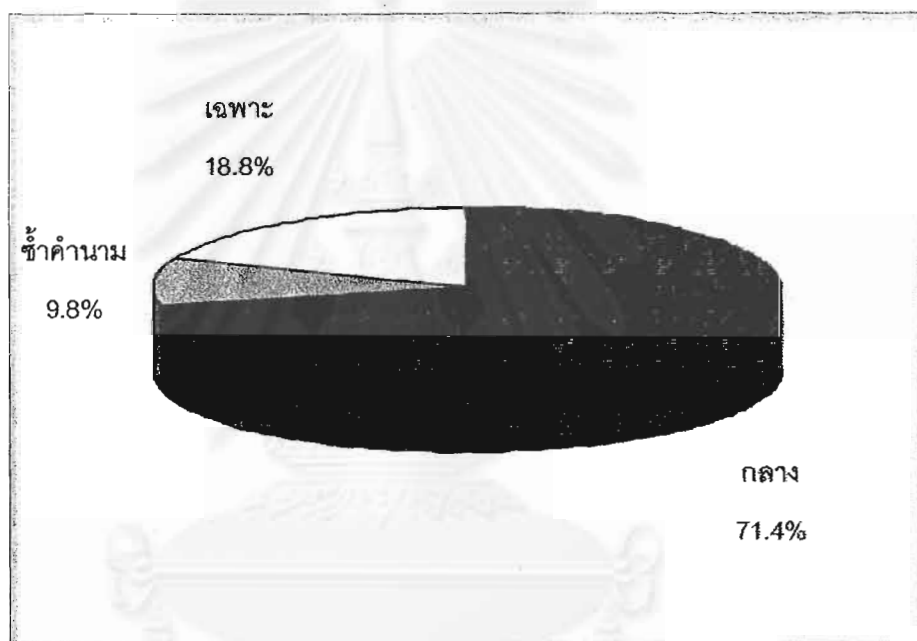
คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม มะนาว (ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจากกลุ่ม ผลไม้ ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ผล , ลูก”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ราย” เกิดร่วมกับคำนาม ผู้บาดเจ็บ (ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจากกลุ่ม คน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “คน”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม มหาวิทยาลัย (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อนำคำลักษณะนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของ คำนามกับคำลักษณะนามกลาง 80 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 71.4 ของข้อมูลการเกิดร่วมของ คำลักษณะนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุ ต่ำกว่า 25 ปี (112 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับลักษณะนามซ้ำคำนามจำนวน 11 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณะนามเฉพาะจำนวน 21 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 18.8 (แผนภูมิที่ 6.2.)

แผนภูมิที่ 6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี



3. การเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบใน หนังสือ"ลักษณะนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานปรากฏจำนวน 50 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 11.2 ของ ข้อมูลทั้งหมด(449 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณะนามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

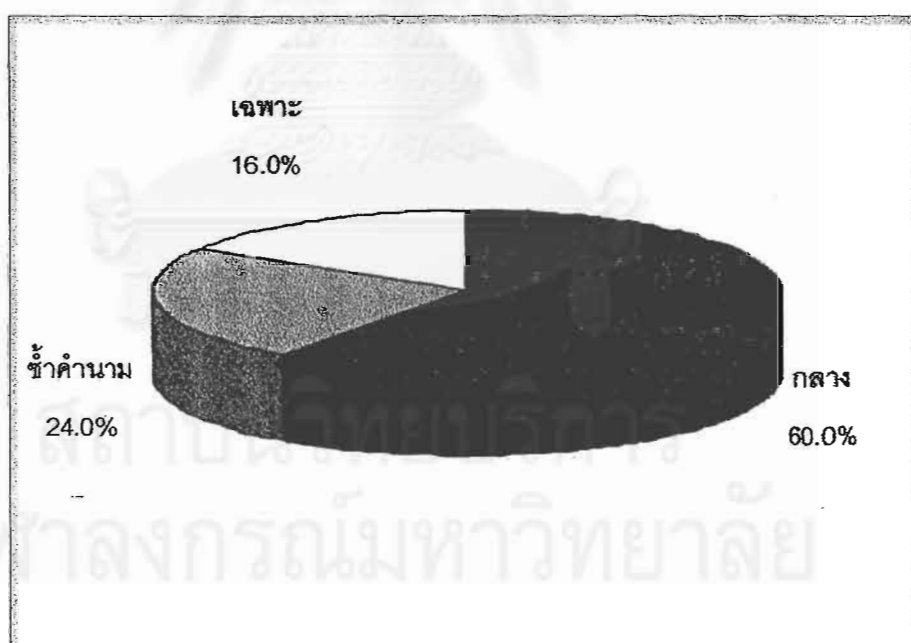
คำลักษณะนาม "อัน" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ไม้หนึบ ไม้แขวนเสื้อ ที่เขียนหรือ ปรากฏจำนวน 19 หน่วย

คำลักษณะนามซ้ำคำนาม เกิดร่วมกับคำนาม เช่น การทดลอง รายการ ปรากฏจำนวน 12 หน่วย

คำลักษณะนาม "ตัว" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น มิวสิควิดีโอ พิมพ์ล่วงหน้า ปรากฏจำนวน 11 หน่วย

คำลักษณนาม “ขึ้น” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น โฆษณา ของเล่น ปรากฏจำนวน 5 หน่วย  
 คำลักษณนาม “ด้าม” เกิดร่วมกับคำนาม ที่ทาตา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม ซีดีเกม ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม สถานที่ ปรากฏจำนวน 1 หน่วย  
 เมื่อนำคำลักษณนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของ  
 คำนามกับคำลักษณนามกลาง 30 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 60 ของข้อมูลการเกิดร่วมของ  
 คำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ของผู้พูด  
 รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี (50 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน  
 12 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 24 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะจำนวน  
 8 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 20 (แผนภูมิที่ 6.3.)

**แผนภูมิที่ 6.3. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากราชการ  
 คำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานของผู้พูด  
 รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี**

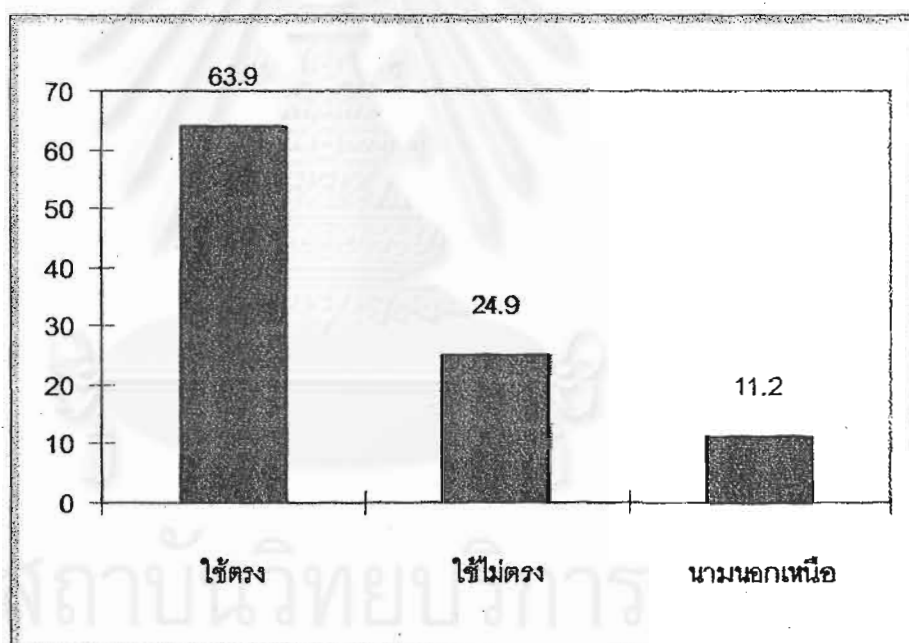


การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีสามารถสรุปได้  
 ดังตารางที่ 6.1 และ แผนภูมิที่ 6.4.

ตารางที่ 6.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี

การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
การใช้ตรงตามหลักเกณฑ์ฯ	287	63.9
การใช้ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ฯ	112	24.9
การใช้กับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการ คำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม"	50	11.2

แผนภูมิที่ 6.4. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี



6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

ข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีพบจำนวนทั้งสิ้น 253 หน่วย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน (2538) แล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ปรากฏเป็นจำนวน 123 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 48.6 ของข้อมูลทั้งหมด (253 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

คำลักษณนาม “คน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นักท่องเที่ยวนัก เจ้าหน้าที่ รัฐมนตรี ภรรยา ปรากฏจำนวน 34 หน่วย

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ภาพ วัด พรรค ข่าว ปรากฏจำนวน 19 หน่วย

คำลักษณนาม “ฉบับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กฎหมาย รัฐธรรมนูญ ลือตเตอร์ ปรากฏจำนวน 13 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สาร ข้าง(ป่า) ปรากฏจำนวน 9 หน่วย

คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ธง สลาก ธนบัตร ปรากฏจำนวน 9 หน่วย

คำลักษณนาม “เล่ม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น หนังสือ คร สมุดข่อย ปรากฏจำนวน 9 หน่วย

คำลักษณนาม “คัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รถยนต์ ปรากฏจำนวน 4 หน่วย

คำลักษณนาม “เรื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ภาพยนตร์ นิยาย ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “เครื่อง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น โทรทัศน์ ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ดวง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ดาว ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ดอก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กุญแจ รูป ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เรือน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น นาฬิกา ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ลูก” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กระดาษ ฝรั่ง ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “หลัง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น บ้าน ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “กระบอก” เกิดร่วมกับคำนาม ปืน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ขนาน” เกิดร่วมกับคำนาม ยา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ข้อ” เกิดร่วมกับคำนาม ปัญหา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ชิ้น” เกิดร่วมกับคำนาม ผ้าอ้อม ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ต้น” เกิดร่วมกับคำนาม เสา ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “บท” เกิดร่วมกับคำนาม โคลง ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แผ่น” เกิดร่วมกับคำนาม สลาก ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “วง” เกิดร่วมกับคำนาม แหวน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม คลินิก ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “องค์” เกิดร่วมกับคำนาม พระพุทธรูป ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

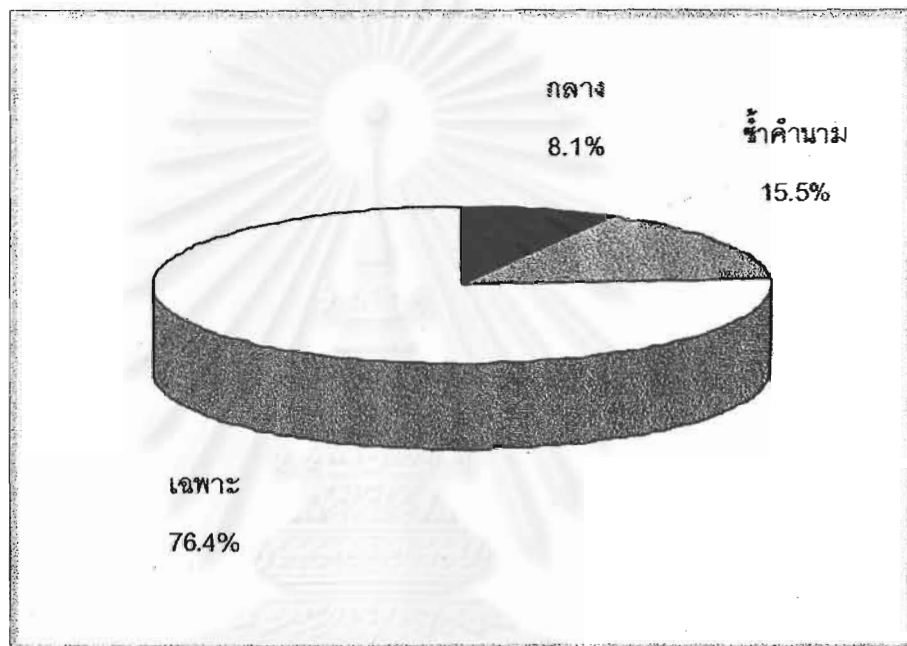
คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม ชิงช้า ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อนำคำลักษณนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของ คำนามกับคำลักษณนามเฉพาะ 94 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 76.4 ของข้อมูลการเกิดร่วมของ



คำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดอายุมากกว่า 40 ปี (123 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน 19 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.5 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลางจำนวน 10 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 8.1 (แผนภูมิที่ 6.5.)

แผนภูมิที่ 6.5. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดอายุมากกว่า 40 ปี



2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานปรากฏเป็นจำนวน 77 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 30.4 ของข้อมูลทั้งหมด (253 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

คำลักษณนาม"อัน" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ยี่หื้อ ต้อม ภาพ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนามซ้ำคำนาม) ตะกร้า (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม"ใบ , ลูก") ปรากฏจำนวน 29 หน่วย

คำลักษณนาม "ราย" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ผู้ประกอบการ (ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม คน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "คน") ปรากฏจำนวน 14 หน่วย

คำลักษณนาม "ท่าน" เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รัฐมนตรี ส.ส.ร. เยาวชน (ผู้วิจัยจัดให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม คน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับ

คำลักษณนาม “คน”) พระ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “รูป”) ปรากฏจำนวน 7 หน่วย

คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น ยา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ขนาน”) สัญญา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ข้อ, ฉบับ”) ปรากฏจำนวน 6 หน่วย

คำลักษณนาม “ฉบับ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น สลาก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ใบ, แผ่น”) ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น พระตำหนัก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “องค์”) ธนาคาร (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ชื่าคำนาม”) ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ชื่าคำนาม” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น กลอน (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “คำ, บท”) ปรากฏจำนวน 3 หน่วย

คำลักษณนาม “ข้อ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น รัฐธรรมนูญ (ผู้จัดทำให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม กฎหมาย ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ฉบับ”) กระดูก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ท่อน, ชิ้น, ชิ้น”) ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “ใบ” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น พืช (ผู้จัดทำให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม กระดาษ ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “แผ่น”) ข้าวเม่า (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ลูก, แพ”) ปรากฏจำนวน 2 หน่วย

คำลักษณนาม “เชือก” เกิดร่วมกับคำนาม ขังป่า (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตัว”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ทาง” เกิดร่วมกับคำนาม วิธีเล็ก (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “วิธี”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “แห่ง” เกิดร่วมกับคำนาม คอนโด (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “ตึก, หลัง”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “นาย” เกิดร่วมกับคำนาม ตำรวจ (ผู้จัดทำให้เป็นคำนามลูกกลุ่มของคำนามจำกลุ่ม คน ซึ่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “คน”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “ภาพ” เกิดร่วมกับคำนาม พระบรมฉายาลักษณ์ (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม “องค์”) ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

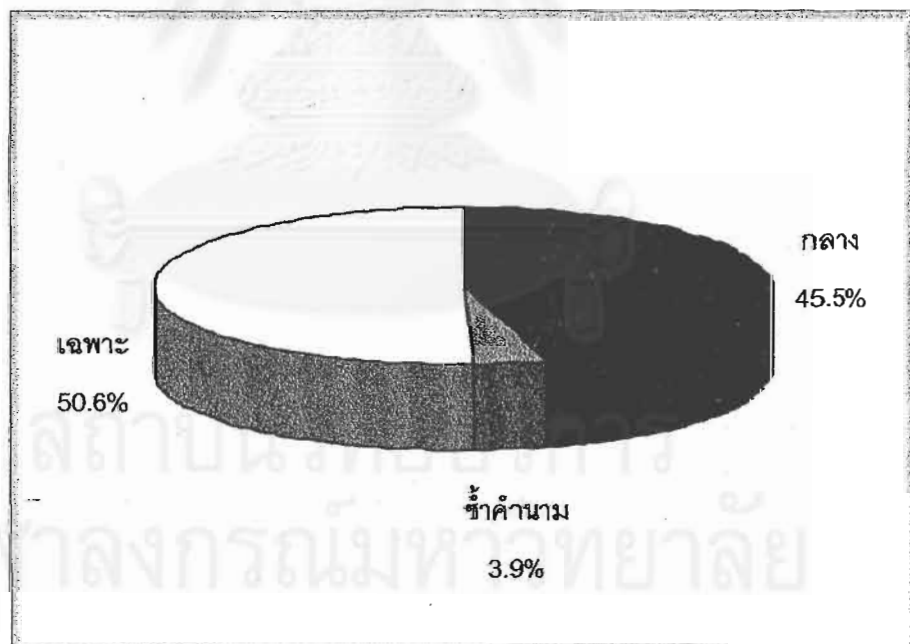
คำลักษณนาม "เรื่อง" เกิดร่วมกับคำนาม ละคร (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว , โรง , คณะ") ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม "เส้น" เกิดร่วมกับคำนาม ถนน (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "สาย") ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม "องค์" เกิดร่วมกับคำนาม พระราชา (ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้กับคำลักษณนาม "ตน") ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อนำคำลักษณนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะ 39 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 50.6 ของข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 40 ปี (77 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับลักษณนามกลางจำนวน 35 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 45.5 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำจำนวน 3 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.9 (แผนภูมิที่ 6.6.)

**แผนภูมิที่ 6.6. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี**



3. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานปรากฏจำนวน 53 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 21 ของข้อมูลทั้งหมด (253 หน่วย) ประกอบด้วยคำลักษณนามเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

คำลักษณนาม “อัน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เหตุการณ์ คำถาม โฆษณา ปรากฏจำนวน 28 หน่วย

คำลักษณนามซ้ำคำนาม เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เกม ไฟ แนวทาง ปรากฏจำนวน 15 หน่วย

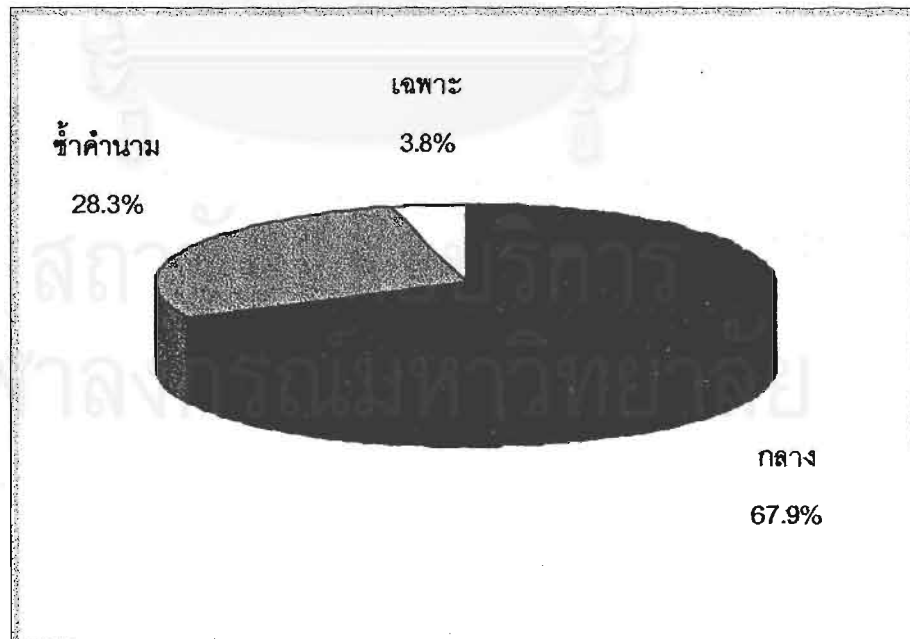
คำลักษณนาม “ตัว” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น แอนติบอดี สมุนไพร เชื้อ ปรากฏจำนวน 8 หน่วย

คำลักษณนาม “ก้อน” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น เงิน ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

คำลักษณนาม “บท” เกิดร่วมกับคำนาม เช่น คำทำนาย ปรากฏจำนวน 1 หน่วย

เมื่อนำคำลักษณนามมาจำแนกเป็น 3 ประเภท พบว่าปรากฏการเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามกลาง 36 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 67.9 ของข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 40 ปี (53 หน่วย) การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามซ้ำคำนามจำนวน 15 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 28.3 และ การเกิดร่วมของคำนามกับคำลักษณนามเฉพาะจำนวน 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.8 (แผนภูมิที่ 6.7.)

แผนภูมิที่ 6.7. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ “ลักษณนาม” ฉบับราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

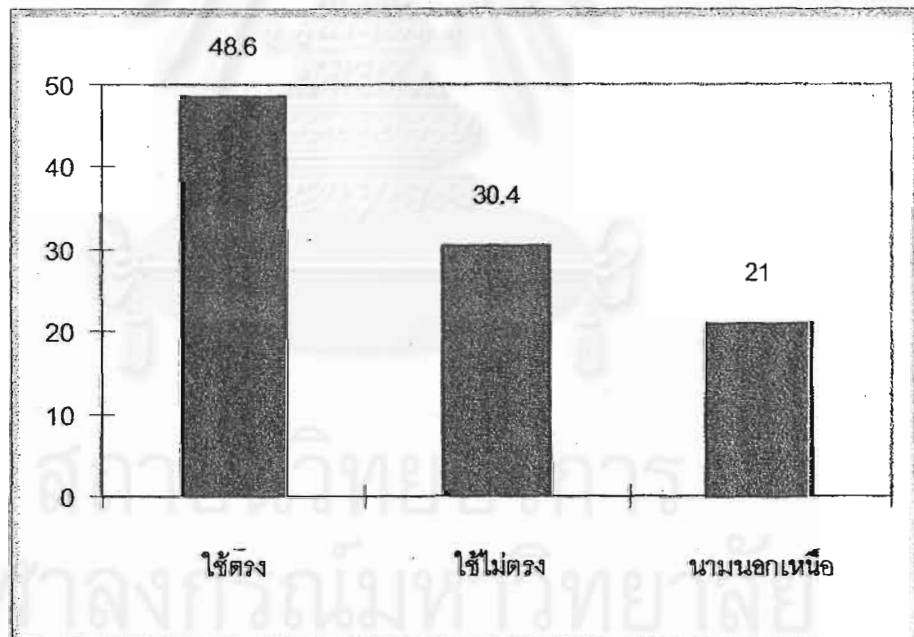


การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.2. และ แผนภูมิที่ 6.8.

ตารางที่ 6.2. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนาม	จำนวน	ค่าร้อยละ
การใช้ตรงตามหลักเกณฑ์ฯ	123	48.6
การใช้ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ฯ	77	30.4
การใช้กับคำนามที่ นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณนาม"	53	21

แผนภูมิที่ 6.8. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี



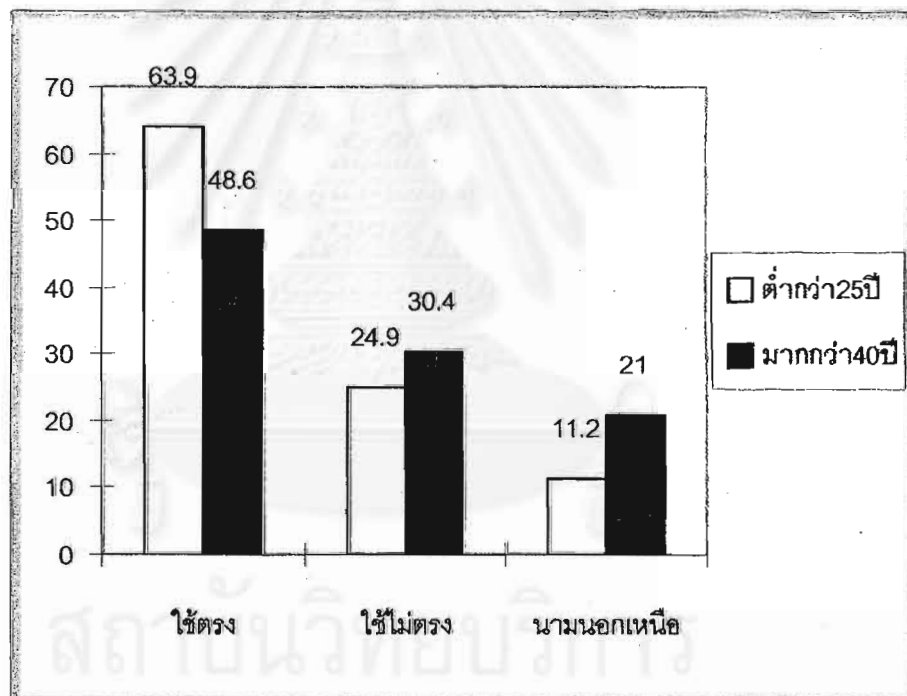
### 6.3. เปรียบเทียบการแปรในการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามตามรุ่นอายุของผู้พูด

จากข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามดังที่ได้กล่าวมา เมื่อนำมาจำแนกตามรุ่นอายุสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.3 และ แผนภูมิที่ 6.9.

ตารางที่ 6.3. ค่าร้อยละของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ

รุ่นอายุ	ใช้ตรงตามราชบัณฑิตยฯ	ใช้ไม่ตรงตามราชบัณฑิตยฯ	คำนามที่นอกเหนือจากราชบัณฑิตยฯ
ต่ำกว่า 25 ปี	63.9	24.9	11.2
มากกว่า 40 ปี	48.6	30.4	21

แผนภูมิที่ 6.9. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ



จากตารางและแผนภูมิจะเห็นได้ว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานร้อยละ 63.9 ใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานร้อยละ 24.9 และใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ "ลักษณนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถานร้อยละ 11.2 ส่วนผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานร้อยละ 48.6 ใช้คำลักษณนาม

ร่วมกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานร้อยละ 30.4 และใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามที่นอกเหนือไปจากรายการคำนามที่พบในหนังสือ"ลักษณะนาม" ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ร้อยละ 21

เมื่อพิจารณาคำร้อยละในการใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ จะเห็นได้ว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานเป็นจำนวนมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานที่มีอายุมากใช้คำลักษณะนามตรงตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย และเมื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าไคสแควร์เพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ก็ปรากฏผลการคำนวณว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นก็หมายถึง รุ่นอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การใช้คำลักษณะนามร่วมกับคำนามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานของผู้พูดภาษาไทยมีความแตกต่างกัน

#### ตารางที่ 6.4. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณะนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ

รุ่นอายุ	ใช้ตรงตามราชบัณฑิตยฯ	ใช้ไม่ตรงตามราชบัณฑิตยฯ	คำนามที่นอกเหนือจากราชบัณฑิตยฯ
ต่ำกว่า 25 ปี	287	112	50
มากกว่า 40 ปี	123	77	53

$$df = 2 \quad X^2 = 18.9, p < 0.01$$

ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าเหตุที่ผลการวิจัยแสดงออกมาว่า ผู้พูดที่มีอายุน้อยใช้คำลักษณะนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน มากกว่าผู้พูดอายุมากนั้นอาจเนื่องมาจากความใกล้ชิดกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และ ความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษากล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุน้อยเกือบทั้งหมดยังอยู่ในวัยศึกษา มีความใกล้ชิดกับการใช้คำลักษณะนามที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษามากกว่าผู้พูดที่มีอายุมาก เพราะได้เรียนรู้หลักเกณฑ์เหล่านั้นมาไม่นาน และจำเป็นที่จะต้องจำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการสอบ จึงอาจเป็นสาเหตุให้การใช้คำลักษณะนามของผู้พูดรุ่นอายุน้อยตรงตามหลักเกณฑ์มากกว่า ส่วนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์

ในการใช้ภาษานั้นพบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากพยายามที่จะสร้างระบบการใช้คำลักษณนามโดยการเทียบแบบจากคำนามที่ตนรู้จัก ทำให้ใช้คำลักษณนามคลาดเคลื่อนไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ดังจะเห็นได้จากในกลุ่มการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้คำลักษณนามเฉพาะมากกว่าคำลักษณนามกลาง และ คำลักษณนามซ้ำคำนาม

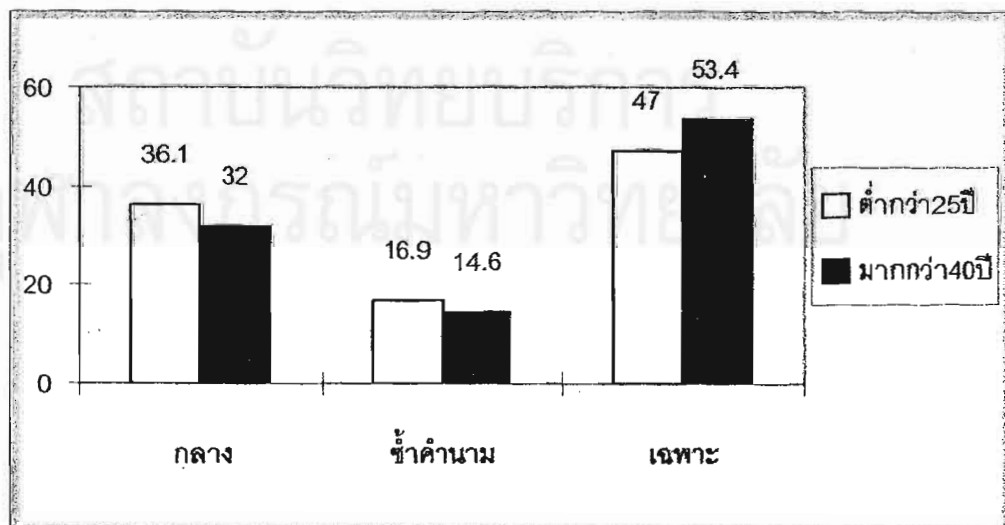
#### 6.4. รูปแบบคำลักษณนามที่ใช้โดยผู้พูดต่างวัย

ข้อมูลการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ เมื่อนำมาจำแนกตามประเภทของคำลักษณนามสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6.5. และแผนภูมิที่ 6.10.

ตารางที่ 6.5. คำร้อยละของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม

รุ่นอายุ	คำลักษณนาม กลาง	คำลักษณนาม ซ้ำคำนาม	คำลักษณนาม เฉพาะ
ต่ำกว่า 25 ปี	36.1	16.9	47
มากกว่า 40 ปี	32	14.6	53.4

แผนภูมิที่ 6.10. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุจำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม





จากตาราง และ แผนภูมิจะเห็นได้ว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี ใช้คำลักษณนามกลาง และ คำลักษณนามซ้ำค่านามมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ใช้คำลักษณนามเฉพาะในอัตราส่วนที่มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี แต่เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าไคสแควร์เพื่อให้ทราบว่า ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ก็ปรากฏผลการคำนวณว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่ไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึงรุ่นอายุมิได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเลือกใช้คำลักษณนามร่วมกับค่านามของผู้พูดภาษาไทยมีความแตกต่างกัน

**ตารางที่ 6.6. จำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับค่านามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ จำแนกตามประเภทของคำลักษณนาม**

รุ่นอายุ	คำลักษณนาม กลาง	คำลักษณนาม ซ้ำค่านาม	คำลักษณนาม เฉพาะ
ต่ำกว่า 25 ปี	162	76	211
มากกว่า 40 ปี	81	37	135

$$df = 2 \quad X^2 = 2.7, p > 0.05$$

**6.5. การแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม**

**6.5.1. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี**

ข้อมูลหน่วยสร้างนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี พบจำนวน 425 หน่วยสามารถจำแนกได้เป็น

1. รูปแบบนามวลีที่เหมือนกับข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้ ปรากฏข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 408 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 96 ของข้อมูลทั้งหมด (425 หน่วย) ประกอบด้วยรูปแบบนามวลีเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- ค่านาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น คณะกรรมการ 4 คน ประตูทุกอัน ปัญหาหลายเรื่อง พบจำนวน 166 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 39.1

- ค่านาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ละครเรื่องแรก ถนนสายเดียว สารวัตรคนนิ่ง พบจำนวน 73 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 17.2

- *คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา* เช่น ปืนโตอันนี้ เครื่องดนตรีชิ้นใหม่ กลองอันนั้น พบจำนวน 66 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.5

- (*คำหน้าจำนวน*) + *คำจำนวนนับ + คำนาม* เช่น ทุกกองร้อย ทุกศิลปิน อีกหนึ่งเมนู พบจำนวน 43 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 10.1

- *คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ* เช่น ปฏิทินสี่ ไม้บรรทัดหนึ่ง ชั้นสั๊กสิบ พบจำนวน 23 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.4

- *คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา)* เช่น เสาอากาศแห่งสีเงิน โถงใบเล็กๆ นอตตัวยาว พบจำนวน 20 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 4.7

- *คำนาม + คำหน้าจำนวน + คำลักษณนาม* เช่น เสื้อสักตัว เชิงเทียนอีกอัน โทรศัพท์สักเครื่อง พบจำนวน 12 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 2.8

- *คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม* เช่น หนังสือเล่มเล็กๆ 9 เล่ม เขยือกใบเล็กๆอีก 2 ใบ พบจำนวน 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.5

- *คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค* เช่น หุ่นตัวที่มีมูลค่าต่ำกว่า 10 บาท วิทยุตัวที่วางนอนพบจำนวน 3 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.7

2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 17 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 4 ของรูปแบบนามวลีทั้งหมด (425 หน่วย) แบ่งออกเป็น

- (*คำหน้าจำนวน*) + *คำนาม + คำลำดับที่* เช่น อีกผลงานเพลงหนึ่ง อีกกิจกรรมหนึ่ง พบจำนวน 16 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.8

- *คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำลำดับที่* เช่น ถ้วยใบเล็กๆใบหนึ่ง พบจำนวน 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.2

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนามที่ผู้พูดรู้่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 6.7.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.7. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดอายุต่ำกว่า 25 ปี

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้
รูปแบบ ก ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น หมอน 2 ใบ	พบ	166
รูปแบบ ข ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น เมาะอันนิ่ง	พบ	73
รูปแบบ ค ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย ค1 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา) เช่น นอตตัวยาว	พบ	20
ค2 คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น บ้านหลังนี้	พบ	66
ค3 คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค เช่น วิทยุตัวที่วางนอน	พบ	3
ค4 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น แมวตัวเล็กตัวนั้น	พบ	0
ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น หนังสือเล่มเล็กๆ 9 เล่ม	พบ	2
ค6 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น หนังสือเล่มเล็ก 5 เล่มนั้น	พบ	0
ค7 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์/คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ถ้วยใบเล็กๆใบนี้	ไม่พบ	1

ตารางที่ 6.7 (ต่อ) การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	รุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้
<u>รูปแบบง</u> ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม เช่น กางเกงอึกตัว	พบ	12
<u>รูปแบบจ</u> รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์		
จ1 คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ผ้าหม1	พบ	23
จ2 (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น 25วิธีประหยัด	พบ	43
จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น ผลงานเพลงนี้	ไม่พบ	16

#### 6.5.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

ข้อมูลหน่วยสร้างนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี พบจำนวน 384 หน่วยสามารถจำแนกได้เป็น

1. รูปแบบนามวลีที่เหมือนกับข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้ ปรากฏข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 358 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 93.2 ของข้อมูลทั้งหมด (384 หน่วย) ประกอบด้วยรูปแบบนามวลีเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

- คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น เปียโน 2 ตัว  
แนวทางหลายแนวทาง พบจำนวน 118 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 30.7

- (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น สามปลาหมึก ทุกอุปกรณ์  
อีกสามเรื่อง พบจำนวน 80 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 20.8

- คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น ปืนกระบอกไหน  
ตะเกียงตัวนี้ พบจำนวน 76 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 19.8

- คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ยาตัวนี้  
กฎแฉดออกแรก มาตรการอันหนึ่ง พบจำนวน 62 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 16.2

- คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา)  
เช่น รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ผู้บริโภครายเล็กๆ พบจำนวน 14 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.6

- คำนาม + คำหน้าจำนวน + คำลักษณนาม เช่น พระพุทธรูปอีกองค์ ทิชชูสักใบ พบจำนวน 4 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 1

- คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ภรรยา 2 เชื้อโปลิโอ 3 พบจำนวน 3 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.8

- คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค เช่น บ้านหลังที่อยู่ทางขวา พบจำนวน 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.3

2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 26 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.8 ของรูปแบบนามวลีทั้งหมด แบ่งออกเป็น

- (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น ลูกดอกแรก อีกรัฐบาลหนึ่ง พบจำนวน 25 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.5

- คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ / คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น กระบวนการอันนี้อันหนึ่ง พบจำนวน 1 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.3

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนามที่ผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีใช้สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.8.

ตารางที่ 6.8. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	รุ่นอายุมากกว่า 40 ปีใช้
รูปแบบ ก ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น เปียโน 2 ตัว	พบ	118
รูปแบบ ข ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น ยาตัวหนึ่ง	พบ	62

## ตารางที่ 6.8.(ต่อ) การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	พบในอดีต	รุ่นอายุมากกว่า 40 ปีใช้
<b>รูปแบบ ค</b> ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย		
ค1 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา) เช่น ผู้วิภครายเล็ก ๆ	พบ	14
ค2 คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น ตะเกียงตัวนี้	พบ	76
ค3 คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค เช่น บ้านหลังที่อยู่ทางขวา	พบ	1
ค4 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น แมวตัวเล็กตัวนั้น	พบ	0
ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น หนังสือเล่มเล็กๆ 9 เล่ม	พบ	0
ค6 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา เช่น หนังสือเล่มเล็ก 5 เล่มนั้น	พบ	0
ค7 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์/คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่ เช่น กระบวนการอันนี้อันหนึ่ง	ไม่พบ	1
<b>รูปแบบ ง</b> ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม เช่น ทิชชูสักไบ	พบ	4
<b>รูปแบบ จ</b> รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์		
จ1 คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ภรรยา 2	พบ	3
จ2 (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น สามปลาหมึก	พบ	80
จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น ลูกดอกแรก	ไม่พบ	25

6.5.3. เปรียบเทียบการแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามตามรุ่นอายุของผู้พูด  
เมื่อนำข้อมูลการให้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุมาเปรียบเทียบ  
กันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.9.

ตารางที่ 6.9. เปรียบเทียบรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน  
ปัจจุบันทั้งสองรุ่นอายุใช้

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	รุ่นอายุ ต่ำกว่า 25 ปีใช้	รุ่นอายุ มากกว่า 40 ปีใช้
รูปแบบ ก ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม	39.1	30.7
รูปแบบ ข ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม + คำลำดับที่	17.2	16.2
รูปแบบ ค ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย		
ค1 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำบอกกำหนด เสียงตรีและจัตวา)	4.7	3.6
ค2 คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา	15.5	19.8
ค3 คำนาม + คำลักษณนาม + อนุประโยค	0.7	0.3
ค4 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา	0	0
ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม	0.5	0
ค6 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม + คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา	0	0
ค7 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์/คำบอกกำหนดเสียงตรี และจัตวา + คำลักษณนาม + คำลำดับที่	0.2	0.3

ตารางที่ 6.9.(ต่อ) เปรียบเทียบรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ผู้พูดภาษาไทย  
มาตรฐานปัจจุบันทั้งสองรุ่นอายุใช้

รูปแบบนามวลีของคำลักษณนาม	รุ่นอายุ ต่ำกว่า 25 ปีใช้	รุ่นอายุ มากกว่า 40 ปีใช้
<u>รูปแบบ ง</u> ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำลักษณนาม	2.8	1
<u>รูปแบบ จ</u> รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นคุณ्य		
จ1 คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ	5.4	0.8
จ2 (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม	10.1	20.8
จ3 (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่	3.8	6.5

จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้รูปแบบนามวลีจำนวน 11 รูปแบบ ขณะที่ผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีใช้รูปแบบนามวลีจำนวน 10 รูปแบบ โดยรูปแบบนามวลีที่ผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้แตกต่างจากผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีคือ รูปแบบ ค5 คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น หนังสือเล่มเล็ก ๆ 9 เล่ม

เมื่อพิจารณาข้อมูลรูปแบบนามวลีของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ โดยเปรียบเทียบกับข้อสรุปพบว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้รูปแบบนามวลีเหมือนกับข้อสรุปร้อยละ 96 และใช้ต่างจากข้อสรุปร้อยละ 4 ส่วนผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ใช้รูปแบบนามวลีเหมือนกับข้อสรุปร้อยละ 93.2 และใช้ต่างจากข้อสรุปร้อยละ 6.8 (ตารางที่ 6.10.)



ตารางที่ 6.10. ค่าร้อยละของการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูด ทั้งสองรุ่นอายุ

รุ่นอายุ	รูปแบบนามวลีเหมือนข้อสรุป	รูปแบบนามวลีต่างจากข้อสรุป
ต่ำกว่า 25 ปี	96	4
มากกว่า 40 ปี	93.2	6.8

ค่าร้อยละในการใช้รูปแบบนามวลีของคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุไม่มีความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาค่าไคสแควร์เพื่อให้ทราบว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งผลการคำนวณที่ได้พบว่าความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็หมายความว่า ผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุใช้รูปแบบนามวลีที่เหมือน และ ต่างจากข้อสรุปในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน รุ่นอายุจึงมิได้เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้การใช้รูปแบบนามวลีของผู้พูดภาษาไทยแตกต่างกัน

ตารางที่ 6.11. จำนวนการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ

รุ่นอายุ	การใช้รูปแบบนามวลีที่เหมือนกับข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้	การใช้รูปแบบนามวลีที่ต่างจากข้อสรุปที่มีการศึกษาไว้
ต่ำกว่า 25 ปี	408	17
มากกว่า 40 ปี	358	26

$$df = 1 \quad X^2 = 3.083, p > 0.01$$

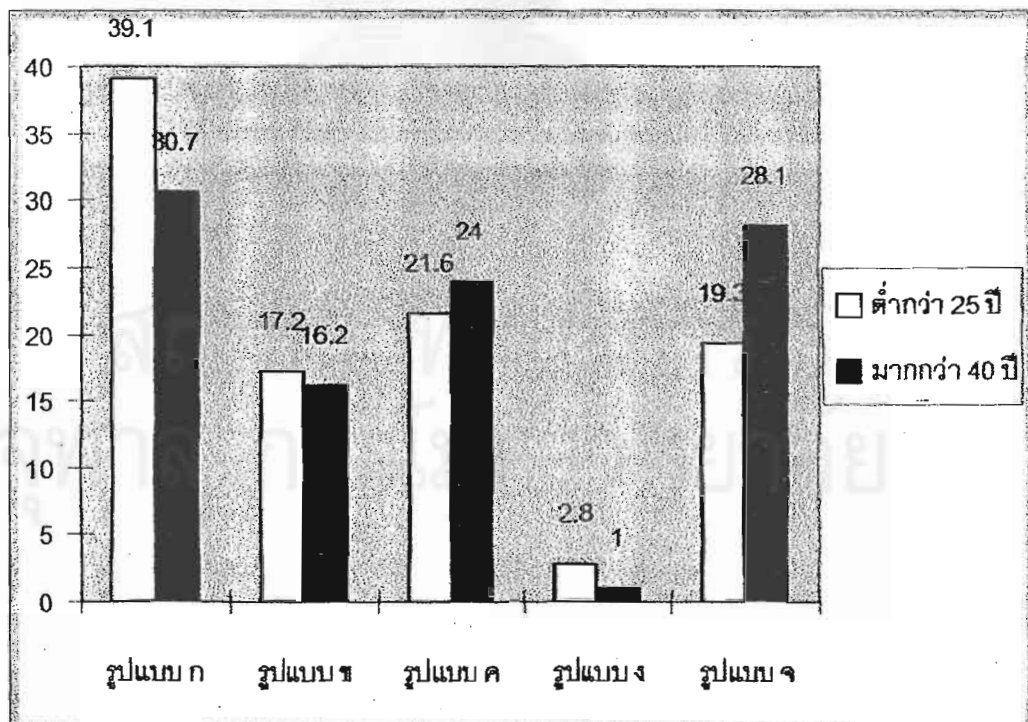
รูปแบบนามวลีของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ หากพิจารณาจำแนกตามรูปแบบแล้วสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6.12. และ แผนภูมิที่ 6.11.



ตารางที่ 6.12. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ

รูปแบบ	ต่ำกว่า 25 ปี		มากกว่า 40 ปี		ค่านัยสำคัญ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ก	166	39.1	118	30.7	df = 1 $X^2 = 2.95$ , p > 0.05
ข	73	17.2	62	16.2	df = 1 $X^2 = 0.11$ , p > 0.05
ค	92	21.6	92	24	df = 1 $X^2 = 0.65$ , p > 0.05
ง	12	2.8	4	1	df = 1 $X^2 = 3.18$ , p > 0.05
จ	82	19.3	108	28.1	df = 1 $X^2 = 5.41$ , p < 0.05

แผนภูมิที่ 6.11. การใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุ



จากตารางและแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการใช้นามวลีรูปแบบ ก , ข , ค และ ง ของผู้พูด ทั้งสองรุ่นอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุใช้รูปแบบ นามวลีที่มีคำลักษณะนามรูปแบบ ก , ข , ค และ ง ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน แต่สำหรับรูปแบบ จ หรือ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณะนามเป็นศูนย์ผู้วิจัยกลับพบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปีใช้นามวลีรูปแบบนี้มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

### 7.1. สรุป

ในการทำวิจัยเรื่องการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานของผู้พูดต่างวัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำลักษณนามทั้งในด้านการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม และรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม โดยพิจารณาเปรียบเทียบตามรุ่นอายุของผู้พูดเพื่อหาข้อสรุปว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานอย่างไร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากรายการสัมภาษณ์บุคคลทางโทรทัศน์ และ จากการสนทนา โดยทั่วไปของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปี และ มากกว่า 40 ปี ผลที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้

#### 7.1.1. การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์การเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันแสดงให้เห็นว่า การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันส่วนมากยังคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางภาษา แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มของคำลักษณนามกลับพบว่าปรากฏการใช้คำลักษณนามกลาง (generic classifiers) และคำลักษณนามซ้ำคำนามอยู่เป็นจำนวนมากแทนที่จะใช้คำลักษณนามเฉพาะที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งนับว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

#### 7.1.2. รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันตรงกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในตอนต้นว่า รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันมีความหลากหลายมากกว่าข้อสรุปที่มีผู้เสนอไว้ แม้ว่าภาพโดยรวมยังคงมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อสรุปที่เป็นหลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์คือ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ เช่น วัด 21 วัด รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ เช่น นาฬิกาเรือนแรก รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏร่วมกับส่วนขยาย เช่น เหยือกใบเล็ก ๆ อีก 2 ใบ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามที่ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม เช่น ถนนทั้งสาย และ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ เช่น

13 มหาวิทยาลัย รูปแบบที่ปรากฏเพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากที่มีผู้กล่าวไว้ในอดีต ได้แก่ รูปแบบ คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์/คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา + คำลำดับที่ เช่น ถ้วยใบเล็กๆใบนี้ กระบวนการอันนี้อันหนึ่ง และ รูปแบบ (คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น อีกผลงานเพลงนี้ ลูกดอกแรก

### 7.1.3. การแปรในการใช้คำลักษณนามตามอายุของผู้พูด

7.1.3.1. การแปรในการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนาม พบว่าผู้พูดรุ่นอายุต่ำกว่า 25 ปีใช้คำลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน มากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าผู้พูดภาษาไทยมาตรฐาน ที่มีอายุมากใช้คำลักษณนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย เมื่อจำแนกตามกลุ่มของคำลักษณนามพบว่า ผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุมีความแตกต่างในการเลือกใช้คำลักษณนามในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

7.1.3.2. การแปรของรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม พบว่าผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยใช้คำลักษณนามหลากหลายกว่าผู้พูดที่มีอายุมาก โดยผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุต่างก็ใช้รูปแบบนามวลีที่ปรากฏร่วมกับคำจำนวนนับ รูปแบบนามวลีที่ปรากฏร่วมกับคำลำดับที่ รูปแบบนามวลีที่ปรากฏเฉพาะคำนามและคำลักษณนาม และ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์เช่นเดียวกัน

## 7.2. อภิปรายผล

แม้ภาพโดยรวมในการใช้ คำ ลัก ษณ นาม ทั้งทางด้านการเกิดร่วมของคำนามกับ คำลักษณนาม และ รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันยังคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางภาษา แต่หากพิจารณาในส่วนที่เป็นรายละเอียดก็จะพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับจำนวนการเกิดร่วมของคำลักษณนามกลางกับคำนาม ตลอดจนการใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ที่เพิ่มมากขึ้นในภาษา โดยเมื่อนำข้อมูลมาจำแนกตามรุ่นอายุของผู้พูดแล้วพบว่า ในส่วนของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามนั้น ผู้พูดรุ่นอายุน้อยกว่า 25 ปี ใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถานมากกว่าผู้พูดรุ่นอายุมากกว่า 40 ปี ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการคือ ความใกล้ชิดกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และ ความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษากล่าวคือ ผู้พูดรุ่นอายุน้อยโดยมากยังอยู่ในวัยศึกษาจึงทำให้ใกล้ชิดกับ

การใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษามากกว่าผู้พูดที่มีอายุมาก ส่วนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษานั้นพบว่า ผู้พูดรุ่นอายุมากพยายามที่จะสร้างระบบการใช้คำลักษณนามโดยการเทียบแบบจากคำนามที่ตนรู้จัก ทำให้ใช้คำลักษณนามคลาดเคลื่อนไปจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ดังจะเห็นได้จากในกลุ่มของการเกิดร่วมของคำลักษณนามกับคำนามไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน ผู้พูดรุ่นอายุมากใช้คำลักษณนามเฉพาะมากกว่าคำลักษณนามกลาง และคำลักษณนามซ้ำคำนาม

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อปรากฏคำนามใหม่ๆ ผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุมีแนวโน้มที่จะใช้คำลักษณนามกลาง และคำลักษณนามซ้ำคำนามร่วมกับคำนามเหล่านั้นมากกว่าที่จะใช้คำลักษณนามเฉพาะ ซึ่งหากลักษณะดังกล่าวยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องแล้ว การใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันก็น่าที่จะมีความซับซ้อนน้อยลง เนื่องจากผู้พูดไม่ต้องคำนึงว่าคำนามที่ปรากฏมีลักษณะหรือรูปทรงเช่นใด

ส่วนในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนาม แม้ว่าผู้พูดทั้งสองรุ่นอายุจะใช้รูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามหลากหลายในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปแบบนามวลีที่มีคำลักษณนามเป็นศูนย์ ได้แก่

คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ เช่น ภรรยา 2

(คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น 25วิธีประหยัด

(คำหน้าจำนวน) + คำนาม + คำลำดับที่ เช่น ลูกดอกแรก

แต่เดิมนักปรากฏในงานเขียนประเภทหนังสือพิมพ์ หรือใช้เพื่อให้สะดวกและง่ายต่อการจดจำ ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะขยายขอบเขตการใช้เพิ่มมากขึ้นในภาษาพูดโดยทั่วไป เนื่องจากพบว่านามวลีรูปแบบนี้ปรากฏในข้อมูลเป็นจำนวนมาก รองลงมาจากรูปแบบพื้นฐานของนามวลีที่มีคำลักษณนามคือ คำนาม + (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำลักษณนาม เช่น หมอน 2 ใบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบ (คำหน้าจำนวน) + คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น 4 กลยุทธ์ ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นผลมาจากการรับอิทธิพลภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่มีโครงสร้างของนามวลีที่มีคำจำนวนนับเป็น คำจำนวนนับ + คำนาม เช่น three pens , seven years

### 7.3. ข้อเสนอแนะ

7.3.1. จากการสังเกตในการเก็บข้อมูลคำลักษณนามของผู้วิจัยพบว่านอกจากการใช้คำลักษณนามจะมีการแปรตามอายุแล้ว ปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เช่น อาชีพของผู้พูดก็มีแนวโน้มที่ทำให้เกิดการแปรในการใช้คำลักษณนาม จึงควรมีการศึกษาการใช้คำลักษณนามร่วมกับ

คำนามตามปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้คำลักษณนามในภาษาไทย  
มาตรฐานปัจจุบันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

7.3.2. ควรศึกษาการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามที่มีการบัญญัติขึ้นใหม่ในภาษาไทย  
ซึ่งยังไม่มีข้อกำหนดคำลักษณนามขึ้นใช้ เพื่อหาข้อสรุปที่ว่าแนวโน้มในการใช้คำลักษณนาม  
ในภาษาไทยจะมีความซับซ้อนน้อยลงหรือไม่



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

- กันทิมา วัฒนประเสริฐ. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยเชียงใหม่กับ  
ภาษากองเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำชัย ทองหล่อ. 2525. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.
- จิราณัฐ งามพัฒนกุล. 2534. การใช้ลักษณนาม /kaj55/ ของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภัสร์ ลิ้มปิชาติ. 2534. โลกทัศน์ของชาวเขา 6 เผ่าในประเทศไทยที่สะท้อนจาก  
คำลักษณนามของค่านามเรียกเครื่องใช้ในครัวเรือน. วิทยานิพนธ์ปริญญา  
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวนพิศ อัฐรัตน์. 2523. คำลักษณนามครอบครัววาล. เปิดกรุ: 34-55.
- นฤมล จันทรสุมวงศ์. 2528. คำลักษณนามในภาษาไทยโคราชที่บ้านบึงทับปร่างค์  
ตำบลกระโทก อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต  
ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นววรรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นันทา กลิ่นมณี. 2533. คำลักษณนามในภาษาไทยเมี่ยน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต  
ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจบ พันธุเมธา. 2523. ลักษณะภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:  
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยวลี ยิ่งสวัสดิ์. 2533. โลกทัศน์ของชาวเขา 6 เผ่าในประเทศไทยที่สะท้อนจากคำลักษณนาม  
ของค่านามเรียกสิ่งมีชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรง. 2537. การแปรของเสียง (h) ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัย  
ทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- เพ็ญพร ตันวัฒนานันท์. 2525. การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นกักสิทธิ์ในภาษาถิ่นเชียงใหม่กับตัวแปรทางสังคมบางประการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รตญา กอบศิริกาญจน์. 2535. การแปรของวรรณยุกต์สูง-ตกในภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีตามตัวแปรทางสังคมบางประการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. ลักษณะนาม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. 2532. โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. 2519. คำสันนิษฐานว่าด้วยความเป็นมาของคำลักษณะนามอัน. PASAA 6: 261-266.
- ศรินทิพย์ สกึรศิลป์. 2529. คำลักษณะนามในภาษาล้านนา (มูเซอคำ): การวิเคราะห์ตามแนวอรรถศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล กิตติธรากุล. 2539. ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครั้งที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภออดอนตุม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี อรุณเรือง. 2533. การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพตามอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อะรุณี รัตนกุล. 2529. คำลักษณะนามในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และ สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2514. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

- Carpenter, K. L. 1987. How children learn to classify nouns in Thai. (Unpublished Manuscript) cited in Sujaritlak Deepadung. 1997. Extension in the usage of the Thai classifier /tua/ In Arthur S. Abramson (ed.), Southeast Asian linguistic studies in honour of Vichin Panupong. Chulalongkorn University Press.
- Deepadung, S. 1997. Extension in the usage of the Thai classifier /tua/ In Arthur S. Abramson (ed.), Southeast Asian linguistic studies in honour of Vichin Panupong, pp.49-55. Chulalongkorn University Press.
- Haas, M.R. 1942. The use of numeral classifiers in Thai. Language 18:201-205.
- Haas, M.R. 1964. Thai - English student's dictionary. California. Stanford University Press.
- Hundius, H. and Kölver, U. 1983. Syntax and semantics of numeral classifiers in Thai. Studies in Language 7.2: 165-214.
- Jaturongkachoke, K. 1995. Semantics of the Thai classifier system. Doctoral dissertation, Department of philosophy, Graduate school, Arizona state University.
- Labov, W. 1972. Sociolinguistic Patterns. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Palakornkul, A. 1976. Some observations on variation and change in the use of classifier in Thai. PASAA 6: 186-197.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## ข้อมูลคำนามที่เกิดร่วมกับคำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน

คำลักษณนาม	คำนาม
กระบอกล	ปิ่น
ก้อน	เงิน , สบู่
ขนาน	ยา
ขบวน	รถไฟ
ข้อ	กระดูก , ปัญหา
คน	กรรมธิการ , ข้าราชการ , แขกรับเชิญ , คณะกรรมการ , คู่ต่อสู้ , เจ้าหน้าที่ , ชาย , เด็ก , ทหาร , น้อง , นักการเมือง , นักท่องเที่ยว , นักแสดง , นายก , บุคคล , ประชาชน , พี่เจ้าใหญ่ , ผู้จัดการ , ผู้แทน , ผู้ชาย , ผู้หญิง , ผู้ใหญ่ , ผู้สังเกตการณ์ , ฝ่ายค้าน , พระ เอก , เพื่อน , พี่ , พี่ชาย , พี่น้อง , ภรรยา , เมท , เขวชน , รัฐ มนตรี , รุ่นน้อง , ลูก , ลูกจ้าง , ลูกชาย , ลูกสาว , ส.ส. , สารวัตร , หมอ , หมอพื้น , อาฟริกกัน
คัน	มอเตอร์ไซด์ , รถยนต์
เครื่อง	คอมพิวเตอร์ , พัดลม , โทรศัพท์ , โทรศัพท์ , สเตอริโอ
เจ้า	ร้านก๋วยเตี่ยว
ฉบับ	กฎหมาย , รัฐธรรมนูญ , ลีตเตอร์ , สลาก , หนังสือพิมพ์
ชิ้น	ของเล่น , เครื่องดนตรี , โฆษณา , งาน , ผ้าอ้อม , หมากฝรั่ง
เขือก	ข้างป่า
ดวง	โคมระย้า , ดาว , ไฟ
ดอก	กุญแจ , รูป
ด้าม	ที่ทาตา
ตน	นางไม้
ต้น	เสา

คำลักษณนาม	คำนาม
ตัว	กล้อง , กองหน้า , กางเกง , คอมพิวเตอร์ , ความรับผิดชอบ , เครื่องมือ , ข้างป่า , เชื้อ , ตะเกียง , ตุ๊กตา , ที่เร็กซ์ , นอต , นาฬิกา , น้ำยา , บุหรี่ , เบ็ด , เปียโน , พัดลม , ไฟ , ฟิสิกส์ , โฟมล้างหน้า , โฆษณาการ , มิวสิควิดีโอ , ยา , รสชาติ , เรือ , วิชา , สภาพ , สมุนไพร , สัญญา , สาร , สารพิษ , สินค้า , เสื้อ , หมา , อัลบั้ม , อาหาร , แอนติบอดี , ฮอว์โมน
ทาง	วิธีเล็ก
ท่าน	คณะกรรมการ , ผู้แทน , พระ , เยาวชน , รัฐมนตรี , ส.ส. , สื่อมวลชน
แท่ง	ตึก , ปากกา , ลิปสติก , เส้าอากาศ
นาย	ตำรวจ
บท	คำทำนาย , โคลง
บาน	กระจก , ตู้โชว์ , ประตู , หน้าต่าง
ใบ	กระทะ , กระจับปี่ , แก้ว , ข้าวเม่า , จาน , ตะกร้า , ถ้วย , ถังขยะ , ถุง , ทิชชู , ธนบัตร , ไฟ , มะนาว , ลีดเดอร์ , สลาก , หม้อ , หมอน , เขยือก , ไร่
ผืน	ผ้า , ผ้าเช็ดตัว , ผ้าเช็ดหน้า , ผ้าแพร
แผ่น	ซีดีเกม , ไม้กระดาน , สลาก
ภาพ	พระบรมฉายาลักษณ์
ม้วน	เทปเพลง
มือ	อาหาร
เม็ด	กระดุม , ลูกอม
ราย	คนไข้ , คนป่วย , ผู้บริโภค , ผู้บาดเจ็บ , ผู้ประกอบการ , ผู้ป่วย , ผู้เสียชีวิต
เรื่อง	ข่าว , นิยาย , ปัญหา , ภาพยนตร์ , ละคร
เรือน	นาฬิกา
เล่ม	ดิ๊กชันนารี , เทียน , คร , สมุด , สมุดข่อย , หนังสือ

คำลักษณนาม	คำนาม
ลูก	กระดาษ , ผลไม้ , ฝรั่ง , มะม่วง
วง	แหวน
สาย	ข้าว , ถนน , น้ำตก
เส้น	เชือก , ถนน , แม่น้ำ , สร้อย
หยด	น้ำ
หลัง	บ้าน
แห่ง	คลินิก , ธนาคาร , พระตำหนัก , มหาวิทยาลัย , สถานที่
องค์	พระพุทธรูป , พระฤาษี
อัน	กรรไกร , กรอบรูป , กระบวนการ , กลยุทธ์ , กล้อง , กลอน , กีตาร์ , กุญแจ , แก้ว , ของเล่น , ข้าว , เครื่องเล่นเกม , คลินิก , คอนเสิร์ต , คำถาม , คอมพิวเตอร์ , โฆษณา , เงิน , เงื่อนไข , จุด , แจกัน , ซ้อน , ซิงค์ , เชิงเทียน , โคม , ตลับ , ตลับแป้ง , ตัวเลข , ต่อม , ตะกร้อสอยผลไม้ , ตะกร้า , ตึก , ตึกตา , ตู , ตู้เย็น , โต๊ะ , โต๊ะหมู่ , โถส้วม , ที่เขียนหรี , ที่ทาตา , ที่ปิดแก้ม , โทรศัพท์ , นวม , เบาะ , ประตู , ปลัดขิก , ปืนโต , ปืน , แป้นบาส , แปรงสีฟัน , ไปป์ , ผับ , ผ่า , พาน , ภาพ , มาตรการ , ม่าน , มีด , มีดพร้า , ไม้กอล์ฟ , ไม้แขวนเสื้อ , ไม้หนีบ , โมเดม , ยี่ห้อ , รางวัล , รายการเงินกู้ , รายได้ , รู , เรือ , ลิปสติค , ลำโพง , ลูกกระสุนปืน , โลโก้ , วิทย์ , สปริง , สมการ , สลาก , ส้อม , แสตมป์ , หน้ามูข , หม้อ , หลัก , หอ , เห็ด , เหตุการณ์ , เขี่ยก , เหยียน , อิเล็กโทรน , โฮมเพจ

### คำลักษณนามซ้ำคำนาม

ทรง , กระจ่าง , กล้อง , กลอน , กลุ่ม , การทดลอง , เกม , ข้าว , คน , ความคิด , คาน , เครื่อง , คำถาม , โคม , งาน , จุด , ฉาก , ช่อง , ชั้น , ชื่อ , ชุด , ต้น , ตู้ , เตียง , โต๊ะ , ถ้วย , ท่า , ที่ , ธง , แนวทาง , บทเพลง , บ้าน , เบ็ด , เบาะ , ปาก , โผ , พรรค , เพลง , ภาพ , ร้าน , รายการ , รูป , โรค , โรงแรม , ลักษณะ , เลน , วัด , เวที , ศาล , สิ่ง , เสียง , เส้นทาง , เสอ , หน่วย , หนอง(น้ำ) , ห้อง , หัว , เหตุการณ์ , เหตุผล , เหยียน , อ่าง

ประวัติผู้เขียน



นางสาวศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2516 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง สาขาวิชา ภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา.2537 และได้เข้าศึกษาต่อ ในภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย